



การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่า
ดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่
CIVIL POLITICAL PARTICIPATION IN DOI SUTHEP FOREST (PA WAENG)
RETURNING DEMAND OF CHIANG MAI PROVINCE

พระกฤษฏายุทธ ธมฺมวโร (เต้จ๊ะดี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒



การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่า
ดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่

พระกฤษฏายุทธ ธมฺมวโร (เต้จ๊ะดี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)



Civil Political Participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng)
Returning Demand of Chiang Mai Province

Phra Krisadayooth Dhammavaro (Tejadee)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	: พระกฤษฏาภุช ธมมวโร (เต๋จ๊ะดี)
ปริญญา	: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์:	
	: รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
	: รศ.ดร.พรรษา พุฒยงกูร, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๓ มีนาคม ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙๖ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในเขตตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๙๑ คน โดยกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปลายเปิด วิเคราะห์โดยการพรรณนาแจกแจงความถี่ประกอบตาราง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=2.66$) ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X}=2.68$) ด้านรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.55$) และ ด้านประเมินผล ($\bar{X}=2.78$) ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรค คือ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยและการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลและเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้านการปฏิบัติประชาชนได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคคือ การเข้าร่วมกิจกรรมทำได้ยากเพราะขัดข้องด้วยภารกิจประจำวันและการประสานงานมีความขัดข้องทำให้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารไม่ทั่วถึงทำให้ประชาชนรับทราบถึงข้อมูลได้ผิดเพี้ยนและไม่ทั่วถึง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนโดยให้ง่ายขึ้นไม่ขัดต่อภารกิจประจำวัน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน Social Media และควรดำเนินการประสานงานให้รัดกุมและชัดเจนเพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ผิดเพี้ยนและเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรค คือ ประชาชนยังเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ชัดเจนทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน ด้านการการประเมินผล ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคคือ การดำเนินงานไม่มีการประเมินผลการทำงานทำให้ประชาชนไม่ทราบถึงข้อมูลการดำเนินงาน โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรมอบหมายหรือแต่งตั้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการดำเนินการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และนำผลการประเมินไปแสดงให้ประชาชนได้รับทราบ

Research Paper Title : Civil Political Participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) Returning Demand of Chiang Mai Province

Researcher : Phra Krisadayooth Dhammavaro (Tejadee)

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee :

: Assoc. Prof. Dr.Termsak Tong-In, B.A. (Teaching in Social Studies), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: Assoc. Prof. Dr.Pansa Bridhyankura, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : March 3, 2020

Abstract

Objectives of this research were to: 1. Study Civil Political Participation in Doi Suthep Forest Pa Waeng Returning Demand of Chiang Mai Province, 2. Compare the people's opinions on Civil Political Participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) Returning Demand of Chiang Mai Province classified by personal factors and 3. Study problems, obstacles and suggestions for the Civil Political Participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) Returning Demand of Chiang Mai Province.

Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data with questionnaires with reliability values of 0.896 from 391 samples who were the people living at Suthep Sub-District, Muang District, Chiangmai Province, using Taro Yamane's formula. with the confident value set at 0.05. The data were analyzed by frequency, percentage, mean standard deviation, t-test, F-test. Data from open-ended questionnaires were analyzed by table frequency calculation. The qualitative research collected data by in-depth interviewing 12 key informants and analyzed data by descriptive content analysis.

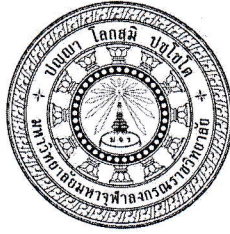
Findings of Research were as follows:

1. People's opinions on Civil political participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) returning demand, by overall, were at middle ($\bar{X} = 2.77$) All aspects were at middle level with the mean value from high to low as follows: Decision making was

at ($\bar{X} = 2.66$) Operation was at ($\bar{X} = 2.68$) Benefit sharing was at ($\bar{X} = 2.95$) and Evaluation was at ($\bar{X} = 2.78$) accordingly

2. The comparison of people's opinions was found that people with different age and status in community had different opinions on the civil political participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) returning demand at the statically significant level at 0.05, accepting the set hypothesis. People with different gender, educational level, and monthly incomes did not have different opinions, rejecting the set hypothesis.

3. Problems and obstacles and recommendation for Doi Suthep Forest (Pa Waeng) returning demand of Chiang Mai Province were found that: Decision making: people's recommendation were that means to get into data and participation in activities were limited because of daily personal duties preventing people from participation in the civil political activities. Recommendation for this problem was that there should add more channels for public relations to give knowledge to people. More channels for opinion expression that were not obstacle to daily activities such as social media should be added. The aspect of operation, people's recommendation was that participation in the activities was difficult due to daily life activities. Coordination was broken down, information was not known thoroughly and misleading. Recommendation was that there should more ways to participate in activities that did not interfere with daily life activities such as through social media. The coordination should be concise and clear in order to disseminate correct information that reach people the most. The aspect of benefit sharing, people's recommendation was that people did not see the benefits from participation in the civil political activities. The recommended that agencies should campaign more to give knowledge to people to see the benefit from civil political participation. The aspect of evaluation; people's recommendation was that there was no personnel in this aspect to evaluate the benefit from joining the civil politics. People did not know how to participate. Recommendation was that there should be assignment or appointment of personnel or groups of people to conduct the evaluation and inform the publics the benefits of civil political participation.



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัด
เชียงใหม่” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

กรรมการ

(รศ.วิชัย ธรรมชอบ)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

กรรมการ

(รศ.ดร.พรรษา พุดมยางกูร)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.พรรษา พุดมยางกูร

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระภิกษุญาณุฑธ ธรรมวโร)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความช่วยเหลือให้คำแนะนำจากคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการ คณาจารย์ทุกท่านโดยเฉพาะ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ประธาน กรรมการ ผู้ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำ ปรีกษา และตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ได้ สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ รศ.ดร.พรรษา พุฒยงกูร กรรมการ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติม เนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนุโมทนาขอบคุณ รศ.ดร.สมาน งามสนิท ที่ให้คำแนะนำบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษให้ถูกต้องสมบูรณ์ ขออนุโมทนาขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ทำให้งานสารนิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณ ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ และอาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจตุติ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ ขออนุโมทนาขอบคุณ คณะกรรมการสอบป้องกันสารนิพนธ์ได้แก่ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช รศ.วิชัย ธรรมชอบ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และรศ.ดร.พรรษา พุฒยงกูร ขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือสารนิพนธ์ในครั้งนี้ พระครูสมุห์วิมลล จิตสวโร, ดร. ผศ.ดร.อภิรมย์ สีตาคำ ผศ.ดร.นพดณ ปัญญาวิรัตน์ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช และดร.พิสิษฐ์ โคตรโพธิ์ ขออนุโมทนาขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำมาด้วยความ เมตตาโดยตลอด จึงขออนุโมทนาขอบคุณ

อนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันประเสริฐให้แสงสว่างทางปัญญา และที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้ คำแนะนำและเจ้าหน้าที่สำนักงานหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกมาเป็นอย่างดีที่ให้คำปรึกษาเป็นกำลังใจ และขอขอบคุณอีกหลายๆ ท่านที่ มิได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ด้วยขอขอบคุณพระสังฆาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งทำให้งานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ที่เกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ขอน้อมบูชาพระรัตนตรัย พระคุณของบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด ครอบครัว ลุงป้าน้าอา ญาติพี่น้อง ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดทั้งผู้มีอุปการะคุณทุก ๆ ท่าน และผู้ที่ให้กำลังใจสำคัญตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาปริญญาโทจนสำเร็จ การศึกษา

พระกฤษณายุทธ ธมมวโร (เต๋จ๊ะตี)

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฒ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๗
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง	๒๔
๒.๓ หลักอุปถัมภ์นิยธรรม ๗	๕๓
๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๔
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๗
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๘
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๘
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๓
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๗๖
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๗
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๗๙
๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๘๕
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๑๑๒
๔.๕ ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๑๑๖
๔.๖ องค์ความรู้	๑๒๖
๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒๖
๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๒๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๓๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๓๐
๕.๒ อภิปรายผล	๑๓๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๓๗
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๓๗
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติการ	๑๓๗
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	๑๓๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๒๓
๒.๒	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง	๕๐
๒.๓	หลักอภิปรายนิยธรรม ๗	๕๔
๒.๔	แสดงอำเภอเมืองเชียงใหม่แบ่งเขตการปกครอง	๕๕
๒.๕	แสดงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล	๕๖
๒.๖	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๕๙
๒.๗	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง	๖๓
๒.๘	งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๖๕
๓.๑	กลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน	๗๐
๔.๑	จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๗
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ โดย ภาพรวม	๗๙
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ	๘๐
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติ	๘๑
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์	๘๓
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผล	๘๔
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยรวม	๘๕
๔.๘	แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยรวม	๘๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ โดยรวม	๘๗
๔.๑๐	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ	๘๘
๔.๑๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ โดยรวม	๘๙
๔.๑๒	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการตัดสินใจ	๙๐
๔.๑๓	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุด้านการปฏิบัติ	๙๑
๔.๑๔	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการรับผลประโยชน์	๙๒
๔.๑๕	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการประเมินผล	๙๓
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม	๙๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๕
๔.๑๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม	๙๖
๔.๑๙	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๙๗
๔.๒๐	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม	๙๘
๔.๒๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการตัดสินใจ	๙๙
๔.๒๒	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตาม รายได้ต่อเดือน ด้านการปฏิบัติ	๑๐๐
๔.๒๓	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการรับผลประโยชน์	๑๐๑
๔.๒๔	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการประเมินผล	๑๐๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถานภาพในชุมชน โดยรวม	๑๐๓
๔.๒๖	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถานภาพในชุมชน	๑๐๔
๔.๒๗	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน โดยรวม	๑๐๕
๔.๒๘	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการตัดสินใจ	๑๐๖
๔.๒๙	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการปฏิบัติ	๑๐๗
๔.๓๐	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์	๑๐๘
๔.๓๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการประเมินผล	๑๐๙
๔.๓๒	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๑๑๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๓	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ	๑๑๒
๔.๓๔	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติ	๑๑๓
๔.๓๕	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์	๑๑๔
๔.๓๖	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผล	๑๑๕
๔.๓๗	สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการตัดสินใจ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๑๑๘
๔.๓๘	สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการปฏิบัติ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๑๒๐
๔.๓๙	ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการรับผลประโยชน์ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๑๒๓
๔.๔๐	สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการประเมินผล เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	๑๒๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๗
๔.๑	แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒๖
๔.๒	แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๒๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในสารนิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาทศปิฎก ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ คัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

การอ้างอิงพระไตรปิฎกอ้างอิงทั้งฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.มหา. (บาลี) ๕/๑๖/๑๕. หมายถึง คัมภีร์วินยปิฎก มหาวิภังคปาลิ ภาษาบาลี เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๑๕ วิ.มหา. (ไทย) ๕/๑๖/๒๑-๒๒. หมายถึง คัมภีร์วินยปิฎก มหาวิภังค์ ภาษาไทย เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๒๑-๒๒ เป็นต้น

พระสุตตันตปิฎก

ขุ.ชา. (ไทย) = พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในอดีตมีการตั้งบ้านเรือนอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เครือญาติ และคนใกล้ชิดสนิทสนมกัน ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันอันนำไปสู่การร่วมนกันจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมของกลุ่มตนและเพื่อสนองความต้องการร่วมกันได้เป็นลำดับสืบมา ในความเป็นจริงแม้ในสังคมไทยจะไม่ใช่คำว่า “ชุมชน” เป็นหน่วยทางสังคมมาตั้งแต่เดิม แต่ในสังคมไทยก็มีสาระความเป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในหน่วยงานทางสังคมที่เรียกว่า “บ้าน” ซึ่งนำไปตีความหมายว่าการอยู่ร่วมกันว่า “หมู่บ้าน” ไปโดยธรรมชาติ เนื่องจากการอยู่ร่วมกันในหมู่ญาติดังกล่าวปัจจุบันสภาพโครงสร้างทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปการกล่าวถึงชุมชนมิได้หมายถึง “บ้าน” หรือ “หมู่บ้าน” เท่านั้นยังมีความหมายถึงการที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อก่อประโยชน์โดยรวมซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีโดยการติดต่อสื่อสารสามารถเรียนรู้ร่วมกันภายใต้บรรทัดฐานจารีตประเพณีเดียวกันเป็นส่วนรวมคุณค่าทางสังคมที่เสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขชุมชนจึงทำหน้าที่เชื่อมโยงขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มต่าง ๆ และเพิ่มพูนความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานการคุ้มครองทางสังคมที่สำคัญ^๑

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองและกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนเป็นแนวคิดและหลักการสำคัญของการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป้าหมายของประชาธิปไตยชุมชน คือ การปลุกความตื่นตัวปลุกความตระหนักถึงสิทธิความเป็นประชาชนของคนในชุมชนท้องถิ่นตามสิทธิชุมชนในรัฐธรรมนูญให้คนในชุมชนลุกขึ้นมาปกป้องลุกขึ้นมาจัดการปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมีความเสมอภาคมีสิทธิในการตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมและเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องของประชาธิปไตยโดยตรงทำให้เป็น “ประชาธิปไตยที่กินได้” คือประชาธิปไตยที่สามารถแก้ปัญหาปากท้องของชาวบ้านได้จริง ๆ กระบวนการประชาธิปไตยชุมชนเป็นเครื่องมือหรือเป็นกลไกหนึ่งที่รวมคนให้มาเรียนรู้ร่วมกัน มาแก้ไขปัญหา ร่วมกันและมาทำงานพัฒนาโดยมีมิติทางการเมือง คือ เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในระดับจังหวัด รวมทั้งยกระดับจิตของคนขึ้นให้มีความกล้าหาญ ให้มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อชุมชนของตนเองและต่อนักการเมืองที่ได้เลือกมาด้วย

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์เราเป็นอย่างมาก อีกทั้งอำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ สามารถนำมาใช้ประกอบอาหาร เครื่องนุ่งห่ม

^๑โกวิท พวงงาม, การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๙.

ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย หากขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นแล้วก็จะก่อให้เกิดปัญหากับมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะมีส่วนทำให้เกิดความยากจนแร้นแค้นด้วย เหตุผลดังกล่าวจึงพบอยู่เสมอว่า ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ย่อมแสดงให้เห็นถึงความลำบากยากไร้ของประชาชนในท้องถิ่นเนื่องจากประชาชนได้อาศัยทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น ทรัพยากรดินทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำและขยะมูลฝอย ซึ่งถ้าไม่มีแนวทางที่ดีในการจัดการหรือแก้ไข แล้วนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด^๒

ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลไทยได้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการเร่งรัดพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงอย่างมากและรวดเร็วจนขาดความสมดุลเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ และมีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับซึ่งมีผลกระทบทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ได้มีการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาโดยให้ความสำคัญในเรื่อง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาได้เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ในระดับหนึ่ง ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาทางสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ปัญหาการลดลงทั้งปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่แผ่ขยายออกไปอย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกขณะ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นประกอบกับความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในการแย่งแย่งแข่งขันกันใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งเป็นสถานะที่น่าวิตกเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่เกิดจากการมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่การเกษตรขยายชุมชนการคมนาคมขนส่งและปัญหาการแพร่กระจายของสารพิษในดิน อากาศ แหล่งน้ำ ทั้งในชนบทและในเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรแก้ที่ต้นเหตุของปัญหาอันได้แก่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังโดยการให้การศึกษอบรมและเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้อง อันเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพและให้ผลในระยะยาว ซึ่งประเทศไทยได้มีนโยบายในการสนับสนุนการศึกษาและการให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดเชียงใหม่ ขาดแคลนและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงอย่างมากและรวดเร็ว จนขาดความสมดุล เกิด

^๒ศราวุธ ศรีแสงใส, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๔๐.

ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ และการแก้ไขปัญหาได้เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยการให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ในระดับหนึ่ง

จากปัญหาดังกล่าวล้วนมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและอนาคตของประชาชนและประเทศชาติ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อต้องการทราบว่าการมีส่วนร่วมและแนวทางการแก้ไขของการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ สามารถกลับมาเป็นป่าดั้งเดิมเหมือนในอดีตที่ผ่านมา โดยหวังว่าผลของการวิจัยจะเป็นข้อเสนอแนะแนวทางให้การฟื้นฟูป่าในพื้นที่เขตดอยสุเทพ-ปุยได้ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๒.๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหา อุปสรรค อย่างไร และมีข้อเสนอแนะควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยมุ่งศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

จังหวัดเชียงใหม่ ออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการตัดสินใจ ๒. ด้านการปฏิบัติ ๓. ด้านการรับผลประโยชน์ และ ๔. ด้านการประเมินผล^๓

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปใน เขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๗,๑๔๕ คน จากประชากรในเขตตำบลสุเทพ ๒๗,๕๒๓ คน^๔

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เขตเทศบาลสุเทพอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น ๑๕ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านอุโมงค์ บ้านเชิงดอย บ้านดอยปู่ บ้านห้วยแก้ว บ้านภูพิงค์ บ้านกองบิน ๔๑ บ้านสันลมจอย บ้านห้วยทราย บ้านใหม่หลังมอ บ้านร่ำเปิง บ้านทรายคำ บ้านโป่งน้อย บ้านหลังห้า บ้านช่างทอง และบ้านดอยสุเทพ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านการตัดสินใจ ๒. ด้านการปฏิบัติ ๓. ด้านการการรับผลประโยชน์ และ ๔. ด้านการประเมินผล

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมระยะเวลาเป็น ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

^๓เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหาร การศึกษา, (นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘๓-๑๘๔.

^๔รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ท้องถิ่นเทศบาลตำบลสุเทพ, ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [http:// stat.bora.dopa.go.th](http://stat.bora.dopa.go.th), [๑๐ เมษายน ๒๕๖๒].

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนในระดับท้องถิ่นได้ไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ซึ่งได้กำหนดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ๔ ด้าน คือ ๑) การตัดสินใจ ๒) การปฏิบัติ ๓) การรับผลประโยชน์ และ ๔) การประเมินผล ดังนี้

การตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเสนอแนะปัญหา วางแผนเสนอโครงการและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาให้ป่าไม้ยังคงอยู่กับชุมชนในท้องถิ่น และเป็นที่รวมศรัทธาความเชื่อที่มีต่อป่าดอยสุเทพ

การปฏิบัติ หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติประสานงานระดมความคิดเห็นในการรวมมือวางแผนยุทธศาสตร์กิจกรรมต่าง ๆ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพให้เป็นป่าที่ชาวเชียงใหม่เคารพศรัทธาต่อป่าและพระบรมธาตุดอยสุเทพ

การรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นมาปฏิบัติร่วมกันเพื่อส่งเสริมและพัฒนารองรับรักษาป่าไม้ดอยสุเทพเป็นแหล่งเรียนรู้คู่จังหวัดทางด้านวัฒนธรรมความเชื่อความศรัทธาทางสิ่งแวดล้อม และสุขภาพจิตใจ

การประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการตัดป่าไม้ทั้งอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และป่าไม้ในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อรักษาป่าที่ลดน้อยลงให้คงอยู่รวมถึงร่วมกันคิดพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

การเมืองภาคพลเมือง หมายถึง กระบวนการที่พลเมืองผู้ดำเนินกิจการสาธารณะร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ด้วยตัวเองในการแสดงพลังสิทธิของพลเมือง

หลักธรรม หมายถึง หลักอปริหานิยธรรม ที่นำมาบูรณาการเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

หลักอปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมอันที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญอย่างเดียวส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการอนุรักษ์เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักใช้ธรรมะในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์และเกิดความสามัคคีในสังคมสืบไป ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ เพราะการประชุมกันบ่อย ๆ เป็นการระดมสมองรวมความสามารถที่ทุกคนมีนำมาแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่าไม้ในเขตผืนป่าดอยสุเทพ และปรับปรุงข้อบกพร่องตลอดจนนำข้อมูลข่าวสารมาแจ้งให้ทราบเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปในทางเดียวกัน

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันปฏิบัติกิจของหมู่คณะมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อการดำเนินการการบุกรุกผืนป่าดอยสุเทพไปอย่างพร้อมเพรียงกัน และเมื่อถึงตอนทำงานก็ทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ (การยึดถือกฎหมายเขตป่าสงวน) ทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายเขตป่าสงวนเพื่อส่งเสริมให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้โดยไม่ถูกรุกราน

๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสอนของท่าน ในเรื่องสิ่งแวดล้อมบรรพบุรุษได้สั่งสอนให้ดูแลสิ่งแวดล้อมไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมให้สูญสลายไปจึงทำให้สิ่งแวดล้อมสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ และมนุษย์ได้รับประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น

๕) บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง (การส่งเสริมสิทธิการมีส่วนร่วม) เป็นการไม่รบกวนอำนาจความอยากรู้อยากเห็นแก่ตัวยอมรับฟังข้อเรียกร้องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และหาทางออกปัญหาได้ด้วยดีสามารถดำรงรักษาสิ่งแวดล้อมไว้ได้อย่างยั่งยืน

๖) เคารพสักการะบูชาเจดีย์ ปูนียสถาน ปูนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ ในชุมชน (สถานที่ที่ผู้คนและกฎหมายให้การดูแลคุ้มครอง) การที่สมาชิกในสังคมตลอดจนกฎหมายให้การดูแลคุ้มครองสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นเครื่องยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๗) จัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกันอันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย การจัดการรักษาคุ่มครองสิ่งแวดล้อมที่ถูกรุกรานอย่างเคร่งครัด เป็นการสนับสนุนให้สิ่งแวดล้อมสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ และสามารถลงโทษผู้ที่รุกรานสิ่งแวดล้อมได้ตามกฎหมายปราศจากอิทธิพลต่าง ๆ

ผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) หมายถึง พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ถูกบุกรุกพื้นที่ป่าในแบบใดแบบหนึ่ง ดังกรณีของการสร้างบ้านพักตุลาการริมดอยสุเทพเมื่อมีภาพถ่ายทางอากาศมาให้เห็นมีร่องรอยที่รูกล้ำเข้าไปพื้นที่ป่าดอยสุเทพจึงถูกเรียกว่าป่าแห้ว

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๔ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย
- ๒.๔ หลักสังคหวัตถุธรรม ๔ ประการ
- ๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม

๒.๑.๑ ความหมายของการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ตรงกันว่า คือ กิจกรรมต่าง ๆ โดยสมัครใจซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยอ้อมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกผู้ปกครองประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล นั้น นักวิชาการบางท่านมีความเห็นว่า การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง ทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียงหรือการรวมตัวกันเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล^๕

^๕ P. Huntingt, Samuel and I. Dominguez, George, **Political Development**, (Massachusetts: Addison Wesley, 1975), p. 4.

๒.๑.๒ รูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น ๖ รูปแบบ คือ

๑. การเลือกตั้ง (Voting) ผลจากการวิจัย มิลเบรธ พบว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่า เป็นการกระทำตามความต้องการของตนที่มีต่อระบบการเมือง

๒. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and campaign workers) หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้งจากการ ศึกษาของ มิลเบรธ พบว่าผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้น้อยมาก เนื่องจากการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัว และความสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักสู้” (Gladiators)

๓. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community activists) ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การรวมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่น ๆ และติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม

๔. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting officials) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั่นเองเท่านั้นการเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้ เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง นี่และเวอร์บาเรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่าการมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial participation)

๕. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง

๖. การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำให้ทำดี การเข้าร่วมแก้ปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจการเมืองมาก^๖

รูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ๔ รูปแบบ คือ

๑. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เห็นว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตน

๒. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง จากการศึกษาของ พบว่า การที่พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้

๓. การติดต่อขึ้นต้นของพลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ หมายถึงการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งเป็นการกระทำตามลำพังโดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลาเป้าหมาย และเนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมเอง

^๖L. W. Milbrath, **Political Participation**, (New York: University of Buffalo Press, 1971), pp. 12-16.

๔. กิจกรรมที่ร่วมมือกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การกระทำร่วมกันเป็นกลุ่มหรือกลุ่มองค์กรในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดก็ได้ และเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากกว่ารูปแบบที่ ๓ เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยความหมายที่เป็นรูปธรรมหมายถึงการแสดง ออก ซึ่งการกระทำทางการเมือง ซึ่งมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การกำหนดตัวผู้ปกครอง ๒) การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล ๓) การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และ ๔) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

๒.๑.๓ ลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง

ขั้นตอนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเริ่มจากขั้นเตรียมการจนถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับ ดังนี้^๗

๑. การกำหนดเป้าหมาย (Goal-Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะและรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมนิยม และเผด็จการ ซึ่งลักษณะในการกำหนดเป้าหมายต้องแตกต่างกันออกไป

๒. การแสวงหาวิถีทาง (Means) หนทางไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือ การประหยักระยะทางและคืบค้ำมากขึ้น วิถีทางแสดงถึงทิศทาง (Orientation) ซึ่งต้องมีข่าวสารการติด ต่อที่ดี แล้วพิจารณาหาหนทางที่ดีที่สุดเพื่อกำหนดระดับของการมีส่วนร่วม (Level of involvement)

๓. มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการเข้าร่วมอยู่ที่การกระทำโดยการประเมินจากสถานการณ์

๔. มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี คือ การปะทะสังสรรค์ทางการเมือง (Political Interaction) การสื่อสารทางการเมืองที่ดีและการเข้าถึงเพื่อให้อยู่ใกล้ศูนย์กลางอำนาจสำหรับการเจรจาต่อรอง

๕. มีการระดมพลัง (Mobilization) คือ การเตรียมการในเชิงหาสมัครพรรคพวกและเครื่องมือ ช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

๖. มีการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ผลของการกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

๗. มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenal) ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเข้าร่วมให้ดูที่ปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยพิจารณาความสำเร็จจากผลทางการเมือง (Political Output)

๘. การถดถอย (Regression) จะเกิดกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไปในขณะนี้

๙. การปะทะ (Counteraction) ผลจากการถดถอยอาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่นที่เหนือกว่าได้

^๗D.F. Roth, & F.L. Wilson, *The comparative study of politics*, (Englewood Cliffs, New York: Prentice Hall, 1980), pp. 150-151.

การจัดลำดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเรียงจากสูงไปหาต่ำไว้ ๑๐ ระดับ คือ^๘

๑. การดำรงตำแหน่งด้านการบริหารหรือการเมือง (Holding Political or Administrative Officer) ซึ่งได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒. การเสาะแสวงหาตำแหน่งด้านการบริหารหรือการเมือง

๓. การเข้าร่วมในรูปการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็ง (Active Membership) ขององค์การทางการเมือง (Political Organization) ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ในพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์

๔. การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกเฉย ๆ (Passive Membership) ขององค์การทางการเมือง ซึ่งหมายถึงการเป็นสมาชิกโดยไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ เพียงแต่เป็นการจ่ายค่าสมาชิกอยู่เป็นประจำเท่านั้น

๕. การมีส่วนร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง (Quasi Political Organization) ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการเมืองเป็นบางส่วนเท่านั้น

๖. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการเป็นสมาชิกเฉย ๆ ขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง

๗. การมีส่วนร่วมในรูปแบบการชุมนุมในที่สาธารณะหรือชุมนุมเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมเดินขบวนต่าง ๆ (Demonstration)

๘. การเข้าร่วมในรูปการอภิปรายถกเถียงข้อปัญหาทางการเมือง ในรูปแบบไม่เป็นทางการ(Informal Political Discussion)

๙. การเข้าร่วมในรูปของการให้ความสนใจทั่วไปต่อเรื่องราวทางการเมือง

๑๐. การเข้าร่วมในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting)

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับสูงไปหาระดับต่ำ ดังนี้^๙

๑. ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนายกเทศมนตรี

๒. ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งข้างต้นดังกล่าว

๓. การช่วยโฆษณาหาเสียง เช่น การช่วยแจกใบปลิว การวางแผนการเลือกตั้ง

๔. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง การถกปัญหาทางการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง

๕. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๖. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง

^๘M. Rush, *Political and Society : An Introduction to Political Sociology*, (New York: Prentice Hall, 1992), p. 112.

^๙ณรงค์ สินสวัสดิ์, *จิตวิทยาการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, ๒๕๒๗), หน้า ๑๑๐.

สรุป ลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง โดยพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากผู้ไม่สนใจทางการเมืองไปสู่ผู้ที่สนใจทางการเมืองและในส่วนของผู้ที่สนใจทางการเมืองนั้น บุคคลจะมีพฤติกรรมการเกี่ยวพันทางการเมืองจากลำดับต่ำไปสู่ลำดับสูงการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลอาจจะแตกต่างกันไปตามเวลาและสถานการณ์ หรือแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม แต่จะไม่แตกต่างกันเกินกว่าหนึ่งหรือสองลำดับชั้นเท่านั้น

๒.๑.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าขึ้นอยู่กับตัวแปร ๓ ประการ คือ

๑. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (The Social environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ประกอบด้วยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ และที่อยู่อาศัย

๒. ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological variables) การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะดำรงอยู่ได้ขึ้นอยู่กับ การให้รางวัล หรือผลตอบแทนแก่ผู้มีส่วนร่วม เช่น ความต้องการอำนาจ การแข่งขันความสำเร็จ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น การมีศักดิ์ศรีและการยอมรับจากสังคม

๓. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (The political environment)

๓.๑ ระบบพรรคการเมือง (The party system) จะแสดงบทบาทที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก บทบาทในลักษณะของการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่จะคัดค้านหรือต่อต้านผู้ที่อยู่ตรงกันข้ามหรือต่างพรรค ประการที่สอง พรรคการเมืองจะแสดงบทบาทเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง

๓.๒ การรณรงค์หาเสียง (The campaign) ความเพียรพยายามของนักการเมืองในการชักจูงให้ประชาชนไปเลือกพรรคของตน โดยใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงแบบต่าง ๆ

๓.๓ ประเด็นและอุดมการณ์ทางการเมือง

๑. ประเด็นทางการเมือง (Political issue) โดยเฉพาะประเด็นที่ประชาชนรู้จัก และเกี่ยวข้องจะเป็นแรงผลักดันให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจะไปลงคะแนนเสียงมากยิ่งขึ้น

๒. อุดมการณ์ทางการเมือง (Political ideology) เป็นความเชื่อโดยไม่จำเป็นว่าจะ ต้องเป็นความจริง แต่เป็นความเชื่อที่ถือปฏิบัติเป็นบรรทัดฐาน บุคคลหรือสังคมที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมมีผลต่อการแสดงบทบาทหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๐}

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลโดยแบ่งเป็น ปัจจัย ๒ ประการ ได้แก่

๑. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมจากสภาพแวดล้อม (Environmental stimuli) หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม (Social system) และสภาพทางการเมือง (Political setting) ซึ่งไม่เพียงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขต ปทัสถาน และทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลแต่ละคนแม้อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน

^{๑๐}Mc Closky, Herbert, **Political Participation**, (New York: McMillan and Free Press, 1968), p. 252.

ก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะเขาจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

๒. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal factors) มี ๕ ประการด้วยกัน คือ พันธุกรรมแรงขับ ความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย และความเชื่อต่าง ๆ รวม ทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยภายในของบุคคลที่ส่งผลให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกันออกไป^{๑๑}

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งได้ ๒ ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม คือ ลักษณะของระบบสังคม (Social system) และสภาพทางการเมือง (Political setting) และ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล คือ พันธุกรรมแรงขับ ความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย ความเชื่อต่าง ๆ และทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
P. Huntington, Samuel and I. Dominguez, George (1975, p. 4)	การมีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยอ้อมในกิจกรรมทางการเมือง
L. W. Milbrath (1971, pp. 12-16)	รู้แบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมได้แก่ ๑. การเลือกตั้ง ๒. การเป็นเจ้าของหน้าที่พรรค ๓. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ๔. การติดต่อกับทางราชการ ๕. การเป็นผู้ประท้วง ๖. การเป็นผู้สื่อข่าว
D.F. Roth, & F.L. Wilson, (1980, pp. 150-151)	การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ๙ รูปแบบ คือ ๑. การกำหนดเป้าหมาย ๒. การแสวงหาวิถีทาง ๓. มีการกระทำ ๔. มีตัวเร่ง ๕. มีการระดมพลัง ๖. มีการเปลี่ยนแปลง ๗. มีปรากฏการณ์ทางการเมือง ๘. การถดถอย ๙. การปะทะ

^{๑๑}Milbrath, Lester W. and Goel, M. L., *Political Participation: How and Why Do People Get involved in Politics Second Edition*, (Chicago: Rand McNally, 1997), p. 26.

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (๒๕๒๗, หน้า ๑๑๐)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับสูงไปหาระดับต่ำ ประกอบด้วย ๖ ด้าย ๑. ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ๒. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๓. การช่วยโฆษณาหาเสียง ๔. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม ๕. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๖. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๒.๒ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง

๒.๒.๑ ความหมายการเมืองการปกครอง

การเมืองหรือรัฐศาสตร์ หมายถึงการดำรงชีวิตที่ดีของสังคมหรือชุมชน โดยยกคำจำกัดความของอริสโตเติลผู้เป็นบิดาแห่งรัฐศาสตร์ว่า “การเมืองได้แก่ การพยายามที่จะให้ได้มาซึ่งการดำรงชีวิตที่ดี (Good Life) ของสังคมหรือชุมชน”^{๑๒} การเมือง หมายถึง ผลประโยชน์ (Interest) ทั้งนี้ก็เพราะอำนาจ (Power) หรืออิทธิพล (Influence) ก็คือผลประโยชน์ของมนุษย์นั่นเองโดยธรรมชาติจึงเป็นสัตว์แห่งผลประโยชน์ (Animal of Interest) และผลประโยชน์ย่อมครอบคลุมไปถึงผลประโยชน์ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมก็ตาม การเมืองเป็นคุณสมบัติตามธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติก็คือการรวมตัวกันเป็นรัฐ (State) รัฐจึงประกอบด้วยกลุ่มของมนุษย์ (A Group of Human Beings) หรือประชากร (Population) อาณาเขตที่กำหนดไว้แน่นอน (A Fixed Territory) รัฐบาล (Government) และอำนาจอธิปไตย (Sovereignty)^{๑๓}

สรุป การเมือง หมายถึง การแสวงหาอำนาจและการได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อจัดการผลประโยชน์ของคนหมู่มากให้บรรลุเป้าหมายแห่งการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมทุกระดับเพื่อให้เกิดผลดีมากที่สุด และเกิดผลเสียหายน้อยที่สุดโดยใช้อำนาจนั้นในรูปแบบของการปกครอง การบริหาร การจัดการ ทั้งในระดับกลุ่ม ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

๒.๒.๒ ความหมายของการปกครอง

การปกครองมีความหมายเกี่ยว กับการบริหารวางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคมเพื่อให้สังคมมีความสงบสุข”^{๑๔} การปกครอง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การวางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขหรือทาการบำบัดทุกข์บำรุงสุข โดยอยู่ในลักษณะการใช้อำนาจของรัฐเข้าจัดระเบียบและควบคุมสังคม

^{๑๒}สุรพล ราชภัณฑารักษ์, รัฐศาสตร์ทั่วไป, ฉบับแก้ไขปรับปรุง ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิคเตอร์เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, ๒๕๒๔), หน้า ๙ -๑๕.

^{๑๓}ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, รัฐศาสตร์ ๕๐ ปี, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธินิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๖๑๐.

^{๑๔}วิชชุ์ ทวีเศรษฐ์, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร: หจก. แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๑), หน้า ๑.

สรุปได้ว่า การเมืองและการปกครอง คือ การวางระเบียบกฎเกณฑ์ในการบริหารบ้านเมืองของรัฐ โดยใช้อำนาจทางการเมืองเป็นเครื่องมือ เพื่อให้มนุษย์มีทั้งความสุขทั้งในความหมายของวัตถุธรรมและนามธรรม คือ สุขทั้งร่างกายและจิตใจ

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุรพล ราชภัฏธารักษ์ (๒๕๒๔, หน้า ๙ -๑๕)	การเมืองการปกครองคือการดำรงชีวิตที่ดีของสังคมหรือชุมชน
ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (๒๕๔๑, หน้า ๖๑๐)	รัฐประกอบด้วย ประชากร อาณาเขต รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย
วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์ (๒๕๔๑, หน้า ๖๑๐)	การปกครอง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การวางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคม

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย

๒.๓.๑ ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า “ประชาธิปไตย” ถอดศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก ๒ คำ คือ “Demos” แปลว่า “ประชาชน” และ “Kratos” แปลว่า “อำนาจ” เมื่อรวมกันเข้าแล้วก็มีความหมายว่า “อำนาจของประชาชน” หรือ “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ” เพราะฉะนั้นหลักการขั้นมูลฐานของระบอบประชาธิปไตยก็คือ “การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต”^{๑๕} คำว่าประชาธิปไตย มีต้นกำเนิดจากภาษากรีก ดูเหมือนชาวกรีกจะเป็นพวกแรกที่ใช้คำนี้ ความหมายดั้งเดิมของประชาธิปไตย ที่รู้จักกันในหมู่ชาวกรีกโบราณเมื่อประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าปี หมายถึงการปกครองโดยหมู่ชนหรือประชาชน การปกครองแบบนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษ คือ democracy ซึ่งมีรากศัพท์เดิมจาก demos ซึ่งแปลว่าประชาชน สำหรับภาษาไทย คำว่า “ประชาธิปไตย” อาจจะแยกได้เป็น ๒ คำ คือ ประชา ซึ่งหมายถึง ประชาชน และคำว่า อธิปไตย ซึ่งแปลว่าอำนาจสูงสุดของแผ่นดิน เมื่อรวมกันขึ้นจึง หมายถึง การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน ประชาธิปไตยจึงมีความหมาย ทั้งในรูปแบบและหลักของการปกครอง รวมตลอดถึงการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ในแง่ของการปกครองนั้น มุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ส่วนในแง่ของการดำเนินชีวิตนั้น หมายถึงการยอมรับเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทางเพื่อความผาสุกร่วมกัน ความหมายของประชาธิปไตยที่ใช้กันในภายหลังนั้น อาจจะแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ความหมายแคบกับความหมายกว้าง ความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจ

^{๑๕}โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, รัฐศาสตร์กับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ตะเกียง, ๒๕๓๔), หน้า ๕๑.

ปกครองตนเอง ส่วนในความหมายที่กว้างประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งซึ่งมีแบบแผนแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม^{๑๖}

๒.๓.๒ การปกครองระบอบประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองและวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งยึดหลักของความเสมอภาค เสรีภาพและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และอำนาจอธิปไตยต้องมาจากปวงชนประชาธิปไตย คำนี้จึงมีความหมายสำหรับทุกประเทศในโลก แม้แต่ประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการหรือการปกครองแบบเสรีนิยม มักจะไม่ยอมรับว่าตนเป็นประเทศเผด็จการหรือสังคมนิยมตามที่ว่า กรณีประเทศรัสเซียก่อนหน้าจะมีการแบ่งแยกประเทศก็ยังถือว่าตนเองใช้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ (Democratic Centralism) หรือประเทศจีนก็เรียกประเทศว่าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนเป็นต้น การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองการบริหารที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการควบคุมตรวจสอบ โดยการเลือกตั้งของตนให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองผ่านทางกระบวนการเลือกตั้ง

จากความหมายข้างต้น ประชาธิปไตยมีเนื้อหาที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. ประชาธิปไตยของประชาชน หมายถึง ความเป็นเจ้าของอัน ได้แก่ ประชาชนสามารถทำให้รัฐบาล ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของตนได้ สามารถดำเนินการเพื่อให้มีรัฐบาลที่เป็นไปตามเจตจำนงของตนได้ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลให้เป็นตามที่ต้องการได้ เช่น การเลือกตั้ง การทำประชามติ การทำประชาพิจารณ์ การแสดงออกตามสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ความรักและความห่วงใยในการเมืองและการบริหารตามระบอบประชาธิปไตย โดยการติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การถือว่าการบริหารบ้านเมืองเป็นธุระของตน ไม่บอกปิดโดยใช้คำว่าธุระไม่ใช่ และผลักดันให้เป็นธุระของรัฐบาล

๒. ประชาธิปไตยโดยประชาชน ซึ่งจะหมายถึง กระบวนการอันได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงได้แก่ การเข้าร่วมประชุมพร้อมกันทั้งหมดเพื่อตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อบ้านเมืองหรือท้องถิ่นของตน สำหรับวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การออกเสียงประชามติ ซึ่งประเทศไทยสามารถนำวิธีนี้มาใช้กับกิจการในท้องถิ่น เพราะจะมีประชาชนเป็นจำนวนน้อย และประชาชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีมาตรฐานการครองชีพที่ไม่แตกต่างกันมาก การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทนได้แก่ การเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตนเอง ซึ่งลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทนมีดังนี้

๒.๑ มีพรรคการเมืองเสนอนโยบายให้ประชาชนเลือก

๒.๒ มีการเลือกตั้ง

๒.๓ มีการใช้สิทธิออกเสียงโดยประชาชน

^{๑๖}จรรยา สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์**, ฉบับปรับปรุงแก้ไขใหม่ ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๒๒), หน้า ๕๒ - ๕๓.

๒.๔ มีรัฐบาลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ของผู้แทนราษฎรในสภาเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ และมีฝ่ายค้านที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

๓. ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน คือ เป้าหมายหรือประโยชน์ที่ประชาชนจะต้องได้รับ กล่าว คือ รัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศ ต้องมีเป้าหมายเพื่อความผาสุกของประชาชน และสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศไทยโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ใช่เข้าไปเพื่อกอบโกยหรือแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง^{๑๗} การปกครองระบอบประชาธิปไตย คล้อยตามอดีตประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกาว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การเป็นรัฐบาลหรือการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

“ของประชาชน” คำนียามในพจนานุกรมภาษาอังกฤษคำว่า Democracy แปลว่า การปกครองของประชาชน แต่ในความหมายที่ครอบคลุมกว่า การเป็นของประชาชนไม่ได้หมายความว่าเพียงถึงการปกครองอย่างเดียว หากยังหมายความถึงอำนาจอธิปไตยในแผ่นดิน ทรัพยากร แผ่นดิน มหาสมุทร น่านฟ้า ตลอดจนผลประโยชน์ทั้งหลายที่พึงมี ล้วนนับเป็นของประชาชนถ้วนทุกคน ทั้งบุคคลในปัจจุบัน และที่จะเกิดมาในอนาคต อย่างไรก็ตามการเป็นเจ้าของยังหมายรวมถึง ความรับผิดชอบและมีส่วนเสี่ยง เพื่อปกป้องให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยทั่วกัน เป็นที่มาของการมีส่วนร่วมในการปกครอง

“โดยประชาชน” เป็นวิธีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อแผ่นดินเป็นของประชาชนความเป็นธรรมตลอดจนความร่มเย็นจะเกิดขึ้นในแผ่นดินได้ เมื่อการบริหารจัดการผลประโยชน์ทั้งหลายอยู่ในการดูแลของ (โดย) ประชาชนทุกคน เป็นที่มาของความสำคัญในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน อย่างไรก็ตามโดยที่ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการทุกคนได้ จึงได้เกิดสถาบัน องค์กร ตลอดจนตัวแทนต่าง ๆ ที่เข้ามาทำหน้าที่แทนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สมเจตนารมณ์ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนของประชาชน พรรคการเมือง ผู้เป็นตัวแทนของกลุ่มความคิดเห็นและกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย

“เพื่อประชาชน” เป็นวิธีการในระบอบประชาธิปไตย ที่จะประกันว่าความเสมอภาคและความเป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้ สมตามปณิธานของระบบนั้น การบริหารแผ่นดินจะต้องมีเป้าหมายที่ให้ผลประโยชน์ของแผ่นดินเป็นไปเพื่อประชาชน คือ ตกถึงมือประชาชนโดยเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคนไม่เฉพาะเพียงแต่บางคน หรือเพียงแต่ตกอยู่แก่คนข้างมาก ในสังคมประชาธิปไตยที่ยึดถือในเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ในเรื่องความเป็นธรรม ตลอดจนเรื่องความสมเหตุสมผลนั้น ผลประโยชน์ของแผ่นดินตกถึงมือประชาชนทุกคนอย่างแท้จริง^{๑๘}

^{๑๗} วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาขวลิต, **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, ๒๕๔๗), หน้า ๔๖.

^{๑๘} อมร รักษาสัตย์, **การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๘ - ๑๑๙.

๒.๓.๓ หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

กล่าวได้ว่า ระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้น ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจ ที่มีตามกระบวนการการเลือกตั้งอย่างอิสระจริงและทั่วถึง ในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทน ที่มีท่าทีทำให้ประชาชนเห็นว่ามิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ

๒. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการจะกระทำ หรือดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลนั้นต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และความมั่นคงของประเทศชาติ

๓. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคม ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะ ทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่นอกกฎหมายหรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

๕. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) ควบคู่ไปกับการเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ตัดสินใจทางเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก หลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีพวกมากลากไป ตามผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้อง ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข^{๑๔}

หลักเกณฑ์สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ดังนี้

๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย บริหารและตุลาการ ทั้งนี้ ในการใช้อำนาจนั้นอาจกระทำโดยตรง เช่น การชุมนุมของชาวเอเธนส์โบราณเพื่อร่วมกันตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือโดยวิธีอ้อม โดยประชาชนใช้อำนาจในการออกกฎหมายผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร ใช้อำนาจบริหารผ่านทางฝ่ายบริหาร และใช้อำนาจตุลาการผ่าน

^{๑๔} วิทยากร เชียงกูล, ๒๕๕๐, หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [http:// www. Witayakornadub.wordpress.com/](http://www.Witayakornadub.wordpress.com/) 2007/06/democratic [๑๕ กันยายน ๒๕๖๒].

ทางศาล การใช้อำนาจของประชาชนโดยวิธีอ้อม ซึ่งประเทศต่าง ๆ เกือบทั้งหมดในปัจจุบันซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ฝ่ายปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้การปกครองหรือประชาชน

๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล กล่าวคือถือว่าบุคคลมีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกันทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในเรื่องฐานะของบุคคลไม่ว่าชาติวุฒิหรือคุณวุฒิของบุคคลนั้น ๆ จะเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการเมือง ซึ่งหมายความว่า ประชาชนพลเมืองทุกคนมีโอกาสดำเนินการเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายการปกครองประเทศ โดยยึดหลักการสำคัญว่า “คนเดียวนั้นมีสิทธิลงคะแนนเสียงเดียว” และโอกาสเท่าเทียมกันเช่นว่านี้ จะต้องประกอบด้วยเสรีภาพไม่ถูกบังคับหรือกำหนดให้เลือกการมีสิทธิตามกฎหมายของประชาชนพลเมืองในการออกเสียงเลือกตั้งของประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนดตัวเลือกมาให้ ก็ไม่เรียกว่ามีความเสมอภาคกันในทางการเมือง

๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน หลักการนี้ยืนยันอำนาจของประชาชนในข้อแรก กล่าวคือ ถือว่าในการที่จะพิสูจน์ให้เห็นโดยแน่ชัดว่าผู้ปกครองเป็นเพียงตัวแทนที่ใช้อำนาจแทนปวงชน ไม่ใช่ใช้อำนาจของตัวเอง รัฐบาลจะต้องดำเนินการหรือจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามเจตนารมณ์ของปวงชน โดยวิธีการปฏิบัติเพื่อย้ำหลักการนี้ ได้แก่ การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้ประชาชนเลือกตั้งรัฐบาลเป็นครั้งคราว หรือการกำหนดให้มีกลไกทางสถาบันบางอย่างเช่น การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายเพื่อก่อประชนมติ หรือวิธีการให้ประชาชนร่างกฎหมายโดยตรง เป็นต้น

๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย เนื่อง จากในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นมีสมาชิกจำนวนมาก ย่อมเป็นธรรมดาที่ทุกคนจะมีความเห็นพ้องหรือมีเจตนารมณ์อย่างเดียวกันไม่ได้ทั้งหมด การใช้อำนาจปกครองของประชาชนจะเป็นไปได้ จะต้องใช้หลักการของเสียงข้างมาก และการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ เป็นกรรมวิธีทางปฏิบัติของหลักเกณฑ์นี้ แต่เพราะเราไม่มีทางที่จะแน่ใจได้ว่า คนกลุ่มใหญ่จะใช้วิจารณญาณของเขาไปในทางที่ถูกที่ควร ๆ ได้ทุก ๆ คราว คนกลุ่มใหญ่ก็อาจถูกอิทธิพลของอารมณ์ได้ในบางโอกาส หรือเกิดความเชื่อมั่นในอำนาจ ซึ่งเป็นไปได้อย่างมาก และเคยปรากฏมาหลายครั้งด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการมาตรการป้องกันมิให้มีการกดขี่ข่มเหงคนกลุ่มน้อยเกิดขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดระบบเผด็จการของคนส่วนใหญ่^{๒๐}

การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เจริญอยู่ในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา นั้นมีหลักการสำคัญดังนี้

๑. การยึดถือเหตุผล

ปรัชญาประชาธิปไตยถือว่า สัจธรรมย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผล การวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นคัดค้านต่าง ๆ นั้นย่อมเป็นที่มาของการแสวงหาเหตุผล เป็นวิถีทางที่จะทำให้ประชาชนพลเมืองเจริญเติบโตทางสมองและจิตใจ และเป็นเหตุให้สังคมเจริญก้าวหน้า

^{๒๐} ทินพันธุ์ นาคะตะ, ประชาธิปไตยความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๙-๑๐.

๒. การเน้นความสำคัญของปัจเจกชน

โดยเห็นว่า บุคคลแต่ละคนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและลัทธิที่พึงประสงค์บุคคลเป็นผู้สร้างสถาบันสังคมและสถาบันการเมือง เพื่อเป็นปัจจัยให้บุคคลมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ละคนจึงควรเป็นตัวของตัวเองลิขิตชีวิตของตัวเองมากที่สุดกว่าผู้ใดหรือสถาบันใด

๓. การถือรัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน

เมื่อถือว่าแต่ละคนเป็นผู้ลิขิตชีวิตของตนเองมากที่สุด รัฐก็คอยเข้าแทรกแซง แต่น้อยที่สุด รัฐเป็นเพียงเครื่องมือส่งเสริมให้บุคคลบรรลุจุดหมายปลายทาง ในส่วนที่เหนือความสามารถที่แต่ละบุคคลจะกระทำกันเองได้เท่านั้น เช่น การพิทักษ์รักษาสหิทธิมูลฐานของมนุษย์ การรักษาความยุติธรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันการรุกรานจากภายนอก เป็นต้น ความคิดนี้ตรงกันข้ามกับลัทธิเผด็จการที่เห็นว่าประชาชนเป็นเครื่องมือของรัฐ

๔. การอาศัยความสมัครใจเป็นใหญ่

เป็นวิธีการปล่อยให้เอกชนดำเนินการทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมตามความสมัครใจระหว่างกันเอง เช่น การจัดตั้งพรรคการเมืองหรือการจัดตั้งสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น

๕. การยึดถือกฎเหนือกฎ

เรื่องนี้ย่อมเป็นไปตามแนวคิดเดิมที่ว่า ประชาชนสร้างรัฐขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิสำคัญบางประการของประชาชน รัฐบาลผู้ปกครองจะบิดเบือนผันแปรไปตามใจตนมิได้ มิฉะนั้นแล้วประชาชนมีสิทธิล้มล้างรัฐบาลนั้นเพื่อจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นมาได้ ความจริงฝ่ายเผด็จการก็ถือเรื่องกฎเหนือกฎ แต่เป็นกฎที่สร้างขึ้นตามใจตนจึงก่อความไม่สงบไม่สิ้นสุด

๖. การเน้นความสำคัญของวิธีการ

ถือว่าวิธีการนั้นจะต้องเหมาะสมในการดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ซึ่งควรต้องยึดความผาสุกของประชาชนเป็นที่ตั้ง ซึ่งโดยนัยนี้จำเป็นต้องยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทา คือถือสายกลาง ซึ่งตรงข้ามกับฝ่ายเผด็จการที่ชอบใช้วิธีรุนแรง ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความเกลียดชังมากกว่าที่จะสร้างภราดรภาพให้เกิดขึ้นตามอุดมการณ์ของตนเอง

๗. การถือความเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักในมนุษย์สัมพันธ์

ประชาธิปไตยนิยมการประนีประนอมเป็นสำคัญ ซึ่งอาจทำได้โดยการอภิปรายหรือโต้เถียงกัน เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน โดยถือฝ่ายข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน ทั้งนี้โดยต้องยอมรับความเห็นของฝ่ายข้างมากเป็นฝ่ายชนะไปพลางก่อน อาจเป็นช่วงขณะหนึ่งเท่านั้น ฝ่ายข้างน้อยย่อมอาจหาทางชักจูงคนส่วนใหญ่ให้เห็นคล้อยตามและอาจกลายเป็นฝ่ายข้างมากภายหลังได้

๘. การถือสมภาพ หรือความเท่าเทียมกันขั้นมูลฐานของมนุษย์

ความเท่าเทียมกันหรือสมภาพในทัศนะของประชาธิปไตย หมายถึงความเท่าเทียมกันในโอกาส อย่างไรก็ตาม ในเรื่องนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องความจำเป็นและความขาดแคลนของแต่ละบุคคลไว้ด้วย^{๒๑}

^{๒๑}ประสาร ทองภักดี, หลักการปกครอง (หลักรัฐศาสตร์), (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๒๕), หน้า ๑๑๘-๑๑๙.

๒.๓.๔ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มี ๓ แบบด้วยกัน คือ

๑. ประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนมาประชุมกันอภิปรายและลงคะแนนกันใน เรื่องสำคัญ เช่น การประชุมเรื่องงบประมาณ กฎหมายในระดับท้องถิ่นหรือการลงประชามติในระดับประเทศ เช่น การรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ

๒. ประชาธิปไตยโดยระบบผู้แทน เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่มีประชาชนมาก มีความซับซ้อนต้องแบ่งงานกันทำ จึงมักใช้วิธีเลือกผู้แทนขึ้นไปเป็นฝ่ายบริหารและออกกฎหมาย

๓. ประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการผสมผสานทั้ง ๒ แบบแรก รวมทั้งการให้ประชาชนมีการปกครองตนเองระดับท้องถิ่น มีองค์กรอิสระที่รักษาผลประโยชน์ฝ่ายประชาชน มีสื่อสารมวลชนและองค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง ภาคประชาชนหรือสังคมพลเมืองมีบทบาทในการตัดสินใจ เรื่องการบริหารประเทศค่อนข้างมาก ไม่ได้ปล่อยให้ผู้แทนทำทุกอย่างโดยประชาชนให้สิทธิแค่เลือกผู้แทนนาน ๆ ครั้งเท่านั้น^{๒๒}

๒.๓.๕ หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย

หลักประชาธิปไตยซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นสากลมากกล่าวให้เห็นในภาพรวมคำว่า “ประชาธิปไตย” นั้นเป็นคำที่มีนิยามกว้างมากพิจารณาไปได้ในหลายมุมมองความคิดเห็น หากจะต่อนิยามจำเพาะเจาะจงลงไปให้ชัดเจนเห็นถึงรูปธรรมคงเป็นการยากยิ่งกับโลกในยุคดิจิทัล โลกในยุคโลกาภิวัตน์ ที่ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากเป็นหลักการใหญ่ที่สำคัญที่จะต้องใช้เวลาสำหรับการศึกษามากพอสมควร จึงพิจารณาได้จากมาตรฐานสากลที่คล้ายคลึงกับระบอบประชาธิปไตยในบ้านเมืองเรา เพื่อวางกรอบของหลักการปกครองในประชาธิปไตยของประเทศไทยก็ทำให้พอเข้าใจได้^{๒๓} ดังนี้

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย (Principles of democracy)

๑. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน

ประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศหรืออำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนร่วมกันและประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะโดยตรงหรือ โดยอ้อม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง

๒. หลักเสรีภาพ

หลักการว่าด้วยสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย คือ สิทธิ(right) เสรีภาพ (liberty) และอิสรภาพ (freedom) สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ เสรีภาพ หมายถึง โอกาสที่จะเลือกทำหรือไม่ทำระหว่างทางเลือกหลายทางตามปรารถนาของตน โดยปราศจากข้อบังคับหรือข้อจำกัด จะจำกัดได้ก็แต่โดยกฎหมายเท่านั้น ส่วนอิสรภาพหมายถึง การทำหรืองดเว้นที่จะทำสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่น เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยหมายถึง ความสามารถของคนที่จะทำหรืองดเว้นกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ภายใน

^{๒๒}วิทยากร เชียงกุล, หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย, หน้า ๕๐.

^{๒๓}อมร รักษาสัตย์ และคณะ, ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๓-๘.

ขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมาย เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย จึงไม่ใช่การทำอะไรก็ได้ ตามใจตนเองเนื่องจากการทำตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงจิตใจคนอื่น ๆ นั้น เป็นลักษณะของเผด็จการ

๓. หลักเสมอภาค

ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า การที่ราษฎรทุกคนในประเทศมีความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน พื้นฐานในเรื่องสำคัญๆ ที่เป็นไปได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชน อันจะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม

๔. หลักภราดรภาพ

ในการปกครองตัวเองร่วมกันของประชาชนนั้น เมื่อคนในสังคม มีโอกาสและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม ย่อมทำได้อย่างสันติและหาข้อยุติที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับกัน และมีความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความรักและปรารถนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้อง ฉะนั้น หลักการเรื่องภราดรภาพและหลักเหตุผล จึงมีความสำคัญขั้นพื้นฐานของการสร้างและพัฒนาประชาธิปไตย^{๒๔}

หลักเกณฑ์สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ดังนี้

๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย บริหารและตุลาการ ทั้งนี้ ในการใช้อำนาจนั้นอาจกระทำโดยตรง เช่น การชุมนุมของชาวเอเธนส์โบราณเพื่อร่วมกันตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือโดยวิธีอ้อม โดยประชาชนใช้อำนาจในการออกกฎหมายผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร ใช้อำนาจบริหารผ่านทางฝ่ายบริหาร และใช้อำนาจตุลาการผ่านทางศาล การใช้อำนาจของประชาชนโดยวิธีอ้อม ซึ่งประเทศต่าง ๆ เกือบทั้งหมดในปัจจุบันซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ฝ่ายปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้การปกครองหรือประชาชน

๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล กล่าวคือถือว่าบุคคลมีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกันทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในเรื่องฐานะของบุคคลไม่ว่าชาติวุฒิหรือคุณวุฒิของบุคคลนั้น ๆ จะเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการเมือง ซึ่งหมายความว่า ประชาชนพลเมืองทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายการปกครองประเทศ โดยยึดหลักการสำคัญว่า “คนเดียวนิยมสิทธิลงคะแนนได้เสียงเดียว” และโอกาสเท่าเทียมกันเช่นว่านี้ จะต้องประกอบด้วยเสรีภาพไม่ถูกบังคับหรือกำหนดให้เลือกการมีสิทธิตามกฎหมายของประชาชนพลเมืองในการออกเสียงเลือกตั้งของประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนดตัวเลือกมาให้ ก็ไม่เรียกว่ามีความเสมอภาคกันทางการเมือง

๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน หลักการนี้ยืนยันอำนาจของประชาชนในข้อแรก กล่าวคือ ถือว่าในการที่จะพิสูจน์ให้เห็นโดยแน่ชัดว่าผู้ปกครองเป็นเพียงตัวแทนที่ใช้อำนาจแทนปวงชน ไม่ใช่อำนาจของตัวเอง รัฐบาลจะต้องดำเนินการหรือจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามเจตนารมณ์ของปวงชน โดยวิธีการปฏิบัติเพื่อย้ำหลักการนี้ ได้แก่ การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้ประชาชนเลือกตั้งรัฐบาลเป็นครั้งคราว หรือการกำหนดให้มีกลไกทางสถาบันบางอย่างเช่น การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายเพื่ออภิปราย หรือวิธีการให้ประชาชนร่างกฎหมายโดยตรง เป็นต้น

^{๒๔}สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๗), หน้า ๑๑-๑๒.

๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย เนื่อง จากในสังคมหนึ่งๆ นั้นมีสมาชิกจำนวนมาก ย่อมเป็นธรรมดาที่ทุกคนจะมีความเห็นพ้องหรือมีเจตนารมณ์อย่างเดียวกันไม่ได้ทั้งหมด การใช้อำนาจปกครองของประชาชนจะเป็นไปได้ จะต้องใช้หลักการของเสียงข้างมาก และการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ เป็นกรรมวิธีทางปฏิบัติของหลักเกณฑ์นี้ แต่เพราะเราไม่มีทางที่จะแน่ใจได้ว่า คนกลุ่มใหญ่จะใช้วิจรรย์ญาณของเขาไปในทางที่ถูกที่ควร ๆ ได้ทุก ๆ คราว คนกลุ่มใหญ่ก็อาจถูกอิทธิพลของอารมณ์ได้ในบางโอกาส หรือเกิดความเชื่อมั่นในอำนาจ ซึ่งเป็นไปได้อย่างมาก และเคยปรากฏมาหลายครั้งด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการป้องกันการมิให้มีการกดขี่ข่มเหงคนกลุ่มน้อยเกิดขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดระบบเผด็จการของคนส่วนใหญ่^{๒๕}

การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองการบริหารที่ประชาชนเข้าไป มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการควบคุมตรวจสอบ โดยการเลือกตัวแทนของตนให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองผ่านทางกระบวนการเลือกตั้ง จากความหมายข้างต้น ประชาธิปไตยมีเนื้อหาที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. ประชาธิปไตยของประชาชน หมายถึง ความเป็นเจ้าของอัน ได้แก่ ประชาชนสามารถทำให้รัฐบาล ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของตนได้ สามารถดำเนินการเพื่อให้มีรัฐบาลที่เป็นไปตามเจตจำนงของตนได้ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลให้เป็นตามที่ตนเองต้องการได้ เช่น การเลือกตั้ง การทำประชามติ การทำประชาพิจารณ์ การแสดงออกตามสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ความรักและความห่วงใยในการเมืองและการบริหารตามระบอบประชาธิปไตย โดยการติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การถือว่าการบริหารบ้านเมืองเป็นธุระของตน ไม่บอกปิดโดยใช้คำว่าธุระไม่ใช่ และผลักดันให้เป็นธุระของรัฐบาล

๒. ประชาธิปไตยโดยประชาชน ซึ่งจะหมายถึง กระบวนการอันได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงได้แก่ การเข้าร่วมประชุมพร้อมกันทั้งหมดเพื่อตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อบ้านเมืองหรือท้องถิ่นของตน สำหรับวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การออกเสียงประชามติ ซึ่งประเทศไทยสามารถนำวิธีนี้มาใช้กับกิจการในท้องถิ่น เพราะจะมีประชาชนเป็นจำนวนน้อย และประชาชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีมาตรฐานการครองชีพที่ไม่แตกต่างกันมาก การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทนได้แก่ การเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตนเอง ซึ่งลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทนมีดังนี้

๒.๑ มีพรรคการเมืองเสนอนโยบายให้ประชาชนเลือก

๒.๒ มีการเลือกตั้ง

๒.๓ มีการใช้สิทธิออกเสียงโดยประชาชน

๒.๔ มีรัฐบาลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ของผู้แทนราษฎรในสภาเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ และมีฝ่ายค้านที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

^{๒๕}ทินพันธุ์ นาคะตะ, ประชาธิปไตย ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๒๙-๓๔.

๓. ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน คือ เป้าหมายหรือประโยชน์ที่ประชาชนจะต้องได้รับ กล่าว คือ รัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศ ต้องมีเป้าหมายเพื่อความผาสุกของประชาชน และสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศไทยโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ใช่เข้าไปเพื่อกอบโกยหรือแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง^{๒๖} และระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้น ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจ ที่มีตามกระบวนการการเลือกตั้งอย่างอิสระจริงและทั่วถึง ในการให้ได้ว่าผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทน ที่มีท่าทีทำให้ประชาชนเห็นว่ามิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ

๒. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการจะกระทำ หรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลนั้นต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และความมั่นคงของประเทศไทย

๓. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคม ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะ ทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อำนาจอยู่เหนือกฎหมายหรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

๕. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) ควบคู่ไปกับการเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนหม่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ตัดสินใจเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหม่มาก หลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีพวกมากลากไป ตามผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข^{๒๗}

^{๒๖}วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาขลิตร, **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**, หน้า ๗๖.

^{๒๗}วิทยากร เชียงกูล, **หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.Witayakornrub.wordpress.com/> /2007/06/democratic [๘ เมษายน ๒๕๖๒].

หลักการของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยเป็นการปกครองแบบเสรี อำนาจอเป็นของประชาชนใช้อำนาจผ่านองค์การสำคัญ คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ และโดยเคารพในเสียงส่วนน้อย ส่วนเผด็จการเป็นการปกครองโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล คณะบุคคล ซึ่งประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการปกครอง ประชาชนอยู่ภายใต้การปกครองโดยเด็ดขาด ไม่มีสิทธิคัดค้านและไม่สามารถเลือกผู้ปกครองได้

อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) อดีตประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า “ประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ประชาธิปไตยเริ่มมาจากนครรัฐเอเธนส์พัฒนามาโดยลำดับมีทฤษฎีและการปฏิบัติมากมายซึ่งสรุปองค์ประกอบหลักการของประชาธิปไตยได้ ดังนี้^{๒๘}

๑. การมีส่วนร่วมของพลเมือง (Citizen involvement) ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิในการเข้าร่วมตัดสินใจปัญหาของรัฐและพิทักษ์ผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน การแสดงออกของประชาชนโดยผ่านกระบวนการหลายทางห้องประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง การทำประชามติการทำประชาพิจารณ์ การถอดถอนตัวแทน เป็นต้น โดยสำนักมาตรฐานการศึกษา ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนาต่างๆไว้ ๕ ขั้น ดังนี้

๑) ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการ

๒) ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่ใช้

๓) ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

๔) ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

๕. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด^{๒๙}

๑. ความเสมอภาค (Equality) ทั้งความเสมอภาคด้านการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ซึ่งประชาชนทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เสมอภาคโดยออกในโอกาสดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ

^{๒๘} Lyaman Towwr Sargen, *Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis*, (New York: The Dorsey Press, 1984), pp. 32-54.

^{๒๙} คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและมหาดไทย, *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๖.

๒. อิสรภาพและเสรีภาพ (Freedom and liberty) ซึ่งรวมถึงสิทธิ (Rights) จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ถือเป็นหน้าที่หลักของระบอบประชาธิปไตย และเป็นหัวใจของทฤษฎีประชาธิปไตย เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิในการพูด การพิมพ์โฆษณา การกระทำตามระบบการเมือง และกฎหมาย ฯลฯ เป็นต้น

๓. ระบบของการเป็นตัวแทน (System of representation) ประชาธิปไตยทางตรงจะใช้ได้เมื่อประเทศมีขนาดเล็ก นักปรัชญาประชาธิปไตยจึงเสนอให้มีระบบตัวแทนเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนซึ่งปัจจุบันใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น

๔. ระบบเลือกตั้ง (Electoral system) มีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยไม่น้อยกว่าการเป็นตัวแทน เพราะเป็นวิธีหลักที่ทำให้มั่นใจว่าการปกครองจะสนองตอบต่อประชาชนในสังคมขนาดใหญ่ และซับซ้อน ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการเลือกตั้งอาจไม่ใช่คนดีที่สุดในแง่คะแนนมากที่สุดเท่านั้น ส่วนปัญหาการเลือกตั้งคือการที่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือมาใช้สิทธิจากแรงจูงใจอื่น ๆ โดยเฉพาะมีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องเป็นผลให้หลักการประชาธิปไตยผิดความจริงไป การเลือกตั้งมีความสำคัญต่อประชาธิปไตย เพราะนอกจากกำหนดรัฐบาลแล้วยังเป็นวิธีการมีส่วนร่วมหลักของสังคมสมัยใหม่คนทั่วไปออกเสียงในคูหา จึงต้องการได้รับการประกันว่านับเสียงของเค้าจริง ๆ การเลือกตั้งของเค้าจะมีความหมายเป็นทางเลือกที่เขาเลือกอย่างอิสระและเท่าเทียมกับเสียงของผู้อื่นเช่นกัน

อย่างไรก็ตามแม้นักปรัชญาจะยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มีประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเห็นได้ชัด แต่ผู้นำอังกฤษ วินสตัน เชอร์ชิล (Winston Churchill) ได้กล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่เลวร้ายที่สุด ยกเว้นระบบการเมืองอื่น ๆ ทั้งหมดที่ได้เคยนำมาใช้แล้ว” นั่นคือประชาธิปไตยที่ยังมีจุดอ่อนอยู่นั่นเอง^{๓๐}

หลักประชาธิปไตยซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นสากลมากกล่าวให้เห็นในภาพรวมคำว่า “ประชาธิปไตย” คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ การมีส่วนร่วมของพลเมือง ระบบของการเป็นตัวแทน ความเสมอภาค อิสรภาพ และเสรีภาพ ระบบเลือกตั้ง

๒.๓.๖ ประเภทของประชาธิปไตย

จากหลักการของประชาธิปไตยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่ามีหลักการที่สำคัญอย่างมาในการดำรงชีพหรือสถานะในสังคม ไม่ว่าจะเป็นหลักการของประชาธิปไตย ที่มี หลักการอำนาจ อธิปไตยหลักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค หลักการใช้นิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และภราดรภาพ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหลักการที่กล่าวมานั้นสามารถจำแนกขอบข่ายสำคัญออกเป็นออกเป็น ๒ อย่าง คือ ประชาธิปไตยโดยตรง และประชาธิปไตยโดยอ้อม

๑. ประชาธิปไตยแบบโดยตรง (Direct Democracy) หรือ แบบบริสุทธิ์ (Pure Democracy) ได้แก่ การที่ราษฎรสามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสาธารณะ โดยไม่ต้องผ่านตัวแทน หรือมติของที่ประชุม

^{๓๐}ปรีชา เรืองจันทร์, การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society, (พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๐), หน้า ๔๖-๔๗.

อีกนัยหนึ่ง ประชาธิปไตยแบบโดยตรง (Direct Democracy) คือ การที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง ประชาชนใช้อำนาจปกครองตนเองเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยตนเอง เหมาะสำหรับประเทศเล็ก ๆ และประชากรไม่มากนัก เช่น นครรัฐกรีกในสมัยโบราณ ซึ่งสามารถจะเรียกประชุมประชาชนทุกคนได้และลงมติโดยการชูมือหรือโดยวิธีอื่น เช่น การนำก้อนหินไปใส่ในภาชนะบรรจุช้ายหรือขวา หรือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย จำนวนก้อนหินคือคะแนนเสียง ซึ่งถือว่าเป็นประชาธิปไตยโดยตรง ตัวอย่างกระบวนการประชาธิปไตยโดยตรงก็อาจมีกรณีที่มีการเรียกประชุมบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนไม่มาก เช่น ประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ คน มีการอภิปรายถกเถียง จากนั้นก็ลงคะแนนเสียงเพื่อหาข้อยุติ ก็ถือได้ว่าเป็นประชาธิปไตยโดยตรง แต่ถ้าเป็นชุมชนขนาดใหญ่ เช่น จังหวัด หรือประเทศชาติ การใช้ระบบประชาธิปไตยโดยตรงคงกระทำกันไม่ได้ ต้องใช้ระบบประชาธิปไตยโดยการเลือกตั้งตัวแทน^{๓๑} เช่น การเลือกตั้ง ส.ส. การเลือกตั้ง ส.ว. การเลือกตั้ง อบจ. ฯลฯ

๒. ประชาธิปไตยแบบโดยอ้อม (Indirect Democracy) หรือแบบมีผู้แทนราษฎร (Representative Democracy) ได้แก่ การปกครองแบบมีผู้แทนคือการที่ราษฎรปฏิบัติโดยการเลือกสรรบุคคลที่มีศักยภาพทางด้านความรู้และจริยธรรมเข้าไปบริหารและตัดสินใจแทนตน ซึ่งจะอยู่ในวาระ ๒ ปี ๔ ปี หรือ ๕ ปี

ประชาธิปไตยแบบโดยอ้อมนั้น อาจเรียกได้อีกอย่างว่า ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน หมายถึง การที่ประชาชนเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนประชาชน จะไปทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตยทางด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนนี้แบ่งรูปแบบของรัฐบาลออกเป็น ๓ ระบบ คือ

๑. แบบรัฐสภา (Parliamentary form)

โดยมีหลักการสำคัญ คือ ไม่แยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative) กับฝ่ายบริหารรัฐสภา (ฝ่ายนิติบัญญัติ) กับคณะรัฐมนตรี (ฝ่ายบริหาร) สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดรัฐสภามีหน้าที่ออกกฎหมายและมีฐานะอำนาจความสำคัญเหนือกว่าคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีจะเข้าดำรงตำแหน่งได้ต่อเมื่อได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา แต่คณะรัฐมนตรีอาจ ยุบสภาได้ การปกครองแบบรัฐสภานั้น อาจจะมีผู้นำของรัฐหรือประเทศ เป็นประธานสูงสุดที่เรียกว่าประมุขซึ่งมี ๒ ประเภท ได้แก่ พระมหากษัตริย์เป็นประมุขและประธานาธิบดีเป็นประมุข ไม่มีบทบาททาง การเมือง มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารประเทศที่ปกครองแบบรัฐสภาที่กล่าวมานั้น เช่น ประเทศ อังกฤษ เดนมาร์ก ไทย อินเดีย ญี่ปุ่น ฯลฯ

๒. แบบประธานาธิบดี (Presidential form) มีหลักการสำคัญ คือ

๑) เป็นการใช้ระบบการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) ฝ่ายบริหาร (ประธานาธิบดี) ฝ่ายตุลาการ (ศาล)

๒) แต่ละฝ่ายมีอำนาจและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตนแต่มีอำนาจในการยับยั้งและถ่วงดุลอำนาจเพื่อมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจเกินขอบเขต

^{๓๑}ลิขิต ธีรเวคิน, ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒.

๓) รัฐสภาและประธานาธิบดีได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนและอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ ตัวอย่าง ประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล อุรุกวัย

๓. แบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี (Semi-parliamentary or semipresidential forms)

ประชาธิปไตยแบบนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าประชาธิปไตยแบบมีกลุ่มหลากหลายหรือแบบพหุนิยม (Pluralism) ได้แก่ ระบบประชาธิปไตยที่มีผู้แทนและมีการแบ่งเป็น ๒ ระบบ คือ ระบบรัฐสภา (Parliamentary System) และระบบประธานาธิบดี (Presidential System)^{๓๒}

๒.๓.๗ แนวคิด เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

คำว่า สิทธิเสรีภาพ หมายถึง บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งการใช้สิทธิเสรีภาพ ต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมายที่ตราและบัญญัติไว้ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น ๒ ศัพท์ คือ สิทธิ + เสรีภาพ ดังนี้

๑. สิทธิ (Rights)

นิยามความหมายคำว่า “สิทธิ” (Right) มีนักวิชาการ นักปรัชญา ชาวไทยหลายคนได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า สิทธิ ไว้ว่า อำนาจที่กระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย^{๓๓} สิทธิเป็นการก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นในอันที่จะต้องปฏิบัติตามประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้รวมถึงมีหน้าที่ ที่จะไม่รบกวนต่อสิทธิหรือหน้าที่ที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไปตามสิทธิทั้งนี้แล้วแต่ประเภทของสิทธินั้น ๆ ด้วย^{๓๔}

คำว่า “สิทธิ” ว่าเป็นอำนาจที่ระบบกฎหมายให้ไว้แก่บุคคลอย่างเป็นรูปธรรมในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการ งดเว้นการกระทำ หรือยอมให้กระทำการโดยไม่เข้าขัดขวางเพื่อประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิ^{๓๕} สิทธิ แบ่งความหมายเป็น ๒ ประเภท คือ สิทธิตามความหมายทั่วไปและสิทธิตามกฎหมายมหาชน สิทธิตามความหมายทั่วไป หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย สำหรับสิทธิตามกฎหมายมหาชน หมายถึง อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด การให้อำนาจแก่ปัจเจกบุคคลได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐมิให้แทรกแซงภายในขอบเขตสิทธิของตน ในบางกรณีการรับรองดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใด

^{๓๒}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

^{๓๓}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๓๔๗.

^{๓๔}หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, ๒๕๓๕), หน้า ๒๒๔.

^{๓๕}วรเจตน์ ภาคิรัตน์, คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (แก้ไข เพิ่มเติม), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๗), หน้า ๒๒๓.

อย่างหนึ่ง^{๓๖} สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ กฎหมายในที่นี้ คือ รัฐธรรมนูญ เมื่อกล่าวถึงสิทธิในรัฐธรรมนูญจึงหมายถึงสิทธิในทางมหาชน (public rights) ซึ่งมีหลักเกณฑ์คลุมถึงสิทธิในทางเอกชน (private rights) เช่น สิทธิในทางครอบครัว สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการรับมรดก และคลุมไปถึงสิทธิที่กว้างกว่า เช่น สิทธิเลือกตั้งสิทธิในชีวิตร่างกาย^{๓๗}

๒. เสรีภาพ (Liberty)

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” เอาไว้ว่า ความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการนับถือศาสนา ฯลฯ หรือ ความมีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น^{๓๘} เสรีภาพ หมายถึง อิสระภาพความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีหลายนัย คือ ๑) สภาพที่บุคคลมีสิทธิที่จะทำการใด ๆ ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีในการพูด ในการเขียน ในการนับถือศาสนา ในลัทธิการเมือง ๒) สภาพที่เป็นอิสระจากสิ่งอื่นไม่พึ่งปรารถนา เช่น อิสระจากความอึดอัดขัดสน (freedom from want), เป็นอิสระจากโรคภัยไข้เจ็บ (freedom from disease) ๓) สภาพที่พ้นจากอุปสรรคขัดขวางไม่ให้บุคคลพัฒนาตนเองไปสู่สภาวะที่สมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ เช่น ในทางพระพุทธศาสนาถือว่า เมื่อจิตหลุดพ้นจากกิเลสตัณหาเข้าสู่ภาวะนิพพาน เสรีภาพตามนัยนี้ทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า วิมุตติ หรือความหลุดพ้น (Liberation)”^{๓๙} เสรีภาพ ในความหมายของคนทั่วไปหมายถึงความเป็นอิสระ ไม่มีอะไรมาจำกัดกั้นจำกัด เสรีภาพที่สูงขึ้นมาอีกหมายถึง ความมีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือว่าพูดได้ทำได้ภายใต้เงื่อนไขข้อกำหนด หรือความคุ้มครองของกฎหมาย พูดง่าย ๆ ว่าเสรีภาพในขอบเขต เสรีภาพที่สูงขึ้นไปอีกเป็นเสรีภาพที่มีความหมายในทางธรรมเป็นเสรีภาพที่มีดุลยภาพหรือความสมดุลเกิดขึ้น กล่าวคือ มองว่าตนเองนี้มีเสรีภาพ โดยสัมพันธ์กับเสรีภาพของผู้อื่น”^{๔๐}

สิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตั้งแต่ มาตรา ๒๕ – มาตรา ๔๙ ยกมาเป็นสังเขป ดังนี้

มาตรา ๒๕ การใช้อำนาจโดยองค์การของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

^{๓๖}บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๘), หน้า ๕๐-๕๑

^{๓๗}วิชญ์ เครืองาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๖๔๑.

^{๓๘}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๔๖.)

^{๓๙}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๐), หน้า ๓๙.

^{๔๐}พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘), หน้า ๗-๙.

มาตรา ๒๖ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญที่รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม^{๔๑} นอกจากนี้ยังอาจจำแนกเสรีภาพออกได้เป็นข้อๆ ดังนี้ คือ

๑) เสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา รัฐประชาธิปไตยโดยทั่วไปอนุญาตให้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน ตราบเท่าที่ความที่นำมาเผยแพร่ นั้นไม่หยาบคายลามก หมิ่นประมาท หรือละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

๒) เสรีภาพในการนับถือศาสนา ศาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อคนแต่ละคนย่อมมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะเลือกนับถือศาสนาหรือศรัทธาในศาสนาหนึ่งศาสนาใดอย่างใดก็ได้ในบางประเทศที่เคารพเสรีภาพสูง เช่น สหรัฐอเมริกา การหลีกเลี่ยงกฎหมายของประเทศเพราะขัดต่อหลักการของศาสนาได้รับการยอมรับว่าไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด

๓) เสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่ม บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการที่จะรวมกลุ่มกันซึ่งอาจจัดตั้งในรูปสมาคมเพื่อวัตถุประสงค์ใดที่ไม่ขัดต่อกฎหมายก็ได้ อย่างไรก็ตามกลุ่มหรือสมาคมที่จัดตั้งขึ้นนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายและไม่เป็นอันตรายหรืออุปสรรคต่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม

๔) สิทธิในทรัพย์สิน บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีทรัพย์สินสมบัติเป็นของตนเอง รัฐจะต้องทำหน้าที่ป้องกันภัยอันจะเกิดต่อทรัพย์สินของประชาชนภายในรัฐด้วย

๕) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หากบุคคลใดตกเป็นผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรืออาญา (Civil or Criminal Cases บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมตลอดถึงการได้รับทราบสิทธิที่จะสามารถกระทำได้ เช่น ขอพบทนายความเพื่อรับคำปรึกษา หรือผลการให้การ ที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลจะต้องไม่ถูกลงโทษถึงแก่ชีวิต เสียอวัยวะ หรือเสียทรัพย์สินโดยปราศจากการพิจารณาตามขบวนการแห่งกฎหมาย

๖) สิทธิส่วนบุคคล สิทธิมูลฐานที่ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลมีหลายประการ เช่น เสรีภาพในร่างกาย การไปไหนมาไหน การเลือกประกอบอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้การสมรส การหย่าร้าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว เหล่านี้ล้วนเป็นสิทธิส่วนบุคคลทั้งสิ้น บุคคลทุกคนย่อมมีเสรีภาพตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

^{๔๑}วิชัย สังข์ประไพ, กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕๖-๒๕๗.

ในบางวาระเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นภัยต่อความสงบและความมั่นคงของรัฐหรือในยามศึกสงคราม รัฐอาจจะเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึก (Martial Law) หรือประกาศภาวะฉุกเฉิน (Emergency) โดยถือว่า การละเมิดนั้นกระทำไปโดยความจำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของรัฐหรือสังคมโดยรวม

๒.๓.๘ แนวคิด เกี่ยวกับความเสมอภาค

นิยามความหมายเกี่ยวกับ “ความเสมอภาค” ได้มีนักวิชาการ นักปรัชญา ได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ความเสมอภาค (Equality) นับว่าเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะระบอบประชาธิปไตยถือว่าคนทุกคนมีความเท่าเทียมกันเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเหมือนกัน อีกทั้งเป็นขอบเขต และเป็นเครื่องสมานอีกด้วย การที่จะใช้เสรีภาพต้องมีขอบเขตคือ ความเสมอภาค ที่ไม่ล่วงล้ำก้ำเกิน ไม่ละเมิดต่อผู้อื่นและมีโอกาสที่จะใช้เสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันพร้อมกันนั้นความเสมอภาคไม่ใช่เป็นเพียงขอบเขต แต่ที่สำคัญคือเป็นเครื่องสมานด้วย สมานอย่างไรก็คือความสม่ำเสมอในการที่จะร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมสร้างสรรค์ ซึ่งตรงกับคำว่าเสมอในสุขและทุกข์ ในภาษาเก่าที่ใช้คำว่า มีสุขและทุกข์เสมอกัน แปลอย่างสมัยปัจจุบันว่า ร่วมสุขร่วมทุกข์ การร่วมสุขร่วมทุกข์นั้นเป็นความเสมอภาคที่สำคัญ และเป็นความเสมอภาคเชิงสมานและความเสมอภาคในแง่ก็คือ ความมีสมานฉันท์ ความเสมอภาคนี้ถ้ามองไม่ดีก็ทำให้เกิดการแก่งแย่งช่วงชิงกันโดยคอยระแวงและจ้องกัน ความเสมอภาคแบบนี้ เป็นความเสมอภาคแบบแบ่งแยกและแก่งแย่ง แต่ความเสมอภาคเชิงสมานคือ เสมอในทุกข์และสุข ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมในการสร้างสรรค์และแก้ปัญหาเสมอโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เสมอโดยไม่ดูถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม เสมอโดยไม่เอารัดเอาเปรียบกันเสมอแบบนี้เป็นการเสมอแบบสมาน^{๔๒}

ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยกฎหมายซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเสมอภาคทางการเมือง คือ ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน

๒. ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพการงาน และการรับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน^{๔๓}

คนไทยสมัยก่อนให้ความสำคัญของคำว่า เสมอภาคนี้มาก กล่าวคือว่า เสมอภาคในเชิงสร้างสรรค์ แต่ปัจจุบัน คนไทยตีความของคำนี้ไปในทางที่ไม่ค่อยจะสร้างสรรค์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว^{๔๔} สำหรับความเสมอภาคนั้น หมายความว่าพลเมืองจะต้องมีความเท่าเทียมกันในการมีเสรีภาพได้กฎหมาย กล่าวคือกฎหมายของบ้านเมืองจะต้องวางหลักการและวิธีการในเรื่องเสรีภาพของพลเมืองโดยความเท่าเทียมกัน โดยจะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้นฐานะทางเศรษฐกิจการเมืองสังคมแต่อย่างใด

^{๔๒}พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), กระบวนการเรียนเพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๓), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๔๓}ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย, ประชาธิปไตยจะก้าวไกล หากคนไทยมีส่วนร่วม, (สำนักวิจัยและวิชาการ สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๒), หน้า ๑๒.

^{๔๔}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

นั่นเอง^{๔๕} ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย คือ ความเสมอภาคทางการเมือง เช่น ฐานะความเป็นมนุษย์มีเกียรติยศ ศักดิ์ศรี เท่ากัน เสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน ความเสมอภาคทางโอกาส เช่นการดำรงชีพ การดำเนินธุรกิจ หรือการพักผ่อนหย่อนใจ การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทน เป็นต้น^{๔๖} ผู้วิจัยเห็นว่า ความเสมอภาค เป็นคำควรจะต้องให้ความสำคัญและนำมาปฏิบัติในสังคมและมวลมนุษยชาติให้ยิ่งมากขึ้น เพราะเป็นถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญสูงสุดอย่างหนึ่งของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ว่า ความเสมอภาค คือ การที่ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ๑) ความเสมอภาคทางการเมือง คือ ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายได้กำหนดไว้ และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน ๒) ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพการงาน และการรับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกในสังคม

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (๒๕๓๔, หน้า ๕๑)	ประชาธิปไตยคือ อำนาจของประชาชน ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต
จรรณ สุภาพ (๒๕๒๒, หน้า ๕๒ - ๕๓)	ประชาธิปไตยคือ การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน
วรทิพย์ มีมาก (๒๕๔๗, หน้า ๔๖)	ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน คือ เป้าหมายหรือประโยชน์ที่ประชาชนจะต้องได้รับกล่าว คือ รัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศต้องมีเป้าหมายเพื่อความผาสุกของประชาชน
อมร รักษาสัตย์ (๒๕๔๔)	“เพื่อประชาชน” เป็นวิธีการในระบอบประชาธิปไตยที่จะประกันว่าความเสมอภาคและความเป็นธรรม
วิทยากร เชียงกุล (๒๕๖๒, ออนไลน์)	หลักเสียงข้างมากการตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนหม่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ
Lyaman Towwr Sargen (1984, pp. 32-54)	อับราฮัม ลินคอล์น กล่าวว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

^{๔๕}ปรีชา เรืองจันทร์, การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society, (พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๐), หน้า ๕๖.

^{๔๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕.

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ทินพันธุ์ นาคะตะ (๒๕๑๗, ๙-๑๐)	การปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ คือ ๑. อำนาจอธิปไตย ๒. หลักความเสมอภาค ๓. หลักนิติธรรม ๔. เสี่ยงข้ามมาก
ประสาร ทองภักดี (๒๕๒๕, หน้า ๑๑๘-๑๑๙)	ประชาธิปไตยที่เจริญอยู่ในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา มีหลักการสำคัญดังนี้ ๑. การยึดถือเหตุผล ๒. การเน้นความสำคัญของปัจเจกชน ๓. การถือรัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน ๔. การอาศัยความสมัครใจเป็นใหญ่ ๕. การยึดถือกฎหมายเหนือกฎ ๖. การเน้นความสำคัญของวิธีการ ๗. การถือความเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักในมนุษย์สัมพันธ์ ๘. การถือสมภาพ หรือความเท่าเทียมกันขั้นมูลฐานของมนุษย์
อมร รักษาสัตย์ (๒๕๔๓, หน้า ๓-๘)	กรอบของหลักการปกครองในประชาธิปไตย คือ ๑. หลักอำนาจอธิปไตย ๒. หลักเสรีภาพ ๓. หลักเสมอภาค ๔. หลักภราดรภาพ
สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร (๒๕๕๗, หน้า ๑๑-๑๒)	หลักเกณฑ์สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ดังนี้ ๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล ๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน ๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสี่ยงข้ามมาก
ปรีชา เรืองจันทร์ (๒๕๖๐, หน้า ๔๖-๔๗)	“ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่เลวร้ายที่สุด ยกเว้นระบบการเมืองอื่น ๆ ทั้งหมดที่ได้เคยนำมาใช้แล้ว” นั่นคือ ประชาธิปไตยที่ยังมีจุดอ่อนอยู่นั่นเอง
ลิขิต ธีรเวคิน (๒๕๔๖, หน้า ๑๒)	ประชาธิปไตยแบบโดยตรงคือ การที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง ประชาชนใช้อำนาจปกครองกันเองเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยตนเอง
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๔, หน้า ๓๔๗)	สิทธิ ไว้ว่า อำนาจที่กระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (๒๕๓๘, หน้า ๗-๙)	เสรีภาพที่มีดุลยภาพหรือความสมดุลเกิดขึ้น กล่าวคือ มองว่า ตนเองนี้มีเสรีภาพ โดยสัมพันธ์กับเสรีภาพของผู้อื่น
วิชัย สังข์ประไพ (๒๕๔๕, หน้า ๒๕๖-๒๕๗)	จำแนกเสรีภาพออกได้เป็นข้อๆ ดังนี้ คือ ๑) เสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา ๒) เสรีภาพในการนับถือศาสนา ๓) เสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่ม ๔) สิทธิในทรัพย์สิน ๕) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ๖) สิทธิส่วนบุคคล

๒.๔ หลักสังคหวัตถุธรรม ๔ ประการ

๒.๔.๑ ความหมายของสังคหวัตถุธรรม

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสถึง สังคหวัตถุ ๔ ไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ (ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว) ๔ ประการนี้ สังคหวัตถุ ๔ ประการ อะไรบ้าง คือ ๑. ทาน (การให้) ๒. เพียรวัชชะ หรือ ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ๓. อุตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ๔. สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แล ทาน เพียรวัชชะ อุตถจริยาในโลกนี้ และสมานัตตตาในธรรมนั้น ตามสมควรสังคหวัตถุธรรมเหล่านี้แลช่วยอุ้มชูโลก เหมือนลิ่มสลักที่ยึดคุมรถซึ่งแล่นไปได้ฉะนั้น ถ้าไม่พื้มีธรรมเหล่านี้ มารดาหรือบิดา ก็ไม่พื้ได้การนับถือหรือการบูชา เพราะบุตรเป็นเหตุแต่เพราะบัณฑิตเล็งเห็นความสำคัญของสังคหวัตถุเหล่านี้ ฉะนั้น บัณฑิตเหล่านั้น จึงถึงความเป็นใหญ่และเป็นผู้ว่าสรรเสริญ^{๔๗}

สังคหวัตถุ หมายถึง คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชน ให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไปเป็นการปลูกไมตรีเต็มน้ำใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข^{๔๘} ดังคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็น สัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามทุกคนย่อมสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วยตนเองและทำให้ผู้ปฏิบัติพ้นทุกข์ เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จริง ธรรมะของพระพุทธองค์เป็นความรู้อันบริสุทธิ์เป็นธรรมโอสถนนานเอก ที่สามารถเยียวยารักษาจิตใจของมวลมนุษยชาติให้หลุดพ้นจาก ความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะเมื่อใจปราศจากสิ่งเหล่านี้ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์ มีอานุภาพและเกิดเป็นความเมตตากรุณาปราณี มีแต่ความรักความปรารถนาดีต่อกันดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังคหวัตถุสูตร ว่า^{๔๙}

ทานญจ เพียรวัชชญจ อุตถจริยา จ ยา อิธ

สมานัตตตา จ ฌเมสุ ตตถ ตตถ ยถารห

“การให้ทาน การพูดจาไพเราะ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ในโลกนี้

ความเป็นผู้มีตนสม่ำเสมอในธรรมทั้งหลายนั้น ตามควร”^{๕๐}

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น ทุกคนล้วนปรารถนาให้เป็นที่รักของสังคม โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสอนวิธีที่จะทำตนให้เป็นที่รักของสังคมว่า ขั้นแรก ให้ปรับที่ตัวของเราเองก่อน คือ ต้องทำตัวเราให้เป็นคนน่ารักเสียก่อน โดยการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคนนั้น ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการด้วยกัน ดังนี้^{๕๑}

๑. ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน

^{๔๗}อง. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๙/๕๑.

^{๔๘}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖ .

^{๔๙}อง.จตุกก. (บาลี) ๒๑/๓๒/๓ .

^{๕๐}อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑.

^{๕๑}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๓.

๒. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ วาจาเป็นที่รัก วาจาตุดตัมน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่กัน ถลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม

๓. อัถถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

๔. สมานัตตาคามีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

หลักสังคัตถุ ๔ ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ เทคนิควิธีทำให้คนรัก หรือมนต์ผูกใจคน นั้นเอง มีทั้งหมด ๔ ประการ ดังนี้^{๕๒}

๑. ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน

๒. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ วาจาเป็นที่รัก วาจาตุดตัมน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่กัน ถลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม

๓. อัถถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

๔. สมานัตตาคามีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

สังคหวัตถุ แปลว่า ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน เหมือนลิ่มสลักที่ตรึงตัวรถไว้มิให้ชิ้นส่วนกระจัดไป ทำให้รถแล่นไปได้ตามที่ต้องการ สังคหวัตถุ^{๕๓} คือ ข้อปฏิบัติสำหรับการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

^{๕๒}พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), หัวใจนักบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์ มปป, ๒๕๔๓), หน้า ๔๘-๕๑.

^{๕๓}พระมหาบุญเพียร ปุณฺณวิริโย (แก้ววงศ์น้อย), “แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๙.

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักชวนให้ทำที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สนิทสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อัตถจริยา ทำประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญ ประโยชน์รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหา และช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลายไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วม

สังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมในศาสนาพุทธซึ่ง ใช้ในการสงฆ์เคราะหฺผู้อื่นอันจะเป็นเครื่องผูกไมตรีประสานหมู่ชนเข้าด้วยกัน คำว่า สังคหวัตถุมาจาก คำว่า “สังคห” ซึ่งแปลว่าสงฆ์เคราะหฺ กับคำว่า “วัตถุ” ซึ่งแปลว่าเรื่อง รวมความแล้วสังคหวัตถุจึง แปลว่า เรื่องการสงฆ์เคราะหฺหรือธรรมอันเป็นหลักในการสงฆ์เคราะหฺ ซึ่งมีหลักใหญ่ ๆ อยู่ ๔ ข้อ ด้วยกัน

ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสสอนแก่ภิกษุในกาลครั้งหนึ่งซึ่งเรียกว่าสังคหวัตถุ ๔ คือ^{๕๔}

๑. ทาน หมายถึง การให้ การเฉลี่ยเผื่อแผ่แก่กันและกัน ซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่าทุก ๆ คนนั้นย่อมต้องการความช่วยเหลือจากกันอยู่ในด้านต่าง ๆ ในด้านวัตถุทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคต่าง ๆ ในด้านกำลังกาย ช่วยกระทำกิจการของกันและกันทางกายในด้านวาจา พูดจาช่วยเหลือกันในเรื่องที่ควรพูด ในด้านสติปัญญา ช่วยให้ความรู้ให้คำแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่าง ๆ การให้การเฉลี่ย เผื่อแผ่ ทุกคนทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยต่างก็ควรจะมีทาน คือ ให้การช่วยเหลือกัน ผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือผู้น้อย ผู้น้อยก็ให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่ ด้วยจิตใจมุ่งที่จะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ต้องการ หรือเพื่อที่จะให้พ้นจากอุปสรรคขัดข้องทั้งหลาย

๒. ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาถ้อยคำซึ่งเป็นที่รักเป็นที่จับใจแก่กันและกันอันเป็นถ้อยคำสุภาพ เพราะวาจาที่พูดออกไปนั้น ถ้าเป็นวาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นวาจาที่อาจเสียตงแห่งน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียใจ ควบคุมการพูดของเราให้ไพเราะก็คือสตินั่นเอง ดังนั้นการพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

๓. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์กันและกัน คือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติ สิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา ใจ ในทุกเวลาและทุกโอกาส

๔. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ หรือเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหมายถึงการรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ ที่บัญญัติเอาไว้เป็นระเบียบของสถานที่ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของสถาบันการศึกษา กฎระเบียบของ

^{๕๔}วีรวัฒน์ รอดสุโข, “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง สังคหวัตถุ ๔ พรหมวิหาร ๔ ไตรลักษณ์ ๓ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ระหว่างการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนและการสอนตามปกติ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑.

สถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมือง ในทางพระพุทธศาสนาก็คือ พระวินัยบัญญัติ สำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั่นเอง

สังคหัตถ์ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเพื่อเกื้อกูล หรือเป็นหลักการ สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมภ ไม่เห็นแก่ตัวเราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สินสิ่งของที่เรามาหาได้ มิใช่สิ่งจริงยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

๒. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานพูดด้วยความจริงใจไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์เหมาะสมกับกาลเทศะพระพุทธเจ้าได้ทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างดีเพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นวิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น จะต้องพูดโดยยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เว้นจากการพูดเท็จ

เว้นจากการพูดส่อเสียด

เว้นจากการพูดคำหยาบ

เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

๓. อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการประพฤตินิสัยที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

๔. สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยมและไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย^{๕๕}

การบริหารคนนี้ยังมีสิ่งสลับอีกอย่าง หนึ่ง คือ เครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ เราไว้วางใจเขา เรารักเขา เราหวังดีต่อเขา อย่างนี้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ คงได้ยินได้ฟังมาแล้วจากหนังสือธรรมะทั่วไป เรื่อง สังคหัตถ์ ๔ ^{๕๖}

- การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่

- การพูดจาไพเราะ

- การบำเพ็ญประโยชน์

- การทำตัวให้เป็นเกลอ หรือ เป็นเพื่อนมากกว่าที่จะเป็นนาย

หรือเรียกว่าความงดงามในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องห่วงเหนี่ยวให้เกิดความร่วมมือกันได้ ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น หรือธรรมเพื่อให้ คนเป็นที่รักของคนทั่วไป คือ สังคหัตถ์ ๔ นั้นเอง ได้แก่

๑. ทาน คือการให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่น

๒. ปิยวาจา คือพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ นุ่มนวลเหมาะแก่บุคคล เวลา สถานที่ พูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ และเกิดกำลังใจ

^{๕๕}ไสว มาลาทอง, คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๓๓.

^{๕๖}พุทธทาสภิกขุ, บริหารธุรกิจแบบพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: อตมมโย, ม.ป.ป., ๒๕๓๕), หน้า ๑๕.

๓. อุตถจริยา คือทำตนให้เป็นประโยชน์ ตามกำลังสติปัญญา ความรู้ความสามารถกำลังทรัพย์และเวลา

๔. สมานัตตตา คือทำตนให้เสมอต้นเสมอปลายวางตนเหมาะสมกับฐานะตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุขสม่ำเสมอ หลักธรรมที่กล่าวมานี้ หากผู้ใดยึดถือปฏิบัติเชื่อแน่ว่าจะเป็นที่รักใคร่เคารพนับถือของ เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไปคนไทยเรานั้นมักชอบจดจำถ้อยคำที่คล้องจองกันใคร่เสนอคำที่ จะทำให้จำได้ง่ายและเป็นคาถาสำหรับทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ของบุคคลทั่วไปคือเราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี (ทาน), วชิโพราะ (ปิยวาจา), สงเคราะห์ปวงชน (อุตถจริยา) และวางตนเหมาะสม (สมานัตตตา)^{๕๗}

สรุป สังคหวัตถุ ๔ หมายถึง เครื่องมือ หรือหลักธรรมที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสันติสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคีกัน สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคมและการเมือง เป็นธรรมอันจะก่อให้เกิดความผาสุกในบ้านเมืองและประเทศชาติตนเอง กล่าวได้อีกนัยยะหนึ่งว่า ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ๔ จะเป็นเรื่องของพฤติกรรมทางสังคมที่บุคคลทั้งหลายได้พึงกระทำต่อผู้อื่นเพื่อเป็นเครื่องผูกความรักความสามัคคี นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของตัวบุคคลนั้นๆ ต่อสังคม เพราะเหตุที่เป็นคนที่มีน้ำใจและกิริยาต่อผู้อื่นด้วยความนอบน้อมไม่ถือตน ถือตัว และมีความเสียสละ ซึ่งคุณสมบัตินี้ส่งผลให้สังคหวัตถุ ๔ มีความหมายในแง่ของเครื่องมือสร้างความสามัคคีให้กับสังคม การนำเอาหลักธรรมของสังคหวัตถุนี้ หากผู้ใดยึดถือปฏิบัติเชื่อแน่ว่าจะเป็นที่รักใคร่เคารพนับถือ บุคคลทั่วไปคนไทยเรานั้นมักชอบจดจำถ้อยคำที่คล้องจองกันจึงใคร่ขอเสนอคำที่จะทำให้จำได้ง่าย และเป็นคาถาสำหรับทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ของบุคคลทั่วไปคือโอบอ้อมอารี (ทาน) วชิโพราะ (ปิยวาจา) สงเคราะห์ประชาชน (อุตถจริยา) วางตนเหมาะสม (สมานัตตตา) ในทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ๑) ทาน มีความสำคัญเป็นการให้ เช่นว่า ให้ความรู้ ให้แนวคิด คติในการดำเนินกิจกรรมในสังคม มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ ๒) ปิยวาจา สำหรับการปกครอง หมายถึง การกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสร้างความสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงแสดงถึงคำที่เป็นประโยชน์อันประกอบด้วยเหตุผล ๓) อุตถจริยา หมายถึง การประพฤติให้เป็นประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ สงเคราะห์ประชาชน ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ๔) สมานัตตตา หมายถึง การวางตนให้มีความเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อกันทั้งหลายไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขหรือทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วม

^{๕๗} พุกกะ พุทธรักษ์, “การบริหารจัดการสหกรณ์ การเกษตร ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : ภูมิศึกษาสหกรณ์ การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๔๘.

ตารางที่ ๒.๔ หลักสังคหัตถุธรรม ๔ ประการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อง. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๙/๕๑.	สังคหัตถุ ๔ ประการ ๑. ทาน ๒. ปิยวาจา ๓. การประพฤติ ประโยชน์ ๔. การวางตนสม่ำเสมอ
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (๒๕๔๓, หน้า ๑๖)	สังคหัตถุ หมายถึง คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ผูก ใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (๒๕๕๑, หน้า ๑๔๓)	หลักสังคหัตถุประการด้วยกัน ๑. ทาน ๒. ปิยวาจา ๓. อตถจริยา ๔. สมานัตตาคามมีตนเสมอ
พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต) (๒๕๔๓, หน้า ๔๘-๕๑)	เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว น้ำใจกันหมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้หลัก สังคมสงเคราะห์
พระมหาบุญเพียร ปุณณวิริโย (วิทยานิพนธ์, ๒๕๔๔, หน้า ๑๑๙)	สังคหัตถุ แปลว่า ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน
วีรวัฒน์ รอดสุโข (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๐, หน้า ๒๑)	สังคหัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมในศาสนาพุทธซึ่ง ใช้ในการสงค เคราะห์ผู้อื่นอันจะเป็นเครื่องผูกไมตรีประสานหมู่ชนเข้าด้วยกัน
ไสว มาลาทอง (๒๕๔๓, หน้า ๔๘-๕๑)	สังคหัตถุ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ ของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการ สงเคราะห์ซึ่ง กันและกัน
พุทธทาสภิกขุ (๒๕๓๕, หน้า ๑๕)	การบริหารคนนี้ยังมีสิ่งลึกลับอีกอย่าง หนึ่ง คือ เครื่องยึด เหนี่ยวน้ำใจ เราไว้ใจเขา เรารักเขา เราหวังดีต่อเขา อย่างนี้เป็น เครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ คงได้ยินได้ฟังมาแล้วจากหนังสือธรรมะทั่ว ๆ ไป

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕.๑ ด้านประชากร

๑. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา มีประชาชนที่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร ที่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบล
พระอินทราชา จำนวน ๑,๐๐๒ คน^{๕๔}

^{๕๔} หลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล:

<http://pra-intaracha.go.th/public/communityinfo/data/index/menu/177> [๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒].

๒.๕.๒ อาชีพหลักของชุมชน/กลุ่ม

ได้แก่ ชุมชนเทศบาลตำบลพระอินทราชา เป็นชุมชนที่มีความเป็นเมืองเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากกรุงเทพมหานคร มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางย่อยด้านการค้าและการบริการให้กับชุมชนรอบข้าง ด้วยเหตุนี้พื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนจึงขึ้นอยู่กับ การค้าขาย และการเป็นแรงงานตามโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนการทำเกษตรเช่น การทำนาข้าว มีน้อยเพราะจะไม่คุ้มกับมูลค่าของพื้นที่ เศรษฐกิจของชุมชนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเปิดให้บริการห้องพักรออาศัยมีห้องพักอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อธุรกิจการค้าการให้บริการ ในพื้นที่และคนอาศัย ประชากรในเขตเทศบาลมีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีรายได้เฉลี่ยต่อคน ๆ ละ ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้ ศึกษาได้งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

ยศราวุธ ศรีประเสริฐ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาล ตำบลปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลปลาย มาศ จังหวัดสุรินทร์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยใน เขตเทศบาล อาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับจากเทศบาล ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอุดมการณ์ประชาธิปไตย^{๕๙}

กรรณา ชันทอง ได้วิจัยเรื่อง “ความรู้เรื่องประชาธิปไตยของพนักงานบริษัท รอยัลอินดัส ตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน” ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท รอยัล อินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ๑. ด้านรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ๒. ด้านอุดมการณ์ของประชาธิปไตย และ ๓. ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก พนักงาน บริษัท รอยัล อินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภูมิลำเนา แตกต่างกัน มีความรู้เรื่องประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตก ต่างกัน^{๖๐}

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล นคร สุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของพนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ระดับมาก คือ ด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วน

^{๕๙}ยศราวุธ ศรีประเสริฐ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓).

^{๖๐}กรรณา ชันทอง, “ความรู้เรื่องประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท รอยัลอินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน”, *สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

ใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ ๓๖ ปี ขึ้นไป มีระดับการ ศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีอายุราชการน้อยกว่า ๑๖ ปี และมีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป เปรียบเทียบผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานีที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๖๑}

จรรยา แคนนาเลิศ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มคนอีสานในตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำจังหวัดพะเยา” ผลการศึกษา พบว่า ความเป็นชาติพันธุ์ของคนอีสานมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนอีสาน ในตำบลอ่างทอง ถือว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วย การแสดงออกความสนใจทางการเมืองในระดับประเทศ และท้องถิ่นของตนเอง การใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนดทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมืองที่ตนเองสนใจ ชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนเองสนับสนุน และการติดกระดุมหรือการติดสติ๊กเกอร์เพื่อการสนับสนุน ซึ่งกลุ่มคนอีสานในตำบลอ่างทองได้แสดงออกอย่างเป็นลำดับ ซึ่งมีความชัดเจนในเรื่องของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งคนอีสานจะสนับสนุนคนอีสานด้วยกัน แต่หากจะต้องตัดสินใจเมื่อเกิดข้อขัดแย้งทางการเมือง คนอีสานจะยึดความถูกต้องมาเป็นอันดับแรก การแสดงออกทางการเมืองของคนอีสานถือว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ เพื่อปกป้องอำนาจทางการเมือง แสดงบทบาทในการเรียกร้องและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ต่อกลุ่มการเมืองในตำบลอ่างทอง จะเป็นการรวมตัวที่เข้มแข็งของชุมชน รวมถึงการสร้างระบบเครือข่ายระหว่างชุมชนอีสานโดยใช้ระบบเครือญาติ อุปถัมภ์ ส่งผลให้กลุ่มต่าง ๆ หรือชุมชนตระหนักดีขึ้นในเรื่องของอำนาจจากการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องและสนับสนุน คนอีสานที่มีชาติพันธุ์เดียวกัน^{๖๒}

ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง ๒ ระดับเท่านั้น ได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพ ปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ^{๖๓}

^{๖๑}พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^{๖๒}จรรยา แคนนาเลิศ, “พฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มคนอีสานในตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”, การค้นคว้าแบบอิสระ สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔).

^{๖๓}ภูสิทธิ์ ชันติกุล, “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๓).

พระขรรค์ชัย สุวฑฺฒโน (เจริญศิลป์) ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครมีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รองลงมา คือ ด้านปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ๖ และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ๖ และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการปกครอง ๒. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่สำคัญคือ ๑) ด้านทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ประชาชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้อง โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ๒) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการปกครอง ๖ ควรสร้างสื่อที่ถูกต้องในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ๓) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของตัวแทนของตนด้วยการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย ๔) ควรจัดตั้งรับข้อแสดงความคิดเห็นในชุมชนต่าง ๆ แล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป^{๒๔}

พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วลลภ รัชฉัตรานนท์ ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรทางด้านอาชีพ และรายได้ มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนตัวแปรทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการกล่อมเกลางานการเมือง ไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย^{๒๕}

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดด้านหลักสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล รองลงมาคือ ด้านการเสมอภาค และน้อยที่สุดคือ ด้านปกครอง

^{๒๔}พระขรรค์ชัย สุวฑฺฒโน (เจริญศิลป์), “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

^{๒๕}พรภิรมณ์ ศรีทองคำ, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒, (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘): ๓๓.

ตามลำดับ พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาคือ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ การเปรียบเทียบการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี ที่ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน ความแตกต่างระหว่างการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี ด้านการปกครองตนเอง พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครอง ในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิตและด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกัน ด้านความเสมอภาค พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกัน, ด้านสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล พบว่าประชาชน มีพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และด้านการเลือกตั้งแตกต่างกัน^{๖๖}

สมนึก ปัญญาสิงห์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรม โครงการพัฒนาของประชาชนร่วมกับ อบต. องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ระดับอำเภอ รวมทั้งทุนทางสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ความเชื่อ ความศรัทธา สำหรับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาของชุมชน ร่วมกับ อบต. การสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและสำนักงานพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓) นอกจากนี้ พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน (นายก อบต. สมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้านบางคน พระสงฆ์บางรูป ครูอาจารย์ที่เป็นแกนนำชุมชน) มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและประชาธิปไตยชุมชน จากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลนาชุมแสง ร้อยละ ๕๖.๘ มีความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองของตำบลในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นแบบแผนเดียวกันในทุกกลุ่มช่วงอายุ อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลอายุระหว่าง ๑๘-๒๙ ปี มีความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองของตำบลในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑ รองลงมาคือ กลุ่มอายุระหว่าง ๔๐ - ๔๙ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ และเป็นที่น่าสนใจได้ว่า มีจำนวนร้อยละใกล้เคียงกับความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองของตำบลในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ สำหรับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนของตำบล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ในตำบลนาชุมแสงมีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนของตำบลในระดับ

^{๖๖}พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์, “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี”, JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE Vol.๙ No.๒ (July – December ๒๐๑๕): ๕๐-๕๑.

ปานกลาง โดยเฉพาะในกลุ่มอายุระหว่าง ๕๑-๕๙ ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๖.๐ และผู้ให้ข้อมูล อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป รองลงมาคิดเป็นร้อยละ ๖๙.๘ ส่วนอายุระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี และอายุระหว่าง ๑๘-๒๙ ปี มีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนของตำบลในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙ และ ๒๕.๗ ตามลำดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ให้ข้อมูลอายุระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี และกลุ่มอายุระหว่าง ๔๐-๔๙ ปี มีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนของตำบลในระดับต่ำ มากที่สุด คือ ร้อยละ ๑๒.๓ และ ๑๑.๕ ตามลำดับ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน พบว่า ต้องสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เช่น การสร้างผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง ประชาธิปไตยชุมชนและบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลร่วมกับประชาชนในตำบลโดยอาศัยการดำเนินกิจกรรมการเมืองภาคพลเมืองและกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมทั้งการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลอย่างต่อเนื่องหรือเป็นระยะ ๆ จากองค์กรภายนอกชุมชน เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและองค์กรภาครัฐในพื้นที่ นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นเพื่อการจัดการตนเองมากขึ้น^{๖๗}

บุหงา ทาระพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๔๙” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นปีที่ ๔ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ มีความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับมาก เปรียบเทียบกับนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในด้านความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้านการนำ เรื่องระบอบประชาธิปไตยไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เปรียบเทียบนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้านการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า นักเรียนชายมีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนปัญหาและแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนพบว่า นักเรียนเสนอปัญหาประชาธิปไตยในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๖ และเสนอแนวทางส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ ๖๕.๑๑^{๖๘}

ชุตติเดช สุวรรณมณี ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมส่วนมากไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ภายในปี ๒๕๔๙-๒๕๕๖) จำนวน ๓๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๙๐ และ

^{๖๗} สมนึก ปัญญาสิงห์, “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร, (คณะรัฐศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘).

^{๖๘} บุหงา ทาระพันธ์, “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๔๙”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านการเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาด้านการเมือง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อยตามลำดับ ๒. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ๓. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๔ ประเด็น ดังนี้ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ เจ้าบ้านควรตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่อยู่ในทะเบียนบ้านของตน เพื่อให้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ๒) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเปิดเวทีสาธารณะให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมแสดงประสามติ และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ๓) ด้านการเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาด้านการเมืองมีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือปัจจุบันเกิดการแบ่งแยกทางการเมือง ทำให้การพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและปัญหาสังคมกับเพื่อน ๆ หรือบุคคลอื่นทำได้ยาก ดังนั้นประชาชนควรใช้การพูดคุย สนทนากันอย่างเป็นมิตร และ ๔) ด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ประชาชนควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ โดยการรณรงค์ในการเลือกตั้ง เช่น การติดโปสเตอร์แจกเอกสาร แผ่นพับ^{๖๙}

พงศกร สวัสดิ์มาก ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๗ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๗๐}

ธีรวิทย์ ทองนอก ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี มีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการเทศบาลเมืองหนองปรือให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ (๑) การบริหารจัดการองค์การด้วยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของเทศบาลเมืองหนองปรือให้มีการยึดมั่นและประพฤติปฏิบัติดำรงตนอยู่ในหลักพุทธธรรม คุณธรรม และจริยธรรม อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้อง

^{๖๙}ชุตติเดช สุวรรณณณิ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๗๐}พงศกร สวัสดิ์มาก, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วารสารรัชต์ภาคย์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒๓, (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๐): ๑๕๗.

กับหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอิทธิบาท ๔ และหลักโลกบาลธรรม (๒) การบริหารจัดการองค์การแบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม โดยการพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักอภิธานิธรรม ๗ หลักสัปปุริสธรรม ๗ และหลักอริยสัจ ๔ (๓) การบริหารจัดการองค์การ ด้วยการเสริมสร้างจริยธรรม โดยกำหนดให้มีการสอดแทรกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรมไว้ในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ครั่งละ น้อย ๆ แต่บ่อย ๆ และต่อเนื่องตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร ๔ สำหรับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผลสำเร็จที่เทศบาลเมืองหนองปรือได้รับนั้นมาจากการที่เทศบาลเมืองหนองปรือได้มีการนำหลักโลกบาลธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการองค์การให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด^{๗๑}

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนนั้นจะแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อม หรือองค์ประกอบอื่นต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความแตกต่างกัน เช่น บางหน่วยงานอาจมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระดับสูง เป็นเพราะว่าบุคลากรมีระดับการศึกษาสูง การรับรู้ข่าวสารลักษณะงานที่ทำ ประสบการณ์ทางด้านการเมืองการปกครอง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อความคิดเห็น หรือความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนได้

ตารางที่ ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กรุณา ชันทอง (๒๕๕๑)	“ความรู้เรื่องประชาธิปไตยของพนักงานบริษัท รอยัลอินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน” พบว่า พนักงานมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตยในด้านรูปแบบการปกครอง ด้านอุดมการณ์ และด้านการเลือกตั้ง
พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (๒๕๕๘)	“ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า ประชาชนในตำบลบ้านช้างมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง

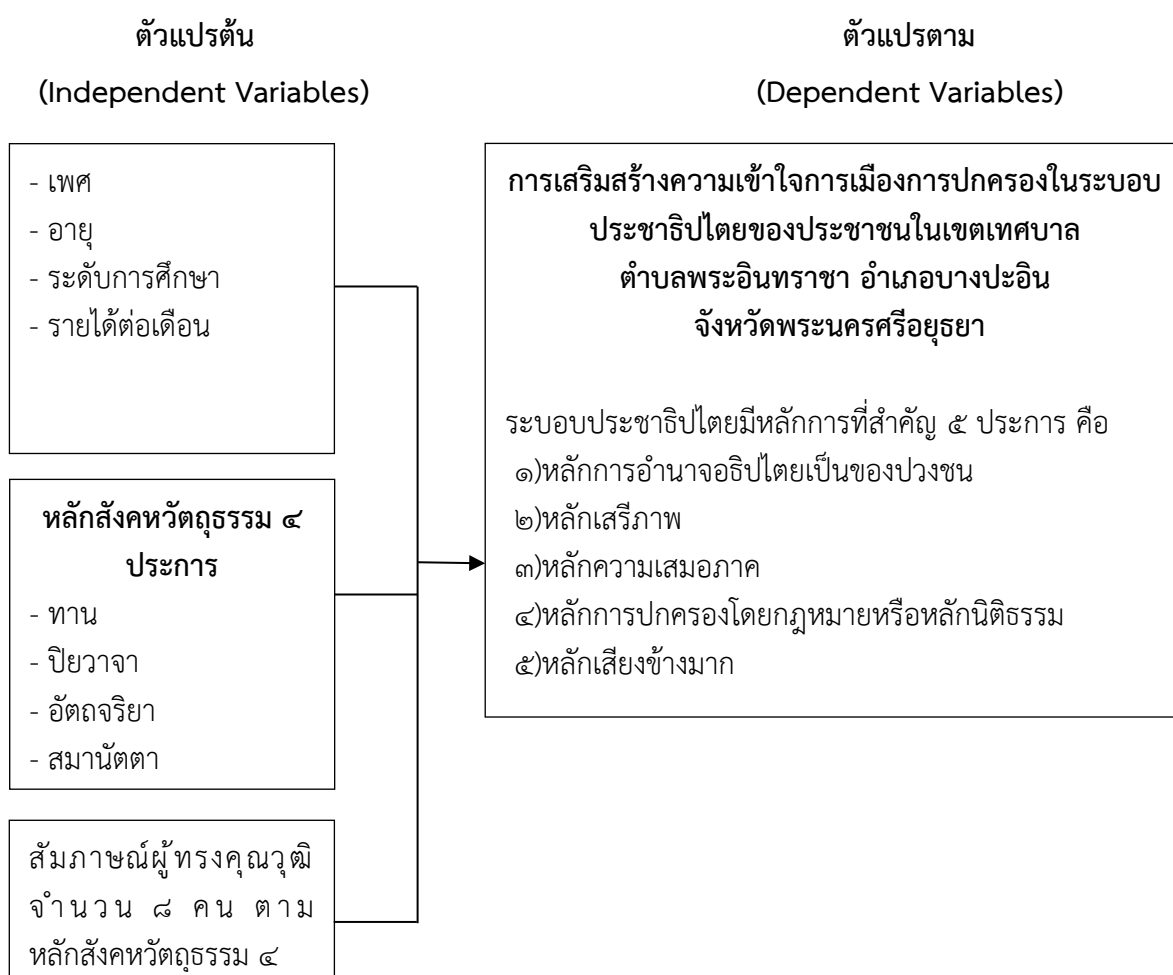
^{๗๑}ธีรวิทย์ ทองนอก, “การบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี”, *ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

ตารางที่ ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระขรรค์ชัย สุสุตโต (เจริญศิลป์) (๒๕๕๙)	“การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวิพัฒนา กรุงเทพมหานคร ” พบว่า ประชาชนในเขตทวิพัฒนา ประชาชน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้อง โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
บุหงา ทาระพันธ์ (๒๕๕๐)	“ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๔๙” พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในด้านความเข้าใจเรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้านการนำ เรื่องระบอบ ประชาธิปไตยไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องนำมาจัดทำเป็นกรอบแนวคิด โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ จากแนวคิดของ วิทยากร เชียงกูล เกี่ยวกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย^{๗๒} ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้



แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๗๒}วิทยากร เชียงกูล, หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.Witayakorndub.wordpress.com/> /2007/06/democratic [๘ เมษายน ๒๕๖๒].

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยมีโครงสร้างการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๗,๑๔๕ คน จากประชากรในเขตตำบลสุเทพ ๒๗,๕๒๓ คน^{๘๕}

^{๘๕}รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ท้องถิ่นเทศบาลตำบลสุเทพ, ระบบสถิติทางการทะเบียนกรมการปกครอง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://stat.bora.dopa.go.th> [๑๐ เมษายน ๒๕๖๒].

๒) กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๙๑ คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากประชากรที่เป็นประชาชนในเทศบาลตำบลสุเทพ จำนวน ๑๗,๑๔๕ คน ที่ได้จากใช้สูตรของ Taro Yamane^{๘๖} ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ ขนาดของประชากร
 e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้ที่ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$= \frac{17145}{1 + (17145)(0.05)^2}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 390.92 คน
 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 391 คน

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเก็บข้อมูลตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณให้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

^{๘๖}สุจินต์ ธรรมชาติ, การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีสถิติ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔๘.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของประชากร

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑.	ประชาชนในหมู่ ๑ บ้านเชิงดอย	๗๕๗	๑๗
๒.	ประชาชนในหมู่ ๒ บ้านห้วยแก้ว	๔๕๒	๑๐
๓.	ประชาชนในหมู่ ๓ บ้านกองบิน ๔๑	๒,๐๐๓	๔๕
๔.	ประชาชนในหมู่ ๔ บ้านห้วยทราย	๙๗๔	๒๒
๕.	ประชาชนในหมู่ ๕ บ้านร่ำเปิง	๒,๐๓๕	๔๖
๖.	ประชาชนในหมู่ ๖ บ้านโป่งน้อย	๙๑๔	๒๐
๗.	ประชาชนในหมู่ ๗ บ้านช่างทอง	๑,๖๘๐	๔๐
๘.	ประชาชนในหมู่ ๘ บ้านหลังห้า	๖๘๔	๑๕
๙.	ประชาชนในหมู่ ๙ บ้านดอยสุเทพ	๖๗๔	๑๕
๑๐.	ประชาชนในหมู่ ๑๐ บ้านอุโมงค์	๑,๕๓๕	๓๕
๑๑.	ประชาชนในหมู่ ๑๑ บ้านดอยปู่	๑,๔๕๑	๓๕
๑๒.	ประชาชนในหมู่ ๑๒ บ้านภูฝิงค์	๒๘๑	๖
๑๓.	ประชาชนในหมู่ ๑๓ บ้านสันลมจอย	๑,๗๒๓	๔๐
๑๔.	ประชาชนในหมู่ ๑๔ บ้านใหม่หลังมอ	๑,๒๐๐	๒๘
๑๕.	ประชาชนในหมู่ ๑๕ บ้านทรายคำ	๗๘๒	๑๗
รวม		๑๗,๑๔๕	๓๙๑

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่วิจัยและสมาชิกเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน, กลุ่มเครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ และพระสงฆ์ จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ได้แก่

๑. พระครูพิสุทธินันตานุสาสน์, รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

๒. พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

๓. พระครูสุตพัฒน์โนดม, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

๔. พระครูใบฎีกาทิพย์พนาภรณ์ ชยาภินันโท, รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

๕. พระครูประวิตรวรานุกุต, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

๖. พระครูพิพิธสุตาทร, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

๗. พระนคร ปณณวชิโร, ดร., นักวิชาการศึกษา มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่
๘. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มจร.วิทยาเขตล้านนา
๙. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง, อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๑๐. จำสับเอกทงศักดิ์ กุมนะนา, ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสารกองทัพบกเชียงใหม่
๑๑. อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ
๑๒. นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ๑) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
- ๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - ๔) สร้างเครื่องมือ
 - ๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
 - ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
 - ๗) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
 - ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ กำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการโดยถามเกี่ยวกับเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน ของประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)^{๘๗} มี ๕ ระดับตามหลักการ ของลิเคิร์ทโดยกำหนดค่าของลำดับคะแนนดังนี้

๕ หมายถึงมีส่วนร่วมมากที่สุด

๔ หมายถึงมีส่วนร่วมมาก

๓ หมายถึงมีส่วนร่วมปานกลาง

๒ หมายถึงมีส่วนร่วมน้อย

๑ หมายถึงมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) การตัดสินใจ ๒) การปฏิบัติ ๓) การรับผลประโยชน์ และ ๔) การประเมินผล

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

๒.๑ พระครูสมุห์วัลลภ จิตสวโร, ดร, ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

๒.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีดาคำ, อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

๒.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล ปัญญาวิรัตน์, ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

๒.๔ รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย มจร. วังน้อย

^{๘๗} ธีรยุทธ พึ่งเกียรติ, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

๒.๕ ดร.พิสิษฐ์ โคตรโพธิ์, อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยสาขาวิชาปรัชญาปริญาโท มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและ โครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC)

๓) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^{๔๔} ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ๐.๘๙๖

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๕) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบ

๖) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขออนุญาตรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนในตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และขอความร่วมมือจากสมาชิกเทศบาลตำบลสุเทพ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการนำส่งตามแผนกต่าง ๆ เพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) นำแบบสอบถามจำนวน ๓๙๑ ชุด โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ดังตารางที่ ๓.๑ ในเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยดำเนินการนำส่งถึงผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านและสมาชิกเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บคืนภายใน ๑ เดือน

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

^{๔๔}สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความวิจัยและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต รศ.ดร.สุพล สุยะพรหม ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ด้วย ตนเอง

๓) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน, กลุ่มเครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ และพระสงฆ์ จำนวน ๑๒ รูปหรือคน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพรรณนาความคิดเห็นในแนวทางและนโยบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๓.๕.๒ เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ ๑. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๑ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๔.๕ ผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

			(n=๓๙๑)
สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	๒๐๘	๕๓.๕
	หญิง	๑๘๒	๔๖.๕
	รวม	๓๙๑	๑๐๐
อายุ			
	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๑๑	๒๘.๔
	อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๑๐๖	๒๗.๑
	อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๙๘	๒๕.๑
	อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	๗๖	๑๙.๔
	รวม	๓๙๑	๑๐๐
ระดับการศึกษา			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๘๔	๔๗.๑
	ปริญญาตรี	๑๘๒	๔๖.๕
	สูงกว่าปริญญาตรี	๒๕	๖.๔
	รวม	๓๙๑	๑๐๐
รายได้ต่อเดือน			
	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๒๕	๓๒.๐
	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๓๙	๓๕.๕
	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๙๗	๒๔.๘
	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓๐	๗.๗
	รวม	๓๙๑	๑๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๓๙๑)		
สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพในชุมชน		
ผู้นำชุมชน	๕	๑.๓
เจ้าหน้าที่รัฐ	๔๙	๑๒.๕
ประชาชนทั่วไป	๒๗๙	๗๑.๔
นักศึกษา	๕๘	๑๔.๘
รวม	๓๙๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน ๒๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕ ตามลำดับ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีจำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔ รองลงมา คือ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑ รองลงมา คือมีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑ และน้อยที่สุด คือ มีอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป มีเพียงจำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑ รองลงมา คือมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕ รองลงมา และน้อยที่สุด คือมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีเพียงจำนวน ๒๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖.๔ ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕ รองลงมา คือ ผู้รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐ รองลงมา คือ ผู้รายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๙๗ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘ และน้อยที่สุด คือ ผู้รายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐บาทขึ้นไป มีเพียงจำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ ตามลำดับ

สถานภาพในชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นประชาชน มีจำนวน ๒๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔ รองลงมา คือมีสถานภาพนักศึกษา มีจำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ รองลงมา คือมีสถานภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจำนวน ๔๙ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ และน้อยที่สุด คือมีสถานภาพผู้นำชุมชน มีจำนวน ๕ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดย ภาพรวม

(n=๓๙๑)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ ทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	การมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการตัดสินใจ	๒.๖๖	๑.๓๐	ปานกลาง
๒. ด้านการปฏิบัติ	๒.๖๘	๑.๓๒	ปานกลาง
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๒.๙๕	๑.๑๓	ปานกลาง
๔. ด้านการประเมินผล	๒.๗๘	๑.๓๓	ปานกลาง
รวม	๒.๗๗	๑.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๒.๗๗$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=๒.๙๕$) ด้านประเมินผล ($\bar{X}=๒.๗๘$) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=๒.๖๘$) ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X}=๒.๖๖$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง
ในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ

(n=๓๙๑)

ด้านการตัดสินใจ	การมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจของประชาชนในการ ร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาการทวงคืนป่าดอย สุเทพ	๒.๖๒	๑.๒๕	ปานกลาง
๒. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนนโยบายหรือ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมทวงคืนป่าดอย สุเทพ	๒.๘๑	๑.๔๗	ปานกลาง
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในตัดสินใจการเสนอ ปัญหาความต้องการโครงการในการทวงคืนป่าดอย สุเทพ	๒.๕๙	๑.๒๙	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในตัดสินใจคิดและ กำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของการ ทวงคืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๓	๑.๒๙	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ในการจัดทำโครงการเพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๕	๑.๓๕	ปานกลาง
๖. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกับแกนนำตัดสินใจ เปิดโอกาสให้กลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในการ กิจกรรม/โครงการเพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๙	๑.๓๘	ปานกลาง
๗. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำได้มีการ ตัดสินใจประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มคนเข้าร่วมกิจกรรม จัดทำแผนต่าง ๆ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๕	๑.๓๗	ปานกลาง
โดยรวม	๒.๖๖	๑.๓๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๖๖$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนนโยบายหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมทวงคืนป่าดอยสุเทพมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๒.๘๑$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกับแกนนำตัดสินใจเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรม/โครงการเพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพที่ยั่งยืน ($\bar{X} = ๒.๖๙$) และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจของประชาชนในการร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ($\bar{X}=2.62$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ **ด้านการปฏิบัติ**

(n=๓๙๑)

ด้านการปฏิบัติ	การมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในปฏิบัติการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม การทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพที่วางไว้	๒.๖๖	๑.๓๘	ปานกลาง
๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๗๗	๑.๔๕	ปานกลาง
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานตามแผนงานทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๒	๑.๒๘	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์โครงการ/ กิจกรรม ทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๘๐	๑.๔๖	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการสนับสนุนทุนทรัพย์ส่วนตัวให้การทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ เพื่อให้แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมบรรลุผล เช่น บริจาคเงิน อื่น ๆ	๒.๖๑	๑.๒๙	ปานกลาง
๖. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำปฏิบัติการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มทราบถึงโครงการหรือกิจกรรมการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๘	๑.๓๕	ปานกลาง
๗. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำมีหลักเกณฑ์กฎระเบียบในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ไว้อย่างชัดเจนในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๔	๑.๓๖	ปานกลาง
โดยรวม	๒.๖๘	๑.๓๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๖๖$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติร่วมระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์โครงการ/กิจกรรม ทวงคืนป่าดอยสุเทพมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๒.๘๐$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ ($\bar{X} = ๒.๗๗$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้การทวงคืนป่าดอยสุเทพ เพื่อให้แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม บรรลุผล เช่น บริจาคเงิน อื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๖๑$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์

(n=๓๙๑)

ด้านการรับผลประโยชน์	การมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการอนุรักษ์ผืนป่าดอยสุเทพเพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำจังหวัด	๒.๖๖	๑.๓๗	ปานกลาง
๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านวัฒนธรรมความเชื่อเพื่อแสดงออกถึงการรักษาผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๙	๑.๓๘	ปานกลาง
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำรับผลประโยชน์จากการนำผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนมาและภาครัฐมาใช้ในการส่งเสริมเพื่ออนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งผืนป่าดอยสุเทพ	๒.๖๙	๑.๓๕	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหรือกิจกรรมที่ทางแกนนำและกลุ่มคนได้ดำเนินการส่งผลประโยชน์ให้เป็นเมืองมรดกโลกทางด้านวัฒนธรรม	๒.๖๙	๑.๓๗	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ผืนป่าให้คงอยู่ยาวนาน	๒.๗๐	๑.๔๑	ปานกลาง
๖. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการปลูกฝังคุณค่าของผืนป่าเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผืนป่าดอยสุเทพที่ยั่งยืน	๒.๙๓	๑.๒๔	ปานกลาง
๗. ประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ผืนป่า	๔.๒๗	๑.๑๔	มาก
โดยรวม	๒.๙๕	๑.๑๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๒.๙๕) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ ประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ผืนป่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๗) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการปลูกฝังคุณค่าของผืนป่าเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผืนป่า

ดอยสุเทพที่ยั่งยืน ($\bar{X}=2.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนกับ
 แกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการอนุรักษ์ผืนป่าดอย
 สุเทพเพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำจังหวัด ($\bar{X}=2.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองใน
 การทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ **ด้านการประเมินผล**

(n=๓๙๑)

ด้านการประเมินผล	การมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมการ ประเมินผลตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน ของกลุ่มแกนนำ	๒.๖๙	๑.๒๖	ปานกลาง
๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงาน หรือโครงการของแผนพัฒนาอนุรักษ์ผืนป่า	๒.๘๐	๑.๔๐	ปานกลาง
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุม ประเมินผลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในเขต อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	๒.๗๘	๑.๓๕	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล ความเสียหายของสภาพป่าดอยสุเทพเพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ไว้ให้เป็นเขตอุทยาน แห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	๒.๗๘	๑.๓๗	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและ ตรวจสอบประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติ ตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของสภาพ ป่าดอยสุเทพให้เป็นการอนุรักษ์ต่อไป	๒.๘๔	๑.๓๖	ปานกลาง
๖. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ ประเมินผลสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะจาก ประชาชนในพื้นที่	๒.๗๗	๑.๒๔	ปานกลาง
๗. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล สังเกตการณ์ ติดตามกิจกรรมเพื่อพัฒนาปรับปรุง ให้ดีขึ้น	๒.๘๓	๑.๔๙	มาก
โดยรวม	๒.๗๘	๑.๑๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.78$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและตรวจสอบประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของสภาพป่าดอยสุเทพให้เป็นการอนุรักษ์ต่อไป ($\bar{X}=2.84$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลสังเกตการณ์ ติดตามกิจกรรมเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ($\bar{X}=2.83$) น้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมการประเมินผลตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนของกลุ่มแกนนำ ($\bar{X}=2.66$) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๑ ใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n=๓๙๑)

เพศ	n	การมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ชาย	๒๐๘	๒.๖๓	๑.๓๑	ปานกลาง
หญิง	๑๘๒	๒.๗๐	๑.๒๘	ปานกลาง
โดยรวม	๓๙๑	๒.๗๗	๑.๓๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$, S.D.=๑.๓๐)

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n = ๓๙๑)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่		n	$\bar{X}$	SD.	t	Sig.
๑. ด้านการตัดสินใจ	ชาย	๒๐๘	๒.๖๓	๑.๓๑	-๕.๗๓	๐.๕๖๗
	หญิง	๑๘๒	๒.๗๐	๑.๒๘		
๒. ด้านการปฏิบัติ	ชาย	๒๐๘	๒.๖๓	๑.๓๑	-๗.๖๘	๐.๔๔๓
	หญิง	๑๘๒	๒.๗๔	๑.๒๘		
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	ชาย	๒๐๘	๒.๙๒	๑.๓๑	-๕.๗๙	๐.๕๖๓
	หญิง	๑๘๒	๒.๙๘	๑.๒๘		
๔. ด้านการประเมินผล	ชาย	๒๐๘	๒.๗๔	๑.๓๑	-๗.๒๓	๐.๔๗๐
	หญิง	๑๘๒	๒.๘๔	๑.๒๘		
รวม	ชาย	๒๐๘	๒.๗๓	๑.๓๑	-๖.๗๔	๐.๕๐๑
	หญิง	๑๘๒	๒.๘๒	๑.๒๘		
รวม		๓๙๑	๒.๗๗	๑.๓๐		

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๒ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ โดยรวม

(n=๓๙๑)

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๑๑	๓.๒๒	๑.๓๙	ปานกลาง
๓๑-๔๐ ปี	๑๐๖	๒.๙๕	๑.๑๒	ปานกลาง
๔๑-๕๐ ปี	๙๘	๒.๗๐	๑.๒๕	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๗๖	๑.๙๔	๐.๖๗	ปานกลาง
รวม	๓๙๑	๒.๗๗	๑.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$, S.D.=1.25)

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง) จังหวัดเชียงใหม่
จำแนกตามอายุ

(n = ๓๙๑)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวงคืนป่าดอย สุเทพ (ป่าแห่ว่ง) จังหวัดเชียงใหม่		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๗๗.๑๕๗	๓	๒๕.๗๑๙	๑๗.๒๓๔	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๕๗๗.๕๕๑	๓๘๗	๑.๔๙๒		
	รวม	๖๕๔.๗๐๘	๓๙๐			
๒. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	๘๙.๒๐๙	๓	๒๙.๗๓๖	๑๙.๔๗๕	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๕๙๐.๘๙๕	๓๘๗	๑.๕๒๗		
	รวม	๖๘๐.๑๐๔	๓๙๐			
๓. ด้านการรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๖๙.๔๑๔	๓	๒๓.๑๓๘	๒๑.๐๘๑	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๕๒๔.๗๖๙	๓๘๗	๑.๐๙๘		
	รวม	๕๙๔.๑๘๓	๓๙๐			
๔. ด้านการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๘๒.๕๔๙	๓	๒๗.๕๑๖	๑๗.๔๖๑	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๐๙.๘๕๒	๓๘๗	๑.๕๗๖		
	รวม	๖๙๒.๔๐๑	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๗๙.๓๕๓	๓	๒๖.๔๕๑	๑๙.๓๐๓	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๕๓๐.๓๑๔	๓๘๗	๑.๓๗๐		
	รวม	๖๐๙.๖๖๗	๓๙๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์ และด้านประเมินผล ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑ – ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ โดยรวม

(n = ๓๙๑)

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๓๐ ปี ๓.๒๒	๓๑-๔๐ ปี ๒.๙๕	๔๑-๕๐ ปี ๒.๗๐	๕๑ ปีขึ้นไป ๑.๙๔
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๒๒	-	-๐.๒๗	-๐.๕๒*	-๐.๒๘*
๓๑-๔๐ ปี	๒.๙๕		-	-๐.๒๕	-๐.๐๑*
๔๑-๕๐ ปี	๒.๗๐			-	-๐.๗๖*
๕๑ ปีขึ้นไป	๑.๙๔				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๔๑-๕๐ ปีและประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป, ประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป และประชาชนที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการตัดสินใจ

(n = ๓๙๑)

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๑๒	๒.๘๔	๒.๖๐	๑.๘๕
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๑๒	-	-๐.๒๗	-๐.๕๒*	-๐.๒๘*
๓๑-๔๐ ปี	๒.๘๔		-	-๐.๒๕	-๐.๐๑*
๔๑-๕๐ ปี	๒.๖๐			-	-๐.๗๖*
๕๑ ปีขึ้นไป	๑.๘๕				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๔๑-๕๐ ปีและประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการปฏิบัติ

(n = ๓๙๑)					
อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๑๕	๒.๘๙	๒.๖๒	๑.๗๙
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๑๕	-	-๐.๒๖	-๐.๕๓*	-๐.๓๖*
๓๑-๔๐ ปี	๒.๘๙		-	-๐.๒๗	-๐.๑๐*
๔๑-๕๐ ปี	๒.๖๒			-	-๐.๘๓*
๕๑ ปีขึ้นไป	๑.๗๙				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๔๑-๕๐ ปีและประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการรับผลประโยชน์

(n = ๓๙๑)					
อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	อายุ ๓๑-๔๐ ปี	อายุ ๔๑-๕๐ ปี	อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๓๘	๓.๑๐	๒.๘๙	๒.๑๗
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๓๘	-	-๐.๔๘	-๐.๔๙*	-๐.๒๑*
อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๓.๑๐		-	-๐.๒๑*	-๐.๙๓*
อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๒.๘๙			-	-๐.๗๒*
อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	๒.๑๗				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๔๑-๕๐ ปีและประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี ประชาชนและประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไปที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) **จำแนกตามอายุ ด้านการประเมินผล**

(n = ๓๙๑)					
อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๒๕	๒.๙๙	๒.๖๙	๑.๙๕
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๒๕	-	-๐.๒๖	-๐.๕๖*	-๑.๓๐*
๓๑-๔๐ ปี	๒.๙๙		-	-๐.๓๐	-๑.๐๔*
๔๑-๕๐ ปี	๒.๖๙			-	-๐.๗๔*
๕๑ ปีขึ้นไป	๑.๙๕				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๔๑-๕๐ ปี และประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม

(n=๓๙๑)

ระดับการศึกษา	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๘๔	๒.๗๕	๑.๓๓	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๑๘๒	๒.๘๔	๑.๑๘	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๕	๒.๓๗	๑.๐๔	ปานกลาง
รวม	๓๙๑	๒.๗๗	๑.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$, S.D.=1.25)

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๙๑)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๕๐	๒	๒.๘๒๕	๑.๖๘๙	.๑๘๖
	ภายในกลุ่ม	๖๔๙.๐๕๘	๓๘๘	๑.๖๗๓		
	รวม	๖๕๔.๗๐๘	๓๙๐			
๒. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๓๐๓	๒	๓.๑๕๒	๑.๘๑๕	.๑๖๔
	ภายในกลุ่ม	๖๗๓.๘๐๐	๓๘๘	๑.๗๓๗		
	รวม	๖๘๐.๑๐๔	๓๙๐			
๓. ด้านการรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๗๖	๒	๒.๑๓๘	๑.๖๙๓	.๑๘๕
	ภายในกลุ่ม	๔๘๙.๙๐๗	๓๘๘	๑.๒๖๓		
	รวม	๔๙๔.๑๘๓	๓๙๐			
๔. ด้านการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๔.๑๐๘	๒	๒.๐๕๔	๑.๑๕๘	.๓๑๕
	ภายในกลุ่ม	๖๘๘.๒๙๑	๓๘๘	๑.๗๗๔		
	รวม	๖๙๒.๔๐๙	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๙๖๐	๒	๒.๔๘๐	๑.๕๙๑	.๒๐๕
	ภายในกลุ่ม	๖๐๔.๗๑	๓๘๘	๑.๕๕๙		
	รวม	๖๐๙.๖๗	๓๙๐			

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม

(n=๓๙๑)

รายได้ต่อเดือน	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๒๕	๒.๙๔	๑.๓๙	ปานกลาง
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๓๙	๒.๕๕	๑.๑๗	ปานกลาง
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๙๗	๒.๙๔	๑.๑๓	ปานกลาง
๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓๐	๑.๕๒	๑.๒๒	ปานกลาง
รวม	๓๙๑	๒.๗๗	๑.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๒.๗๗, S.D.=๑.๒๕)

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n = ๓๙๑)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๓๗๕	๓	๕.๔๕๘	๓.๓๐๙	.๐๒๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๓๘.๓๓๓	๓๘๗	๑.๖๔๙		
	รวม	๖๕๔.๗๐๘	๓๙๐			
๒. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	๑๕.๔๔๔	๓	๕.๑๔๘	๒.๙๙๗	.๐๓๑*
	ภายในกลุ่ม	๖๔๔.๖๖๐	๓๘๗	๑.๗๑๗		
	รวม	๖๖๐.๑๐๔	๓๙๐			
๓. ด้านการรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๑๒.๘๒๕	๓	๔.๒๗๕	๓.๔๓๗	.๐๑๗*
	ภายในกลุ่ม	๔๘๑.๓๕๘	๓๘๗	๑.๒๔๔		
	รวม	๔๙๔.๑๘๓	๓๙๐			
๔. ด้านการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๔.๘๖๒	๓	๔.๙๕๔	๒.๘๓๐	.๐๓๘*
	ภายในกลุ่ม	๖๗๗.๕๔๐	๓๘๗	๑.๗๕๑		
	รวม	๖๙๒.๔๐๑	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๔.๖๔๙	๓	๔.๘๘๓	๓.๑๗๖	.๐๒๔*
	ภายในกลุ่ม	๕๙๕.๐๑๘	๓๘๗	๑.๕๓๘		
	รวม	๖๐๙.๖๖๗	๓๙๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์ และด้านประเมินผล ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๐ - ๒.๒๔

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม

		(n = ๓๙๑)			
รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๒.๙๔	๒.๕๕	๒.๙๔	๑.๕๒
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒.๙๔	-	-๐.๓๙*	๐.๐๐	-๑.๔๒*
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒.๕๕		-	๐.๓๙*	-๑.๐๓*
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๒.๙๔			-	-๑.๔๒
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑.๕๒				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป, ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท และ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการตัดสินใจ

(n = ๓๙๑)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป			
		๑๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๒.๘๓	๒.๔๔	๒.๘๖	๒.๓๘
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒.๘๓	-	-๐.๓๙*	๐.๐๓	-๐.๔๕*
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒.๔๔		-	๐.๔๒*	-๐.๐๖
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๒.๘๖			-	-๐.๔๘*
๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒.๓๘				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป, ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการปฏิบัติ

(n = ๓๙๑)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป			
		๑๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๒.๘๔	๒.๔๖	๒.๘๗	๒.๔๔
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒.๘๔	-	-๐.๓๘*	๐.๐๓	-๐.๔๐*
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒.๔๖		-	๐.๔๑*	-๐.๐๒
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๒.๘๗			-	-๐.๔๓*
๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒.๔๔				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป, ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการรับผลประโยชน์

(n = ๓๙๑)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป			
		ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๓.๑๕	๒.๗๕	๓.๐๕	๒.๗๐
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๑๕	-	-๐.๔๐*	-๐.๑๐	-๐.๔๕*
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒.๗๕		-	๐.๓๐*	-๐.๐๕
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๐๕			-	-๐.๓๕*
๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒.๗๐				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป, ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการประเมินผล

		(n = ๓๙๑)			
รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๒.๙๕	๒.๕๖	๒.๙๖	๒.๕๘
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒.๙๕	-	-๐.๓๙*	๐.๐๑	-๐.๓๗*
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒.๕๖		-	๐.๔๐*	๐.๐๒
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๒.๙๖			-	-๐.๓๘*
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒.๕๘				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป, ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน โดยรวม

(n=๓๙๑)

สถานภาพในชุมชน	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ผู้นำชุมชน	๕	๒.๙๔	๑.๓๕	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่รัฐ	๔๙	๒.๙๕	.๙๑	ปานกลาง
ประชาชน	๒๗๙	๒.๔๐	๑.๑๔	ปานกลาง
นักศึกษา	๕๘	๔.๓๖	.๔๕	ปานกลาง
รวม	๓๙๑	๒.๗๗	๑.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม จำแนกตามสถานภาพในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๒.๗๗$, S.D.=๑.๒๕)

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

(n = ๓๙๑)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๙๓.๓๖๗	๔	๔๘.๓๔๐	๔๐.๔๔๗	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๖๑.๓๔๑	๓๘๖	๑.๑๙๕		
	รวม	๖๕๔.๗๐๘	๓๙๐			
๒. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	๒๓๕.๔๒๐	๔	๕๙.๓๕๕	๔๑.๗๖๑	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๓๔.๖๘๓	๓๘๖	๑.๒๓๐		
	รวม	๖๗๐.๑๐๔	๓๙๐			
๓. ด้านการรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๑๕๕.๑๖๕	๔	๓๘.๗๙๐	๔๔.๑๖๔	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๓๙.๐๒๔	๓๘๖	.๘๗๘		
	รวม	๔๙๔.๑๘๙	๓๙๐			
๔. ด้านการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๒๐๔.๖๑๕	๔	๕๑.๑๕๔	๔๐.๔๗๙	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๘๗.๗๘๗	๓๘๖	๑.๒๕๔		
	รวม	๖๙๒.๔๐๑	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๘๘.๙๒๓	๔	๔๗.๒๓๑	๔๓.๓๓๑	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๒๐.๗๔๓	๓๘๖	๑.๐๙๐		
	รวม	๖๐๙.๖๖๗	๓๙๐			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ
ทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์
และด้านประเมินผล ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)
รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๗ - ๔.๓๑

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน โดยรวม

(n = ๓๙๑)

สถานภาพในชุมชน	$\bar{X}$	เจ้าหน้าที่		ประชาชน	
		ผู้นำชุมชน	รัฐ	ทั่วไป	นักศึกษา
		๒.๙๔	๒.๙๕	๒.๔๐	๔.๓๖
ผู้นำชุมชน	๒.๙๔	-	๐.๐๑	-๐.๕๔	๑.๔๒*
เจ้าหน้าที่รัฐ	๒.๙๕		-	-๐.๕๕*	๑.๔๑*
ประชาชนทั่วไป	๒.๔๐				๑.๙๖*
นักศึกษา	๔.๓๖				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการตัดสินใจ

(n = ๓๙๑)

สถานภาพในชุมชน	$\bar{X}$	เจ้าหน้าที่ ประชาชน			
		ผู้นำชุมชน	รัฐ	ทั่วไป	นักศึกษา
		๒.๘๙	๒.๘๗	๒.๒๙	๔.๒๗
ผู้นำชุมชน	๒.๘๙	-	-๐.๐๒	-๐.๖๐	๑.๓๘*
เจ้าหน้าที่รัฐ	๒.๘๗		-	-๐.๕๘	๑.๔๐*
ประชาชนทั่วไป	๒.๒๙				๑.๙๘*
นักศึกษา	๔.๒๗				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการปฏิบัติ

(n = ๓๙๑)

สถานภาพในชุมชน	$\bar{X}$	เจ้าหน้าที่ ประชาชน			
		ผู้นำชุมชน	เจ้าหน้าที่รัฐ	ทั่วไป	นักศึกษา
		๒.๘๘	๒.๙๑	๒.๒๙	๔.๓๔
ผู้นำชุมชน	๒.๘๘	-	๐.๐๒	-๐.๖๐	๑.๔๕*
เจ้าหน้าที่รัฐ	๒.๙๑		-	-๐.๖๒*	๑.๔๓*
ประชาชนทั่วไป	๒.๒๙			-	๒.๐๕*
นักศึกษา	๔.๓๔				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์

(n = ๓๙๑)

สถานภาพในชุมชน	$\bar{X}$	เจ้าหน้าที่ ประชาชน			
		ผู้นำชุมชน	รัฐ	ทั่วไป	นักศึกษา
		๓.๐๐	๓.๐๕	๒.๖๒	๔.๔๐
ผู้นำชุมชน	๓.๐๐	-	๐.๐๕	-๐.๓๘	๑.๔๐*
เจ้าหน้าที่รัฐ	๓.๐๕		-	-๐.๕๕	๑.๓๕*
ประชาชนทั่วไป	๒.๖๒			-	๑.๗๘*
นักศึกษา	๔.๔๐				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) **จำแนกตามสถานภาพในชุมชน ด้านการประเมินผล**

(n = ๓๙๑)

สถานภาพในชุมชน	$\bar{X}$	เจ้าหน้าที่ ประชาชน			
		ผู้นำชุมชน	เจ้าหน้าที่รัฐ	ทั่วไป	นักศึกษา
		๒.๙๗	๒.๙๗	๒.๔๐	๔.๔๕
ผู้นำชุมชน	๒.๙๗	-	๐.๐๐	-๐.๕๗	๑.๔๘*
เจ้าหน้าที่รัฐ	๒.๙๗		-	-๐.๕๗	๑.๔๘*
ประชาชนทั่วไป	๒.๔๐				๒.๐๕*
นักศึกษา	๔.๔๕				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๒ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวง
 ฟิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
 ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐาน ที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	สถิติ ทดสอบ	F	ค่า Sig	ผลการทดสอบ	
						สมมติฐาน ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	การมีส่วนร่วม ทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวง ฝิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง)	t-test	-๖๗๔	๐.๕๐๑		/
๒	อายุ	การมีส่วนร่วม ทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวง ฝิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง)	F-test	๑๙.๓๐๓	๐.๐๐*	/	-
๓	ระดับ การศึกษา	การมีส่วนร่วม ทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวง ฝิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง)	F-test	๑.๕๙	๐.๒๑	-	/
๔	รายได้ต่อ เดือน	การมีส่วนร่วม ทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวง ฝิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง)	F-test	๓.๑๗๖	๐.๒๔	-	/
๕	สถานภาพ ในชุมชน	การมีส่วนร่วม ทางการเมืองภาค พลเมืองในการทวง ฝิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง)	F-test	๔๓.๓๓	๐.๐๐*	/	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝิ้นป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

จึงปฏิเสธสมมติฐานประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

สรุป ประชาชนที่มี อายุ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๔.๓๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
ด้านการตัดสินใจ

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย	๓	ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้น	๒
การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	๒	ควรมี การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง	๒

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตัดสินใจ ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย จำนวน ๓ คน การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงจำนวน ๒ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้นจำนวน ๒ คน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๓๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่
ด้านการปฏิบัติ

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การเข้าร่วมกิจกรรมทำได้ยาก เพราะขัดข้องด้วยภารกิจประจำวัน	๔	ควรเพิ่มช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนโดยให้ง่ายขึ้นไม่ขัดต่อภารกิจประจำวัน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน Social Media	๓
การประสานงานมีความขัดข้อง ทำให้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารไม่ทั่วถึงทำให้ประชาชนรับทราบถึงข้อมูลได้ผิดเพี้ยนและไม่ทั่วถึง	๓	ควรดำเนินการประสานงานให้รัดกุมและชัดเจนเพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ผิดเพี้ยนและเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด	๒

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติ ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทำได้ยากเพราะขัดข้องด้วยภารกิจประจำวัน จำนวน ๔ คน การประสานงานมีความขัดข้อง ทำให้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนรับทราบถึงข้อมูลได้ผิดเพี้ยนและไม่ทั่วถึง จำนวน ๓ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนโดยให้ง่ายขึ้นไม่ขัดต่อภารกิจประจำวัน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน Social Media จำนวน ๓ คน และควรดำเนินการประสานงานให้รัดกุมและชัดเจนเพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ผิดเพี้ยน และเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๓๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ประชาชนยังเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ชัดเจน ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย	๖	ควรชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน	๕

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรับผลประโยชน์ ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญ ดังนี้คือ ประชาชนยังเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ชัดเจน ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยจำนวน ๖ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๔.๓๖ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการการประเมินผล

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การดำเนินงานไม่มีการประเมินผล การเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ ประชาชนไม่ทราบถึงข้อมูลการ ดำเนินงาน	๕	ควรมอบหมายหรือแต่งตั้งบุคคล หรือกลุ่มบุคคลในการดำเนินงาน การประเมินผลการเข้าร่วม กิจกรรม และนำผลการประเมินไป แสดงให้ประชาชนได้รับทราบ	๕

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการการประเมินผล ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญ ดังนี้คือ การดำเนินงานไม่มีการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ประชาชนไม่ทราบถึงข้อมูลการดำเนินงาน จำนวน ๕ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมอบหมายหรือแต่งตั้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการดำเนินงานการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และนำผลการประเมินไปแสดงให้ประชาชนได้รับทราบ จำนวน ๕ คน

สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนได้เสนอแนะดังนี้

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยและการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลและเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

ด้านการปฏิบัติ พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทำได้ยากเพราะขัดข้องด้วยภาระกิจประจำวันและการประสานงานมีความขัดข้อง ทำให้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนรับทราบถึงข้อมูลได้ผิดเพี้ยนและไม่ทั่วถึง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนโดยให้ง่ายขึ้นไม่ขัดต่อภารกิจประจำวัน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน Social Media และควรดำเนินการประสานงานให้รัดกุมและชัดเจนเพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ผิดเพี้ยน และเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด

ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนยังเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ชัดเจน ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน

ด้านการการประเมินผล พบว่า ปัญหา อุปสรรคคือ การดำเนินงานไม่มีการประเมินผล การเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ประชาชนไม่ทราบถึงข้อมูลการดำเนินงาน โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้

กรรมมอบหมายหรือแต่งตั้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการดำเนินงานการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และนำผลการประเมินไปแสดงให้ประชาชนได้รับทราบ

๔.๕ ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง ในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ใน ๔ ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเข้าร่วมทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) พระพุทธศาสนาอยู่คู่กับธรรมชาติมายาวนานจะเห็นได้ในประวัติพระพุทธศาสนา หรือแม้กระทั่งพระวินัยมหาวิภังค์ก็บัญญัติหรือพระธรรมก็กล่าวไว้ว่าควรรักษาป่าไม้และตระหนักถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและปกป้องไว้ไม่ให้ทำลาย^{๘๙}

๒) ปัจจุบันปัญหาป่าไม้เริ่มมีการขาดแคลนและอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพเป็นเสมือนลมหายใจของจังหวัดอีกทั้งยังเป็นแหล่งวัฒนธรรมประเพณีล้านนาและเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นบริเวณที่ตั้งของพระบรมธาตุดอยสุเทพอีกด้วย ส่วนป่าไม้ที่ยังคงอยู่ควรรักษาป่าไม้ไว้ และควรปลูกต้นไม้ทดแทนที่ทำลายไปแล้วให้มากยิ่งขึ้น^{๙๐}

๓) ในพระพุทธศาสนาถือว่าป่าไม้และทรัพยากรทางธรรมชาติมีความสำคัญต่อทางพระพุทธศาสนาอย่างยิ่งจะเห็นได้จากพระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ แสดงธรรม และปรินิพพานล้วนจะมีความสัมพันธ์กับป่าไม้ทั้งสิ้น เมื่อทรัพยากรทางธรรมชาติคือป่าไม้ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เราควรพิทักษ์และรักษาเอาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป^{๙๑}

๔) อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพถือว่าเป็นจุดเด่นประจำจังหวัดและยังเป็นคำขวัญของจังหวัดถือว่าสำคัญยิ่งในทางพระพุทธศาสนาแล้วควรรักษาผืนป่าไว้ด้วยหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ คือ เมตตาต่อป่าไม้และสรรพสัตว์ให้เป็นที่อยู่อาศัย กรุณาต่อสัตว์ป่าที่ต้องการที่อยู่และอาหาร มุทิตาบ้านเมืองที่เป็นจุดเด่นก็คือดอยสุเทพและสิ่งแวดล้อมที่มีพื้นที่ป่าสีเขียวที่สมบูรณ์ ส่วนอุเบกขานั้นต้อง

^{๘๙}สัมภาษณ์ พระครูพิสุทธิขยานุศาสน์, รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๐}สัมภาษณ์ พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๑}สัมภาษณ์ พระครูสุตพัฒน์นอม, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

วางใจเป็นกลางโดยไม่เอนเอียงเลือกที่จะจะจงรักษาป่าแค่ที่เดียว แต่ต้องรักษาป่าทุกที่ของประเทศไทยเพราะปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาทรัพยากรป่าไม้ขาดแคลน^{๙๒}

๕) ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งหรือน้ำท่วมหรือแม้กระทั่งค่าฝุ่นในบรรยากาศสูงร่วมไปถึงภาวะโลกร้อนก็เพราะว่าป่าไม้ได้ลดลงไปมากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงวงจรทางธรรมชาติเริ่มขาดหายไปทำให้พืชพันธุ์ป่าไม้บางชนิดได้สูญพันธุ์ไปในที่สุด^{๙๓}

๖) การที่ศาลขอใช้พื้นที่ในการก่อสร้างอาคารแล้วนั้นศาลได้ทำตามทุกต้องทุกอย่างของกฎหมายแล้วแต่ในทางกลับกันประชาชนเห็นว่าพื้นที่นี้ไม่ควรสร้างสิ่งก่อสร้างเข้าไปมากเพราะเป็นการทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติแล้วยังกระทบความเชื่อศรัทธาต่อผืนป่าดอยสุเทพ^{๙๔}

๗) การที่ประชาชนออกมารวมพลังแสดงให้เห็นว่า การอนุรักษ์ธรรมชาติให้อยู่ที่บ้านเหมือนในอดีตที่ผ่านมาแผ่นดินล้านนาเชียงใหม่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยนานาไม้เศรษฐกิจมากมายแต่ตอนนี้ไม้เศรษฐกิจเหล่านั้นจะเหลืออยู่ไม่มากแต่ก็ควรรักษาไว้ไม่ให้สูญหายไป^{๙๕}

๘) การก่อสร้างบ้านพักนั้นได้รื้อเข้าไปใช้ในพื้นที่ของอุทยานดอยสุเทพ-ปุยนั้นไม่ถูกต้องประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่ได้เสนอเพื่อขึ้นบัญชีชั่งคราวของเมืองเชียงใหม่เพื่อเตรียมการขึ้นสู่มรดกโลกต่อไปในอนาคตนั้นล้วนได้มีการสำรวจศึกษาการสงวนรักษาและอนุรักษ์ไว้ทั้งสิ้น มรดกทุกรายการที่เสนอมานี้ได้อยู่ในบัญชีรวมไปถึงการอนุรักษ์และคุ้มครองโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับชาติ เช่น อุทยานดอยสุเทพ-ปุย ได้อยู่ในทะเบียนการคุ้มครองตามหลักกฎหมายของกระทรวงทรัพยากรสิ่งแวดล้อม^{๙๖}

๙) การก่อสร้างบ้านพักตุลาการภาค ๕ นั้นได้สร้างในพื้นที่ประชาชนเชื่อและศรัทธาต่อผืนป่าที่เป็นที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีรุกเทวดารักษาผืนป่าและบ้านเมืองแห่งนี้ด้วยประกอบกับเป็นบริเวณที่ตั้งของพระบรมธาตุดอยสุเทพที่พระเจ้ากือนาทรงสร้างอุทิศไว้ในพระพุทธศาสนา^{๙๗}

๑๐) การที่ประชาชนรวมกันแสดงพลังในการทวงคืนผืนป่าเพราะว่าการก่อสร้างนั้นแม้จะกระทำถูกต้องตามกฎหมายก็ตามแต่ความศรัทธาในผืนป่าอันมีคุณค่าทางต่อจิตใจของประชาชน

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาพิทยพนาภรณ์ ขยาภินนโท, รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๓} สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวราญุต, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๔} สัมภาษณ์ พระครูพิธิธสุตาท, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๕} สัมภาษณ์ พระนคร ปณญาวชิโร, ดร., นักวิชาการศึกษา มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๖} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มจร. วิทยาเขตล้านนา, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๗} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

แห่งนี้กฎหมายไม่สามารถกระทำได้อ้างว่าชอบธรรมสิ่งนี้ทำให้การเมืองภาคพลเมืองเด่นชัดมากยิ่งขึ้น^{๙๘}

๑๑) การที่ประชาชนออกมาขอพื้นที่ป่านั้นก็เพราะว่าผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายอย่างด้วยกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจิตใจที่ประชาชนทั้งคนเชียงใหม่และกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเห็นว่าประเทศประสบผลกระทบด้านป่าไม้ขาดแคลนอยู่แล้วก็อย่าได้มีการทำลายไปมากกว่านี้^{๙๙}

๑๒) ป่าไม้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งกับทุกชีวิตบนโลกใบนี้ถ้าป่าไม้ไม่มีแล้วผลกระทบที่ร้ายแรงจะเกิดขึ้นทำให้ประชาชนชาวเชียงใหม่และทุกภาคมาร่วมตัวกันเพื่อรักษาไว้ให้ลูกหลานต่อไปในสมัยรัชกาลที่๙ พระองค์ทรงตระหนักเป็นอย่างมากในการรักษาป่าทรงตรัสว่า “ควรจะปลูกต้นไม้ในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นจะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน” และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงยังมีพระราชดำรัสว่า “พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายเป็นความรักกตัญญู”^{๑๐๐}

ตารางที่ ๔.๓๗ สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการตัดสินใจ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
ป้องกันรักษาป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย	๗	๑,๒,๓,๔,๗,๘,๑๑
ความเชื่อความศรัทธาต่อผืนป่าดอยสุเทพ	๓	๖,๙,๑๐
ปัญหาภัยทางธรรมชาติ	๒	๕,๑๒

๒. ด้านการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมปฏิบัติทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) การปฏิบัตินั้นเป็นการแสดงความห่วงหาสิ่งแวดลอมในการตระหนักถึงป่าไม้ที่จะสูญหายไปและเป็นการเบียดเบียนป่าไม้ทั้งเป็นการตัดสินใจโดยไม่ทำประชาพิจารณ์ของประชาชนในการสร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นสะพานเชื่อมลมหายใจของเชียงใหม่และความศรัทธาอีกด้วย^{๑๐๑}

^{๙๘}สัมภาษณ์ จำสืบเอกทงศักดิ์ กุเมนา, ผู้ช่วยซูรวรรวมข่าวสารกองทัพบกเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๙๙}สัมภาษณ์ อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๐}สัมภาษณ์ นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๑}สัมภาษณ์ พระครูพิสุทธินิพนธ์ศาสนาสัก, รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๒) การที่ศาลไปสร้างบ้านพักทำให้ทรัพยากรป่าไม้ลดลงทำให้ประชาชนไม่สบายใจ ออกมารณรงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของป่าไม้ และการที่ศาลไปสร้างบ้านพักนั้นถือเป็นจุดกำเนิดที่จะทำให้ประชาชนทั่วประเทศไทยรู้คุณค่าของทรัพยากรป่าไม้^{๑๐๒}

๓) ทรัพยากรถือมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งควรรักษาไว้ จะเห็นได้ว่าคุณค่าของป่าไม้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมตลอดทั้งพระวินัยที่ให้มีการรักษาดูแลป่าไม้และอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน^{๑๐๓}

๔) ในการปฏิบัติทวงคืนป่าหรือรักษาควรมี ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในการทวงคืนป่าไม้ วิริยะ คือพากเพียรในการดูแลป่าอย่างเนิ่นนิจ จิตตะ คือการปกป้องไม่ให้มีการบุกรุกคิดจะทำลายป่า วิมังสา หมั่นสอดส่องการบุกรุกป่าไม้และรักษา^{๑๐๔}

๕) ต้องสร้างจิตสำนึกให้เห็นถึงคุณค่าของธรรมชาติ เพราะว่าธรรมชาติสามารถช่วยให้เกิดฝนตกต้องตามฤดูกาลช่วยลดปัญหายุ้งแล้ง และช่วยเพิ่มออกซิเจนสภาพอากาศที่มีคุณค่าต่อสรรพสิ่งที่มีชีวิตให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข^{๑๐๕}

๖) การที่ศาลทำถูกต้องตามกฎหมายแต่ไม่ฟังเสียงของประชาชนทำให้มีการรณรงค์เพื่อขอคืนป่าดอยสุเทพคืนทั้งประชาชนชาวเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงซึ่งทางหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้วการบุกรุกป่าดอยสุเทพนั้นเป็นการทอนได้อย่างเป็นทำให้เกิดทุกข์ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์คือมีการบุกรุกผืนป่าที่เป็นทั้งจิตวิญญาณของชาวเชียงใหม่และความเชื่อศรัทธา นี่คือสมุทัยจนเกิดแห่งเส้นทางดับทุกข์เพื่อไม่ให้บุกรุกเข้าไปมากกว่านี้ประชาชนเลยออกมารณรงค์เพื่อขอคืนป่าคืน นี่คือนิโรธ และนำไปสู่มรรคคือเส้นทางดับทุกข์หรือปัญหาของการบุกรุกป่านั้นเอง^{๑๐๖}

๗) ชาวล้านนาเชื่อว่าพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพนั้นเป็นที่บรรพบุรุษสถิตอยู่และวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ทำให้ชาวเชียงใหม่ปกป้องรักษาไว้เพื่อจะรักษาไว้ซึ่งให้ลูกหลานสืบทอดต่อไป^{๑๐๗}

๘) ในทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความถูกต้องตามกฎหมายได้มีการนำเอกสารเข้ายื่นต่อศาลปกครอง เพื่อฟ้องกรมธนารักษ์เนื่องจากขยายพื้นที่ขึ้นไปบริเวณเขตอุทยานแห่งชาติ ระบุเป็นพื้นที่

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสุตพัฒน์โนดม, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาพิทยพนารณณ์ ขยภินนโท, รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวรานุกูต, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธสุตาทร, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ พระนคร ปญญาวชิโร, ดร., นักวิชาการศึกษา มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒.

ถูกต้องตามกฎหมายแต่ทับพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพทำให้เกิดป่าแหว่งทำให้มีการตัดต้นไม้ออกไปจำนวนมากจนเกิดเป็นป่าแหว่งขึ้น^{๑๐๘}

๙) การปฏิบัตินั้นมีการร่วมกันทุกช่วงวัย เช่น ประชาชนทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงทั้งนักศึกษาและปราชญ์ชาวบ้านมีการสร้างโล่กลุ่มและเพลเพื่อเป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อแสดงพลังในการรณรงค์รักษาป่าไม้^{๑๐๙}

๑๐) ในฐานะประชาชนชาวเชียงใหม่ก็อยากให้มีการคืนพื้นที่ในส่วนนั้นเป็นป่าดั้งเดิม แต่ถ้าออกไปมีส่วนร่วมแล้วในฐานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่สามารถไปร่วมกับประชาชนได้ เพราะว่าทางศาลได้ทำทุกขั้นตอนถูกต้องตามกฎหมาย แต่การทำอะไรในพื้นที่ที่ไม่ฟังหรือสอบถามประชาชนก่อนปัญหาย่อมเกิดขึ้น^{๑๑๐}

๑๑) การปฏิบัตินั้นจะมีการรณรงค์ออกเป็นทางตรงและอ้อม ทางตรงคือการไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแต่ละครั้งที่มีการเดินรณรงค์เกิดขึ้น ส่วนทางอ้อมได้มีการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในสื่อออนไลน์แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือความไม่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ที่สร้างเป็นทั้งอุทยานแห่งชาติ (ป่าสงวน) และถือเป็นพื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์^{๑๑๑}

๑๒) ในช่วงแรกจะมีการรณรงค์ของพื้นที่ป่าดอยสุเทพเพื่อของคืนป่าไม้และมีการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นและมีการรวมพลังในการผูกโบว์สีเขียวบริเวณต้นไม้รอบเมืองเชียงใหม่เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและช่วงหลังจะมีการแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์^{๑๑๒}

ตารางที่ ๔.๓๘ สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการปฏิบัติ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
แสดงความห่วงหาพันพยากรป่าไม้ที่ลดลงและ ป้องกันการบุกรุกป่าไม้	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒

^{๑๐๘}สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มจร. วิทยาเขตล้านนา, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๙}สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๐}สัมภาษณ์ จำสืบเอกทงศักดิ์ กุเมนา, ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสารกองทัพบกเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๑}สัมภาษณ์ อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๒}สัมภาษณ์ นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๓. ด้านการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อได้รับผลประโยชน์ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) การที่มีพื้นที่ป่าไม้เยอะมากขึ้น ก็จะเป็นผลดีต่อวงจรชีวิตของธรรมชาติ เป็นต้นกำเนิดของต้นน้ำลำธารและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและยังสามารถพึ่งพาอาศัยต่อสิ่งแวดล้อมอย่างอื่นอีกด้วย^{๑๑๓}

๒) ถ้าที่มีต้นไม้อยู่มากก็สามารถเพิ่มพื้นที่สีเขียวทำให้สิ่งแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ ช่วยลดมลพิษทางอากาศช่วยให้ฟ้าฝนตกตามฤดูกาลและช่วยลดภาวะโลกร้อนเนื่องจากปัจจุบัน พลเมืองของประเทศไทยประสบปัญหาภาวะโลกร้อน และขาดแคลนน้ำที่มีต้นกำเนิดจากป่าไม้^{๑๑๔}

๓) ทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมีความสุขและใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นอย่างมีคุณค่ารู้รักษาธรรมชาติคือความกตัญญูต่อกันที่เคยอยู่ อยู่ที่เคยนอนหมอนที่เคยหนุนและพระคุณของธรรมชาติที่มีต่อมนุษยชาติและสามารถอนุรักษ์ ทรัพยากรเหล่านี้ให้เป็นสมบัติของชาติและลูกหลานตราบนานเท่านาน^{๑๑๕}

๔) การที่มีความเมตตาต่อสัตว์หรือทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นนั้นจะเป็นผลประโยชน์มากมายต่อพืชพันธุ์ธรรมชาติตลอดจนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประกอบกับพืชพรรณหายากอีกด้วย^{๑๑๖}

๕) การที่ป่าไม้ลดลงจะทำให้เห็นว่าภาวะเรือนกระจกทำให้โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้น เกิดภัยแห้งแล้งและความไม่สมดุลของธรรมชาติประชาชนควรจะต้องตระหนักถึงปัญหาที่ผ่านมาของ เมืองเชียงใหม่และประเทศที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนควรเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และธรรมชาติ ที่เสื่อมโทรมเพื่อเป็นการอนุรักษ์ป่าไม้ที่มีอยู่ให้คงเดิมและควรปลูกป่าทดแทนให้มากขึ้น^{๑๑๗}

๖) การที่ประชาชนขอพื้นที่คั้นนั้นทำให้รู้ถึงความรักต่อบ้านเกิดหรือสิ่งที่บรรพบุรุษ ได้สร้างและฝากไว้ให้คนรุ่นหลังได้สานต่อและรักษาให้เป็นมรดกของชนชาวเชียงใหม่ได้ภาคภูมิใจ เป็นสิ่งที่ควรรักษาไม่ให้ป่าไม้หายไปจากแผ่นดินเชียงใหม่^{๑๑๘}

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระครูพิสุทธินิพนธ์ศาสนาสก, รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ พระครูสุตพัฒน์นอม, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาพิทยพนกรณ ชยาภินนโท, รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุน วิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวรานุกฤต, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธสุตาทร, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๗) การที่ประชาชนออกมารณรงค์นั้นอยากให้เป็นป่าไม้ในอดีตที่เคยเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เคยมีให้คงอยู่และเป็นการไม่ลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่รักษาป่าไม้แห่งนี้อีกด้วยเพราะว่าชาวบ้านเคารพศรัทธาต่อป่าไม้แห่งนี้มากเป็นที่ตั้งของพระบรมธาตุดอยสุเทพเป็นต้น^{๑๑๙}

๘) เพื่อสะท้อนคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิญญาณของชนเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่มาดั้งเดิมเพราะว่าเมืองเชียงใหม่ได้ตั้งเมืองให้อยู่กับธรรมชาติอย่างเกื้อกูลกัน มีเคารพยำเกรงอำนาจที่มองไม่เห็น เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในป่า เขา ในที่ราบลุ่มน้ำ และลำแม่น้ำ เป็นต้น^{๑๒๐}

๙) ประชาชนเกิดความหวงแหนต่อป่าไม้ถิ่นบ้านเกิดความรักความสามัคคีและพลังความเชื่อความศรัทธาในพระธาตุดอยสุเทพสืบทอดมาเป็นมรดกด้านประเพณีวัฒนธรรมทางธรรมชาติสืบทอดให้คนรุ่นหลังอยู่กับธรรมชาติอย่างเกื้อกูลรักษาป่าให้คงเป็นป่าต่อไป^{๑๒๑}

๑๐) เพื่อที่จะอนุรักษ์ป่าไม้ไม่ให้มีใครคิดที่จะบุกรุกหรือครอบครองเพื่อที่จะได้เป็นป่าธรรมชาติดั้งเดิมควรอนุรักษ์และรักษาให้อยู่กับธรรมชาติหรือย้ายต้นไม้เข้าไปในเขตรักษาไม่ใช่เป็นการตัดถากทางป่าให้เป็นสถานที่อันเกิดประโยชน์ได้น้อย^{๑๒๒}

๑๑) ประชาชนได้มีการตื่นตัวในการที่จะรักษาป่าไม้อาจจะจะเป็นจุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์ป่าแต่ก็เป็นการจุดประกายให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าที่เหลือน้อยลงด้วยเหตุนี้ ประชาชนถึงได้ออกมาแสดงพลังของพลเมืองที่มีสิทธิ^{๑๒๓}

๑๒) ทำให้ประชาชนรู้ถึงธรรมชาติที่ลดน้อยลงไปและควรรักษาไว้ให้เป็นสมบัติของแผ่นดินล้านนาให้คงอยู่ตราบนานไม่ยากให้มีการบุกรุกป่าหรือตัดต้นไม้ เพราะธรรมชาติและมนุษย์ต้องอยู่อาศัยกันอย่างเกื้อกูล^{๑๒๔}

^{๑๑๙}สัมภาษณ์ พระนคร ปญญาวิโร, ดร., นักวิชาการศึกษา มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๐}สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มจร. วิทยาเขตล้านนา, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๑}สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๒}สัมภาษณ์ จำสืบเอกทงศักดิ์ กุมะนา, ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสารกองทัพบกเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๓}สัมภาษณ์ อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๔}สัมภาษณ์ นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๓๙ สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ
รับผลประโยชน์ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
เพื่อลดปัญหาป่าไม้ที่ขาดแคลนให้เพิ่มมากขึ้น	๕	๑,๒,๓,๕,๑๐,๑๒
เพื่อแก้กู่ระหว่างธรรมชาติและมนุษย์	๕	๓,๔,๘,๙,๑๒
รักษาป่าไม้ที่คนรุ่นเก่าฝากไว้	๖	๓,๖,๗,๙,๑๑,๑๒
ลดปัญหาทางธรรมชาติ	๓	๑,๒,๓,๕,

๔. ด้านการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการเข้าร่วมทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) ถ้าทุกองค์กร สถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนมีความตั้งใจดูแลรักษาป่าไม้เชื่อว่าไม่มากนักน้อยป่าก็จะกลับมาเป็นป่าที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ป่าแห่งเป็นแค่ที่จุดประกายเท่านั้นเราควรรักษาป่าทั่วประเทศเพื่อปัจจัย ๔ ในการดำรงของมนุษย์^{๑๒๕}

๒) เป็นการทำให้เห็นว่าจุดเล็ก ๆ ของประชาชนสามารถขับเคลื่อนในการอนุรักษ์และรักษาป่าไม้ของพื้นที่ที่ชาวบ้านรักและเคารพด้วยความเชื่อความศรัทธาต่อพื้นที่ป่าแห่งนี้และไม่สามารถทำอะไรตามความต้องการได้^{๑๒๖}

๓) หากมองด้วยกฎหมายแล้วการที่รัฐใช้พื้นที่ที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นอย่างมีการอนุรักษ์ไปด้วยนั้น คือใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านธรรมชาติก็ถือว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติทางหนึ่งพอที่จะใช้พื้นที่นี้ได้แต่หากว่าใช้แต่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติแล้วก็ไม่ควรจะในการก่อสร้าง^{๑๒๗}

๔) การที่ศาลไปสร้างบ้านพักนั้นควรที่จะทำประชาวิจารณ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อที่จะไม่ให้ไปกระทบกับวิถีของชุมชนวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของประชาชนท้องถิ่นเพราะพื้นที่อุทยานดอยสุเทพเป็นแหล่งศูนย์กลางทางด้านวัฒนธรรมความเชื่อและความศรัทธา^{๑๒๘}

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ พระครูพิสุตธีรญาณสาส์ก, รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริบริมธาดพิทักษ์, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระครูสุตพัฒน์โนดม, ผศ.ดร., รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาพิทยพนกรณ ขยภินนโท, รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๕) ถ้ามุขย๋อนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ที่เป็นแหล่งต้นน้ำและลมหายใจของมนุษย์และสัตว์ ธรรมชาติจะเกิดความสุขของธรรมชาติเองเราควรที่จะช่วยในการรักษาและดูแลไม่ควรลดทรัพยากรธรรมชาติลง^{๑๒๙}

๖) การที่ประชาชนดำเนินมาตั้งแต่แรกจนถึงตอนนี้ประชาชนที่ไม่ได้ติดตามอย่างใกล้ชิดจะคิดว่าการรณรงค์ไม่สำคัญผลก็ตาม แต่อย่างน้อยก็สามารถทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งรู้ถึงการอนุรักษ์และรักษาป่าไม้ได้ตระหนักถึงการขาดแคลนของป่าไม้ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าเหลือน้อยแค่ไหน^{๑๓๐}

๗) ทำให้ประชาชนมีความรักความสามัคคีในจิตสำนึกหวงแหนต่อป่าไม้ที่คนรุ่นก่อนได้สร้างไว้ให้คนรุ่นหลังอนุรักษ์และรักษาไว้ให้เป็นมรดกของบ้านเมืองในด้านวัฒนธรรมประเพณีที่ผูกพันกับป่าไม้อยู่คู่สุเทพแห่งนี้ให้เป็นที่รวมจิตใจของชาวเชียงใหม่^{๑๓๑}

๘) เพื่อการอยู่ร่วมและเชื่อมสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติ ตลอดจนเพื่อได้รับประโยชน์จากธรรมชาติทางด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมของเมืองอีกทั้งพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรมทั้งประเภทที่จับต้องมองเห็นได้เช่นสถาปัตยกรรม ศิลปกรรมล้านนา และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เช่นประเพณี ความเชื่อ ความรู้ และศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อสร้างเป็นเอกลักษณ์ของล้านนาโดยเฉพาะ^{๑๓๒}

๙) คุณค่าของป่าไม้ที่ประชาชนได้ตระหนักและหวงแหนป่าบ้านเกิดด้วยพลังบริสุทธิ์ทางจิตใจในการตระหนักถึงป่าไม้ควรรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดพลังแห่งศรัทธาต่อผืนป่าและพระบรมธาตุดอยสุเทพ^{๑๓๓}

๑๐) เพื่อรักษาป่าไม้ให้คงอยู่กับลูกหลานและให้เกิดความรักความสามัคคีของประชาชนทุกภาคส่วนในการดูแลและรักษาป่าไม้ให้เป็นต้นแม่น้ำที่สมบูรณ์ปกป้องไม่ให้ใครคิดที่จะทำลายได้เพื่อที่จะให้ป่าอยู่กับประชาชนชาวเชียงใหม่ยาวนาน^{๑๓๔}

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวรานุกูต, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธสุตาทรร, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ พระนคร ปญญาวิชโร, ดร., นักวิชาการศึกษา มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มจร. วิทยาเขตล้านนา, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ จำสืบเอกทนต์ศักดิ์ กุมนะนา, ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสารกองทัพบกเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๑๑) เพื่อที่จะทำให้ป่าไม้ในเขตป่าสงวนได้เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ดังเดิมจนพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านชีวะภาพของธรรมชาติที่อยู่ร่วมกันทั้ง สัตว์ มนุษย์ พืชพรรณ สัตว์หายาก และทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าที่ได้รับจากธรรมชาติมากยิ่งขึ้น^{๑๓๕}

๑๒) ก่อนกระทำอะไรก็ตามควรที่จะเคารพในเสียของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อไม่ให้กระทบถึงพื้นที่อันเป็นที่รักและความศรัทธาต่อป่าไม้ของชาวเชียงใหม่เพราะว่าความเชื่อและความศรัทธาเป็นสิ่งที่ละเอียดละอมาก^{๑๓๖}

ตารางที่ ๔.๔๐ สรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการประเมินผล เพื่อการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
รักษาป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์	๘	๑,๒,๕,๖,๗,๘,๑๐,๑๑,
ความเชื่อและเคารพศรัทธาต่อป่าดอยสุเทพ	๖	๑,๔,๗,๘,๑๐,๑๒
อนุรักษ์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน		
วัฒนธรรมทางธรรมชาติ	๖	๓,๕,๖,๘,๑๐,๑๑,

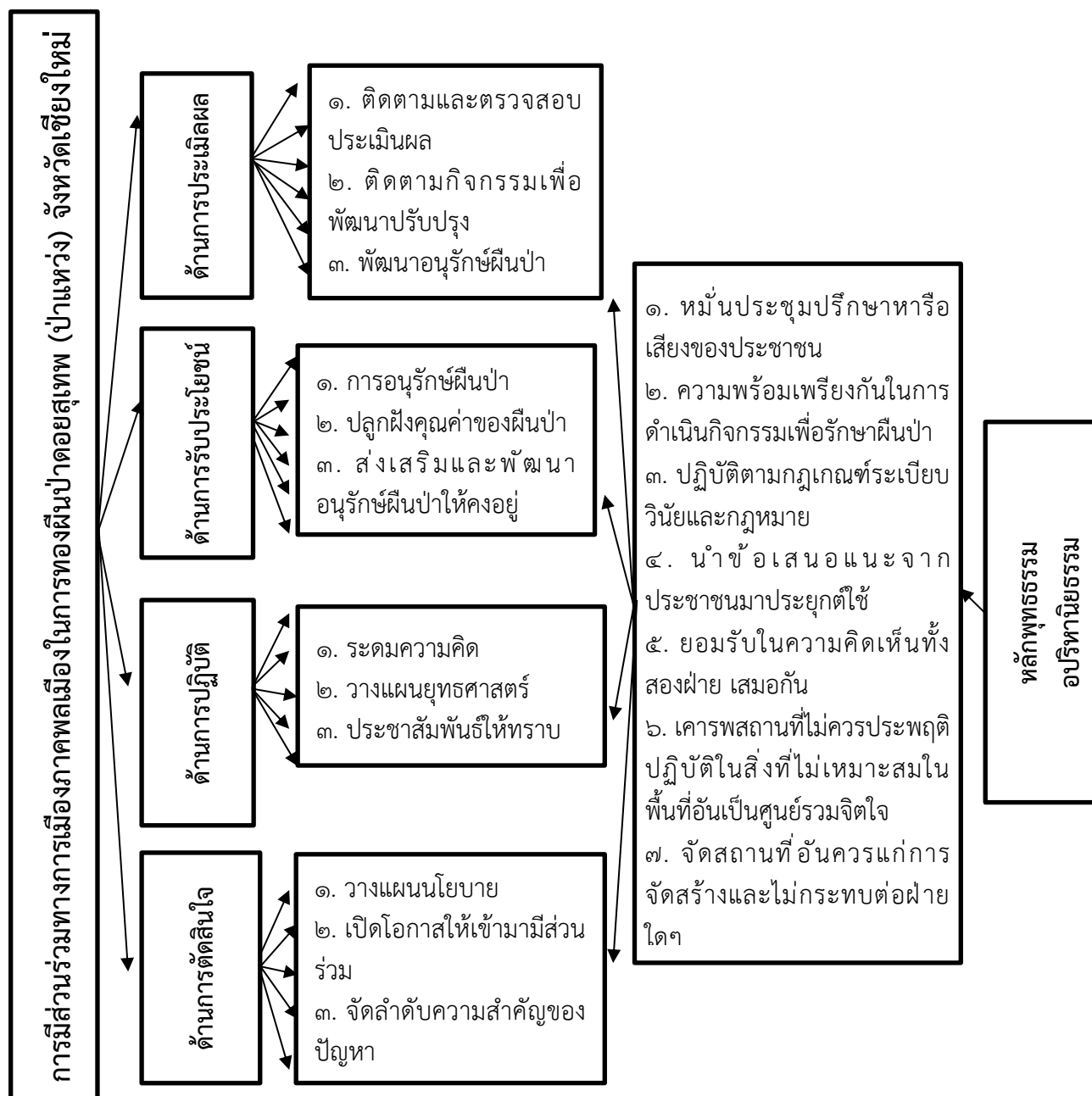
^{๑๓๕} สัมภาษณ์ อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑



แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจ คือประชาชนมีความสำนึกถึงดินแดนบ้านเกิดด้วยพลังรักและศรัทธาในผืนป่าดอยสุเทพซึ่งมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คอยคุ้มครองชาวเชียงใหม่อยู่และตระหนักถึงสภาพปัญหาทางธรรมชาติที่เกิดภาวะโลกร้อนภัยแล้งน้ำท่วมและป่าไม้ลดลงไปมาก

๒. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปฏิบัติ คือ การที่เราไม่ไปเบียดเบียนทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่น้อยลงเพื่อมาทำประโยชน์ที่น้อยซึ่งไม่คำนึงถึงผลที่ได้กลับมาเช่น ป่าลดลง สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติไม่สมดุลทำให้เกิดมหาวินิบัตติต่าง ๆ

๓. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการผลประโยชน์ คือทำให้มนุษย์เรียนรู้ที่จะอนุรักษ์และอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมั่นคงอนุรักษ์ความเป็นบ้านเกิด ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อความศรัทธาให้คงอยู่สู่รุ่นต่อ ๆ ไป

๔. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประเมินผล คือการที่เราออกมาใช้สิทธิในการไม่ให้ใครมาละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่ในการใช้พื้นที่ป่าไม้ที่เป็นที่เคารพและศรัทธาทำให้ทราบถึงการตระหนักถึงธรรมชาติที่มนุษย์ต้องการอาศัยอยู่ร่วมกับกับธรรมชาติไม่ให้คิดที่จะใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวไม่กี่คน และเพื่อจะช่วยให้ผืนป่ามีพื้นที่อุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความสมดุลของธรรมชาติสืบต่อไป

๔.๖.๒ องค์ความรู้ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากสอบถามและสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๒



แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงองค์ความรู้ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

- ความสามัคคีของพลเมืองที่ร่วมใจกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ในการรวมตัวกันรักษาพลเมืองพร้อมใจกันมาแสดงออกซึ่งสิทธิของพลเมืองตามเป้าหมายที่วางไว้
- จิตสำนึกของพลเมืองที่มีพลังความสามัคคีต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมที่เป็นเขตป่าอุทยานแห่งชาติที่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองอยู่ไม่ควรลดหรือทำลายลงไป
- พลเมืองรวมใจกันเพื่อรักษาลมหายใจของประชาชนชาวเชียงใหม่ในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและธรรมชาติที่เป็นทั้งลมหายใจและที่เคารพศรัทธาของประชาชน
- เป็นพลังของพลเมืองช่วยกันป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้ลุอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือองค์กรเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของธรรมชาติ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปเป็นประชาชนในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๗,๑๔๕ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๑ คน เนื้อหาประกอบบริบทซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕ มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี เป็นจำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔ มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑ มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕ มีสถานภาพเป็นประชาชนจำนวน ๒๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔

๕.๑.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.95$) ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=2.78$) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=2.68$) ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X}=2.66$) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๖๖$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนนโยบายหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๒.๘๑$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกับแกนนำตัดสินใจเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรม/โครงการเพื่อการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพที่ยั่งยืน ($\bar{X} = ๒.๖๙$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจของประชาชนในการร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ($\bar{X} = ๒.๖๒$) ตามลำดับ

๒) ด้านการปฏิบัติ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๖๖$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติร่วมระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์โครงการ/กิจกรรม ทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๒.๘๐$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ($\bar{X} = ๒.๗๗$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการสนับสนุนทุนทรัพย์ส่วนตัวให้การทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ เพื่อให้แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม บรรลุผล เช่น บริจาคเงิน อื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๖๑$) ตามลำดับ

๓) ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ได้แก่ ประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ผืนป่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๗$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการปลูกฝังคุณค่าของผืนป่าเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผืนป่าดอยสุเทพที่ยั่งยืน ($\bar{X} = ๒.๙๓$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการอนุรักษ์ผืนป่าดอยสุเทพเพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำจังหวัด ($\bar{X} = ๒.๖๖$) ตามลำดับ

๔) ด้านการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๘$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและตรวจสอบประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของสภาพป่าดอยสุเทพให้เป็นการอนุรักษ์ต่อไป ($\bar{X} = ๒.๘๔$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลสังเกตการณ์ ติดตามกิจกรรมเพื่อพัฒนาปรับปรุง

ให้ดีขึ้น ($\bar{X}=๒.๘๓$) น้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมการประเมินผล
ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนของกลุ่มแกนนำ ($\bar{X}=๒.๖๖$) ตามลำดับ

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐานเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝัน
ป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนก
ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน เพื่อนำไปสู่
การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ
ทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ
ทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕
จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองภาค
พลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ
ทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง ในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่า
ดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ
ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) ด้านการตัดสินใจ ประชาชนได้เสนอปัญหาอุปสรรค ดังนี้ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล
และการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยและการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

๒) ด้านการปฏิบัติ ประชาชนได้เสนอปัญหาอุปสรรค ดังนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมทำได้
ยากเพราะขัดข้องด้วยภารกิจประจำวันและการประสานงานมีความขัดข้องทำให้ข้อมูลที่ต้องการ
สื่อสารไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนรับทราบถึงข้อมูลได้ผิดเพี้ยนและไม่ทั่วถึง

๓) **ด้านการรับผลประโยชน์** ประชาชนได้เสนอปัญหาอุปสรรค ดังนี้ ประชาชนยังเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ชัดเจน ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย

๔) **ด้านการประเมินผล** ประชาชนได้เสนอปัญหาอุปสรรค ดังนี้ การดำเนินงานไม่มีการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ประชาชนไม่ทราบถึงข้อมูลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) **ด้านการตัดสินใจ** ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลและเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

๒) **ด้านการปฏิบัติ** ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนโดยให้ง่ายขึ้นไม่ขัดต่อการกิจประจำวัน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน Social Media และควรดำเนินการประสานงานให้รัดกุมและชัดเจนเพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ผิดเพี้ยน และเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด

๓) **ด้านการรับผลประโยชน์** ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน

๔) **ด้านการประเมินผล** ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรมอบหมายหรือแต่งตั้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการดำเนินการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และนำผลการประเมินไปแสดงให้ประชาชนได้รับทราบ

๕.๒ อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและ น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีภาระส่วนตัว ประกอบกับการที่ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัมฤตา สารธิวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่ได้ส่งผลต่อการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสาเหตุที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองเพียงในระดับปาน

กลางก็เนื่องจากการที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขาดความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมือง, ขาดจิตสำนึกในประโยชน์ส่วนร่วม, นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวาย, นักศึกษาขาดการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาครอบครัวขาดโอกาสในการแสดงออกทางความคิดและขาดการยอมรับจากสังคมในลักษณะของการถูกมองว่าเป็นนักศึกษา, นักศึกษามีสิ่งอื่นดึงดูดความสนใจ เช่น แฟชั่น เกมส์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ^{๑๓๗}

๕.๒.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

๑) ด้านการตัดสินใจ

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจของประชาชนมีความสนใจในการตัดสินใจในการเข้าร่วมการมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งสิทธิ์ของพลเมืองในด้านการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จวนอรุณ อักษรเสือ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ชั้นปีที่กำลังศึกษาต่างกัมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การกล่อมเกล่าทางการเมืองของนิสิตมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนเพศ คณะที่กำลังศึกษา ภูมิลาเนา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครองที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^{๑๓๘}

๒) ด้านการปฏิบัติ

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคในด้านการปฏิบัติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภพ ลิ้มปวิบูล ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ภาควิชา และการกล่อมเกล่าทางการเมืองของนิสิตที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนอายุ รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^{๑๓๙}

^{๑๓๗} อัมฤตา สารธิวงศ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑”, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘).

^{๑๓๘} จวนอรุณ อักษรเสือ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙).

^{๑๓๙} เอกภพ ลิ้มปวิบูล, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘).

๓) ด้านการรับผลประโยชน์

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝัน ปาดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการรับผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **สมนึก ปัญญาสิงห์** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับ กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” พบว่า การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การตัดสินใจและการ ดำเนินกิจกรรม โครงการพัฒนาของประชาชนร่วมกับ อบต. องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่ระดับอำเภอ รวมทั้งทุนทางสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีความเชื่อ ความศรัทธา สำหรับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาของชุมชน ร่วมกับ อบต. การสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและสำนักงานพัฒนา การเมือง สถาบันพระปกเกล้า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓) นอกจากนี้พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน (นายก อบต. สมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้านบางคน พระสงฆ์บางรูป ครูอาจารย์ที่เป็นแกนนำชุมชน) มีส่วน สำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและประชาธิปไตยชุมชน^{๑๔๐}

๔) ด้านการประเมินผล

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝัน ปาดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการรับผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **อนุรักษ์ เก่งเรียน** ได้วิจัยเรื่อง “การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองใน สังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๗” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพปัญหาการเมืองแบบประชาธิปไตย ในสังคมไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๗ นั้น สามารถแบ่งออกเป็น ๘ ประการ ได้แก่ (๑) การเมืองแบบ อหามยาธิปไตย ธนาธิปไตยในบริบทประชาธิปไตย (๒) นักการเมืองพรรคการเมืองเป็นของกลุ่มทุน (๓) ผู้นำขาดจริยธรรม อำนาจนิยมขาดธรรมาธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย (๔) การทุจริตเชิงนโยบาย (๕) การขาดความชอบธรรมในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองโดยการเลือกตั้ง (๖) ธุรกิจการเมือง (๗) นโยบายประชานิยม และ (๘) ความขัดแย้งทางการเมือง^{๑๔๑}

^{๑๔๐}สมนึก ปัญญาสิงห์, “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย ชุมชน:กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘).

^{๑๔๑}อนุรักษ์ เก่งเรียน, ร้อยตรี, “การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๗”, ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘).

๕.๒.๓ การอภิปรายผลตามสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน ต่างกันโดยภาพรวมบุคคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อ พิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่น่านำมาอภิปราย ดังนี้

๑) ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความจริง ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เอกภพ ลิมปิวิบูล** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ภาควิชา และการกล่อมเกล่าทางการเมืองของนิสิตที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนอายุ รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^{๑๔๒}

๒) ผลการวิจัย พบว่า อายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศุภวัธ มีบุญธรรม** ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบว่า นิสิตมีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ โดยที่เพศและสาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนปัจจัยด้าน อายุ รายได้ของครอบครัวและเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต^{๑๔๓}

๓) ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุฑามาศ ประยูรทอง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ” พบว่า ๑. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีส่วนร่วมทางการเมืองใน

^{๑๔๒}เอกภพ ลิมปิวิบูล, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘).

^{๑๔๓}ศุภวัธ มีบุญธรรม, “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗).

ระดับสูง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ๒. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ๓. ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ๔. ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและความเข้าใจในหลักปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ^{๑๔๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) มีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ

๒) มีนโยบายให้มีการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ

๓) มีนโยบายให้ความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติการ

๑) จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ

๒) ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันปาดอยสุเทพ

๓) ตั้งศูนย์อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาการส่งเสริม หรือเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจโดยมุ่งให้ประชาชนแสดงบทบาท ต่อการมีส่วนร่วมทางเมืองเพื่อที่จะช่วยพัฒนาการเมืองไทย

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบแนวคิดในการอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคพลเมือง

๓) ควรมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

^{๑๔๔}จุฑามาศ ประยูรทอง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๗).

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

เกษม อุทยานิน. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖.

โกวิท พวงงาม. การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๓.

ไกรสร เพ็งสกุล และคณะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ.

กรมทรัพยากรน้ำ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๑.

จันทนา สุทธิจารี. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ

ประชาชน. อมร รักษาสัตย์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ วี เจ พรินติ้ง,

๒๕๔๔.

จํานงค์ ไพโรจน์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โสภณการ

พิมพ์, ๒๕๓๕.

ชลิดา ศรมณี. รัฐศาสตร์กับการมีส่วนร่วม. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,

๒๕๔๗.

ณรงค์ บุญสวยขวัญ. การเมืองภาคพลเมือง บทวิเคราะห์แนวคิดและปฏิบัติการทำทนายอำนาจ

การเมืองในระบบตัวแทน. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรส โปรดักส์, ๒๕๕๒.

_____. ตัวชี้วัดการเมืองภาคพลเมืองในบริบทประชาธิปไตย. นครราชสีมา: เสือพิมพ์การพิมพ์,

๒๕๕๗.

เดวิด แมทธีวส์. การเมืองภาคพลเมือง. แปลและเรียบเรียงโดยวันชัย วัฒนศัพท์. ขอนแก่น:

ศิริกัณฑ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๒.

ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. แนวทางการประเมินการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในบริบทของ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: สังเคราะห์จากบทเรียน ๓ กรณีศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. ๑๐๐ ปี การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร:

คบไฟ, ๒๕๔๘.

_____. แนวคิดว่าด้วยความเป็นพลเมือง. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

ธีรยุทธ พึ่งเกียรติ. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล, ๒๕๔๕.

นุชนาฏ จันทวิเศษ. **ทำการเมืองภาคพลเมืองในท้องถิ่นไทย: ความท้าทายแห่งยุคสมัย.**

กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี, ๒๕๕๐.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย.** นนทบุรี:

สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒.

_____. **การสร้างธรรมาภิบาล good governance ในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๒.

ประเวศ วะสี. **การเมืองภาคพลเมือง การพัฒนาการเมืองไปสู่ประชาธิปไตย.** กรุงเทพมหานคร:

สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑.

_____. **ประชาคมตำบลยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศีลธรรมและสุขภาพพิมพ์ครั้งที่ ๓.** กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์, ๒๕๕๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๒.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

_____. **ธรรมาธิปไตยไม่มาจึงหาประชาธิปไตยไม่เจอ จุดบรรจบ: รัฐศาสตร์กับนิติศาสตร์.**

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ-พุทธธรรม, ๒๕๕๙.

สถาบันพระปกเกล้า. **สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานพัฒนาประชาธิปไตย.**

กรุงเทพมหานคร: ธรรมดา เฟลส, ๒๕๕๔.

_____. **ประชาธิปไตยชุมชนกลไกขับเคลื่อนภาคพลเมืองเข้มแข็ง.** กรุงเทพมหานคร:

สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๓.

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. **“การเมืองภาคประชาชน: พลวัตและการประเมิน”.** เอกสารประกอบการ

ประชุมทางวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๔. ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ.

กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๕.

_____. **ประชาธิปไตยชุมชน: ประชาธิปไตยเพื่อคุณภาพสังคมไทยในสถาบันพระปกเกล้า.**

คุณภาพสังคมกับคุณภาพประชาธิปไตย: การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า

ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญ การพิมพ์, ๒๕๕๕.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด,

๒๕๕๗.

สุจิต บุญบงการ. **การพัฒนาการเมืองไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการ**

มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

_____. **การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง**

และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

สุจินต์ ธรรมชาติ. **การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,

๒๕๕๙.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. **การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย.** กรุงเทพมหานคร:

อมรินทร์, ๒๕๔๘.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. **ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา.**
 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.
 อุทัย บุญประเสริฐ. **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School-Based Management.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
 เอนก เหล่าธรรมทัศน์. **การเมืองของพลเมือง: สู่สหัฐวรรษใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: คบไฟ, ๒๕๕๖.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ. “การเมืองภาคพลเมืองกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา ๓ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๕.
 จวนอรุณ อักษรเสื่อ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙.
 จุฑามาศ ประยูรทอง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ABAC”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๗.
 ชัยพร พาณิขัตตรา. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทต่อการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านหลุก ตำบลเมืองสง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”. **ดุษฎีนิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๔๓.
 ณัฐิดา ศรีกันทา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.
 ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี. “บูรณาการดำเนินงานตามแนวอธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสงขลา”. **วิทยานิพนธ์ศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
 พันธุ์ศักดิ์ นิมจรยา. “วุฒิภาวะทางการเมืองของบุคคลอายุ ๑๘-๑๙ ปี ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่”. **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๙.
 ศราวุธ ศรีแสงใส. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

ศุภวัธ มีบุญธรรม. “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.

สมนึก ปัญญาสิงห์. “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.

สุวัฒน์ อินทรประไพ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสัก”. **คุษณินิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

อนุรักษ เก่งเรียน. ร้อยเอก. “การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๗”. **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘.

อัมฤตา สารธิวงศ์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑”. **การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘.

เอกภพ ลิ้มปิบูล. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

(๓) รายงานวิจัย:

ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ. “บทบาทสตรีต่อการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองของจังหวัดอุดรดิตถ์”. **งานวิจัยงบประมาณแผ่นดิน**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๖๐.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. “บทบาทของการเมืองภาคประชาชนในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: ธนาकरแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๗.

(๔) บทความ:

กิตติศักดิ์ ปรกติ. “ความสำคัญของพลเมืองต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในการประชุมวิชาการ”. **สถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ ๑๓ ประจำปี ๒๕๕๔. วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๕ เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม, ๒๕๕๔.

นฤมล ทับจุมพล. “ประชาธิปไตยรากหญ้า”. ใน **ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. วารสารบรรณาธิการ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.คณะเศรษฐศาสตร์. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ เดือนสิงหาคม - กุมภาพันธ์, ๒๕๔๓.

พลเดช ปิ่นประทีป. “สภาองค์กรชุมชน: นวัตกรรมแห่งประชาธิปไตยฐานราก”. **วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ เดือนมกราคม – สิงหาคม, ๒๕๕๕.

ณรงค์ บุญสวยขวัญ. “การเมืองภาคพลเมือง: ทบทวนวรรณกรรมเพื่อสร้างตัวชี้วัดหรือตัวบ่งบอกการเมืองของพลเมือง”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ เดือนมิถุนายน – ธันวาคม, ๒๕๕๖.

วรภาส ประสมสุข. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”. **วารสารศึกษาศาสตร์**. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๙ – มีนาคม, ๒๕๕๐.

สตีธร ธนาธิโชติ. “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองเพื่อปฏิรูปประเทศไทย”. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ - มกราคม, ๒๕๕๕.

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

ข้อมูลอำเภอเมืองเชียงใหม่. **ประวัติอำเภอเมืองเชียงใหม่**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nfccmi.or.th/assets/uploads/>. ๒๕๕๗. [๑๐ เมษายน ๒๕๖๒].

ชำนาญ จันทรเรือง. **ประชาธิปไตยกับการเมืองภาคประชาชน**. ๒๕๕๒. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1324>. [๙ เมษายน ๒๕๖๒].

ณัฐพัชร์ ทศนรุ่งเรือง. **ปาฐกถา ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ “การสร้างความเป็นพลเมือง”**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.isranews.org/thaireform/thaireform-talkinterview>. [๗ เมษายน ๒๕๖๒].

ณัฐนันท์ อธิธิยาภรณ์. **พันธสัญญาสังคมและประชาสังคม**. ๒๕๕๕. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://thaireform.in.th/join-the-reform/item/4447--q-q.html>. [๘ เมษายน ๒๕๖๒].

รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ท้องถิ่นเทศบาลตำบลสุเทพ. **ระบบสถิติทางทะเบียน กรมการปกครอง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://stat.bora.dopa.go.th>. [๑๐ เมษายน ๒๕๖๒].

วีรบุรณ วิสารทสกุล. **การเมืองภาคพลเมือง การเมืองเรื่องของชุมชน That is not call politics: การเมืองในชื่อเรียกอื่น**. ๒๕๕๗. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaigoodonline.com>. [๙ เมษายน ๒๕๖๒].

ศรัณยู หมั่นทรัพย์. **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง: ฐานรากของการเมืองภาคพลเมือง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_135.pdf. [๗ เมษายน ๒๕๖๒].

ศรัณยู หมั่นทรัพย์. **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง: ฐานรากของการเมืองภาคพลเมือง**. ๒๕๕๖. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_135.pdf. [๙ เมษายน ๒๕๖๒].

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. สร้างสรรค์กพลเมือง
 ประชาธิปไตย พัฒนาการเรียนรู้ลดความขัดแย้ง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://seminar.qlf.or.th/Archive/View/36>. [๗ เมษายน ๒๕๖๒].

(๖) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ พระครูพิสุทธธรรมาวาส. รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระครูสิริบรมธาดาพิทักษ์. ผศ.ดร.. รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระครูสุตพัฒน์. ผศ.ดร.. รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาทิพย์พนารักษ์ ชยาภินันโท. รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวรานุกต. ผศ.ดร.. อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระครูพิพิธสุตาทร. ดร.. อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระนกร ปณฺญาวชิโร. ดร.. นักวิชาการศึกษา มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มจร.วิทยาเขตล้านนา, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง, อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ จำสับเอกทนต์ศักดิ์ กุเมนา, ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสารกองทัพบกเชียงใหม่, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ, เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๒. ภาษาอังกฤษ:

1. Secondary Sources

(I) Books:

- A. Almond. Gabriel. and Powell. G. JR. Bingham. **Comparative Politics: A Developmental Approach**. Boston: Little Brown and Co, 1966.
- P. Huntington. Samuel. and Dominguez. “Political Development”. In Fred Greenstein and W. Nelson Palsy EDS. **Handbook Political Science: Non Government Politic. Reading**. Massachusetts: Addison Wesley, 1975.
- H. Mc Clock. Political Participation. **International Encyclopedia of the Social Science**. Vol 12. New York: McMillan and Free Press, 1968.
- Bowles Melanie. **Democracy The Community Development Challenge The Contribution of Community Development to Local Governance and Democracy**. London: Community Development Foundation, 2008.
- W. Mibrath. Lester. **Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics**. Chicago: Rand McNally College Publishing Company, 1977.
- H. Nie. Norman. and Verba. Sydney. “Political Participation”. In Fred Greenstein and W. Nelson Palsy EDS. . **Handbook Political Science: Non Government Politic. Reading**. Massachusetts: Addison Wesley, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว๐๗/๐

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติขอตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตสวโร,ดร. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระภิกษุญาณุทธ ฉายา ธมฺมวโร นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสักการาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตสวโร,ดร.

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

๒๑/๑๐/๒๕

ผู้ประสานงาน : พระภิกษุญาณุทธ ธมฺมวโร

โทร. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๙๖๐

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.นพดล ปัญญาวิรัตน์ ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมาโร นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระกฤษฎายุทธ ธมฺมาโร

โทร. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

แจ้งให้ทราบถึงท่านและใน
วงใน วิทยาลัย

ผศ.ดร.นพดล ปัญญาวิรัตน์

๕๑ พ.ค. ๖๒



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๖๐๙๐

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.อภิรมย์ สีดาคำ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการวางแผนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผศ.ดร.อภิรมย์ สีดาคำ

๒๙.๑๐.๖๒.

ผู้ประสานงาน : พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทร. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๖๐๗๖

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา
วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวง
คืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือ
ที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ทศก (๒๕๖๒) ๖๐๗๖
๒๙-๑๐-๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร
โทร. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๔-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว๐๗/๐

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทร. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ดร.สุรพล สุษะพรหม

๒๖/๑๐/๖๒

ภาคผนวก ข.

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

รณศักดิ์ งาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5		
ข้อ 1	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้

ม.ค. ๒๕๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5		
ข้อ 20	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 23	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 24	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้

คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)
เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5		
ข้อ 1	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	๑	๑	๑	๑	๑	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๕๔



หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๐๙๙๕
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 804 ๗.๕. 2562
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย ๐๙ ๐๐๓
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 ๕๖๖
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202; 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลทรายทอง จังหวัดเชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎาภุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พิจารณาแล้วว่าบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
ประสบการณ์ สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเผยแพร่จาก
ท่านพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด ทั้งนี้ได้แนบตัวอย่าง
แบบสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาพร้อมแล้วนี้ ส่วนข้อมูลในการทำวิจัยตรงนี้จะยังเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระกฤษฎาภุทธ ธมฺมวโร
โทร. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

๐๙

การจัดเก็บเอกสาร				
สำนักปลัด	กองช่าง	กองคลัง	กอง สารนิเทศ	กอง สวัสดิการ
A/				

ภาคผนวก ง.

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)

Handwritten signature

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	๓๐	๑๐๐.๐
	Excluded ^a	๐	.๐
	Total	๓๐	๑๐๐.๐

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.๘๙๖	๒๘

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ท่านมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจ ของประชาชนในการร่วม ประชุมเพื่อเสนอปัญหาการ ทวงคืนป่าคอยสุเทพ	๑๐๐.๘๖๖๗	๑๒๙.๗๗๕	.๗๔๖	.๘๕๓
ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ วางแผนนโยบายหรือแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมทวงคืนป่า คอยสุเทพ	๑๐๑.๐๖๖๗	๑๒๗.๙๒๖	.๘๐๙	.๘๔๙
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนใน การตัดสินใจเสนอปัญหาความ ต้องการโครงการในการทวงคืน ป่าคอยสุเทพ	๑๐๑.๐๖๖๗	๑๒๘.๖๘๕	.๘๔๖	.๘๕๓

นางสาวกัญญา

ท่านมีส่วนร่วมประชาชนใน ตัดสินใจคิดและกำหนด แนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา ของการทวงคืนป่าคลองสุเทพ	๑๐๑.๕๑๐๑	๑๒๕.๑๕๕	.๘๙๑	.๘๔๙
ท่านมีส่วนร่วมประชาชนใน การตัดสินใจจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาและ ความต้องการในการจัดทำ โครงการเพื่อการทวงคืนป่าคลอง สุเทพ	๑๐๑.๖๖๖๗	๑๓๑.๓๓๓	.๗๕๐	.๘๕๙
ท่านมีส่วนร่วมประชาชนใน กับแกนนำตัดสินใจเปิด โอกาส ให้กลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมใน การกิจกรรม/โครงการเพื่อการ ทวงคืนป่าคลองสุเทพ	๑๐๐.๘๓๓๓	๑๒๕.๗๙๙	.๗๙๖	.๘๔๙
ท่านมีส่วนร่วมประชาชน กับแกนนำได้มีการตัดสินใจ ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มคนเข้า ร่วมกิจกรรมจัดทำแผนต่าง ๆ เพื่อการทวงคืนป่าคลองสุเทพ	๑๐๑.๑๖๖๗	๑๒๖.๐๐๖	.๗๗๐	.๘๔๘
ท่านมีส่วนร่วมประชาชนใน ปฏิบัติการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ตามแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม การทวงคืนป่าคลอง สุเทพที่วางไว้	๑๐๒.๙๓๓๓	๑๓๓.๙๙๕	.๘๖๐	.๘๕๔
ท่านมีส่วนร่วมประชาชนใน การระดมความคิดในการ วางแผนยุทธศาสตร์ในการทวง คืนป่าคลองสุเทพ	๑๐๓.๐๓๓๓	๑๓๒.๔๔๗	.๗๐๗	.๘๕๖

นางสาวสุวิมล

ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนใน การเป็นคณะกรรมการ ดำเนินงานตามแผนงานทางดิน ป่าคอยสุเทพ	๑๐๓.๕๖๖๗	๑๔๑.๒๘๙	.๘๑๑	.๘๕๘
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนใน การระดมความคิดในการคิด โครงการกิจกรรม ทางดินป่า คอยสุเทพ	๑๐๓.๑๐๐๐	๑๓๗.๖๑๐	.๗๖๓	.๘๕๙
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนใน การสนับสนุนทุนทรัพย์ส่วนตัว ให้กับการทางดินป่าคอยสุเทพ เพื่อให้แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม บรรลุผล เช่น บริจาค เงิน อื่น ๆ	๑๐๓.๒๓๔๓	๑๓๕.๓๒๐	.๘๕๔	.๘๕๘
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชน กับแกนนำปฏิบัติการแจ้งหรือ ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มทราบถึง โครงการหรือกิจกรรมการทาง ดินป่าคอยสุเทพ	๑๐๑.๔๓๔๓	๑๒๘.๕๖๔	.๘๑๙	.๘๕๖
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชน กับแกนนำมีหลักเกณฑ์ในการ ปฏิบัติดำเนินกิจกรรมตาม โครงการ ไว้อย่างชัดเจนในการ ทางดินป่าคอยสุเทพ	๑๐๑.๑๕๕๖	๑๒๕.๔๕๐	.๘๔๓	.๘๕๖
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชน และแกนนำในการรับ ผลประโยชน์จากการจัดทำ แผนงานหรือ โครงการอนุรักษ์ ดินป่าคอยสุเทพเพื่อส่งเสริม เป็นแหล่งเรียนรู้ประจำจังหวัด	๑๐๑.๓๒๑๓	๑๒๔.๐๖๙	.๘๗๓	.๘๕๘

รณิศา ทรัพย์

ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนและแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านวัฒนธรรมความเชื่อเพื่อแสดงออกถึงการรักษาศิโนปาคอยสุเทพ	๑๐๑.๑๓๓๓	๑๒๕.๐๖๘	.๘๓๗	.๘๖๓
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนและแกนนำ รับผลประโยชน์จากการนำผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนมาและภาครัฐมาใช้ในการส่งเสริมเพื่ออนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งผืนป่าคอยสุเทพ	๑๐๐.๘๖๕๗	๑๒๘.๒๘๕	.๘๖๒	.๘๕๑
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในโครงการหรือกิจกรรมที่ทางแกนนำและกลุ่มคนได้ดำเนินการส่งผลประโยชน์ให้เป็นเมืองมรดกโลกทางด้านวัฒนธรรม	๑๐๑.๔๗๗๘	๑๓๓.๖๗๓	.๘๕๔	.๘๔๗
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนและแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ผืนป่าให้คงอยู่ยาวนาน	๑๐๑.๒๗๗๘	๑๓๕.๖๒๔	.๘๗๗	.๘๔๓
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนและแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการปลูกฝังคุณค่าของผืนป่าเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผืนป่าคอยสุเทพที่ยั่งยืน	๑๐๓.๓๒๒๒	๑๕๕.๘๑๒	.๘๖๗	.๘๖๖

รณนิเวศน์ ๒

ท่านคิดว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ผืนป่า	๑๐๒.๘๕๔๖	๑๓๓.๘๓๒	.๘๕๖	.๘๕๔
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในการเข้าร่วมการประเมินผลตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนของกลุ่มแกนนำ	๑๐๓.๐๗๗๘	๑๓๑.๓๗๕	.๘๒๙	.๘๒๓
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาอนุรักษ์ผืนป่า	๑๐๑.๓๖๖๘	๑๒๘.๗๗๗	.๘๙๔	.๘๕๑
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในการควบคุมประเมินผลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	๑๐๑.๕๔๔๔	๑๒๔.๗๗๘	.๘๖๑	.๘๔๙
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในการประเมินผลความเสียหายของสภาพป่าดอยสุเทพเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ไว้ให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	๑๐๑.๖๓๓๓	๑๒๕.๘๘๕	.๘๖๗	.๘๔๙
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในการติดตามและตรวจสอบประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของสภาพป่าดอยสุเทพให้เป็นการอนุรักษ์ต่อไป	๑๐๑.๑๖๖๗	๑๒๐.๘๔๔	.๘๒๔	.๘๔๕
ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในการตรวจสอบประเมินผลสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่	๑๐๐.๙๖๖๗	๑๑๘.๗๒๓	.๘๑๔	.๘๔๕

นางสาว กุศล

ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนใน การประเมินผลสังเกตการณ์ ติดตามกิจกรรมเพื่อพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้น	๑๐๓.๐๖๖๗	๑๓๗.๒๓๗	.๘๔๕	.๘๖๕
---	----------	---------	------	------

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
๑๐๓.๘๕	๑๓๔.๗๗๖	๑๑.๗๐๒	๒๘

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กองส่งเสริมการ	กองช่าง	กองสารนิเทศ
ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๒		หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอร้อยชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203 Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203 Website : gps.mcu.ac.th E-mail : gps@mcu.ac.th

สำนักงานเทศบาลตำบลสุเทพ
เลขที่รับ 4646
วันที่ 11 ธ.ค. 2562
เวลา 12.44 น.

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

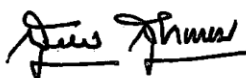
ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสุเทพ

- เพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

- ผศ.ดร.สุพจน์ งามวิจิตร



ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ งามวิจิตร)

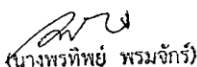
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

(นางสาว)

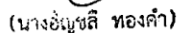
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- ผศ.ดร.สุพจน์ งามวิจิตร


(นางพรทิพย์ พรหมจักร)

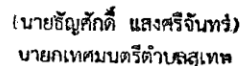
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

(นางสาวสุธีรา ปันตงเขียว)

หัวหน้าศูนย์วิจัยการวิจัยยุทธศาสตร์ ธมฺมวโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖
(นางอัญชลี ทองคำ)

หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

ว่าที่ รต.

(ประสงค์ ไขววรรณ)
ปลัดเทศบาลตำบลสุเทพ
(นายชัยศักดิ์ แสงศรีจันทร์)
นายกเทศมนตรีตำบลสุเทพ

ภาคผนวก ฉ.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)
๒. กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามข้อเท็จจริง
๓. ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของแบบสอบถามนี้ไว้เป็นความลับเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น ๔ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) ข้อคำถามในแต่ละด้านเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร (เตจ๊ะดี)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

- | | | |
|-------------------|-------------------------|-------------------------|
| ๑. เพศ | () ชาย | () หญิง |
| ๒. อายุ | () ต่ำกว่า ๓๐ ปี | () อายุ ๓๑-๔๐ ปี |
| | () อายุ ๔๑-๕๐ ปี | () อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป |
| ๓ ระดับการศึกษา | () ต่ำกว่าปริญญาตรี | () ปริญญาตรี |
| | () สูงกว่าปริญญาตรี | |
| ๔.รายได้ต่อเดือน | () ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท | () ๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท |
| | () ๒๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท | () ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป |
| ๕. สถานภาพในชุมชน | () ผู้นำชุมชน | () ประชาชนชาวบ้าน |
| | () เจ้าหน้าที่รัฐ | () ประชาชนทั่วไป |
| | () นักศึกษา | () อื่น ๆ |

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวง
คืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) ข้อคำถามในแต่ละด้านเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องคำตอบให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ที่เกี่ยวข้องกับ
กับท่านมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการตัดสินใจ ตามหลักการบริหารนิยธรรม					
๑. ท่านมีส่วนร่วมการตัดสินใจของประชาชนในการร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาการทวงคืนป่าดอยสุเทพ					
๒. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนนโยบายหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมทวงคืนป่าดอยสุเทพ					
๓. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในตัดสินใจการเสนอปัญหาความต้องการโครงการในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ					
๔. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในตัดสินใจคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของการทวงคืนป่าดอยสุเทพ					
๕. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการจัดทำโครงการเพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ					
๖. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในกับแกนนำตัดสินใจเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรม/โครงการเพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำได้มีการตัดสินใจ ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มคนเข้าร่วมกิจกรรมจัดทำแผนต่าง ๆ เพื่อการทวงฝันป่าดอยสุเทพ					
การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการปฏิบัติ ตามหลักอภิธานิธรรม					
๑. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในปฏิบัติการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ตามแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม การทวงฝันป่าดอยสุเทพที่ วางไว้					
๒. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติระดมความคิด ในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการทวงฝันป่าดอย สุเทพ					
๓. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการเป็น คณะกรรมการดำเนินงานตามแผนงานทวงฝันป่าดอยสุเทพ					
๔. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติระดม ความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์โครงการ/กิจกรรม ทวงฝัน ป่าดอยสุเทพ					
๕. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการสนับสนุน ทุนทรัพย์ส่วนตัวให้การทวงฝันป่าดอยสุเทพ เพื่อให้ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม บรรลุผล เช่น บริจาคเงิน อื่น ๆ					
๖. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำปฏิบัติการแจ้งหรือ ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มทราบถึงโครงการหรือกิจกรรมการทวง ฝันป่าดอยสุเทพ					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำมีหลักเกณฑ์กฎระเบียบในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ไว้อย่างชัดเจนในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ					
การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการรับผลประโยชน์ ตามหลักอภิธานิธรรม					
๑. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการอนุรักษ์ผืนป่าดอยสุเทพเพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำจังหวัด					
๒. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านวัฒนธรรมความเชื่อเพื่อแสดงออกถึงการรักษาผืนป่าดอยสุเทพ					
๓. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำ รับผลประโยชน์จากการนำผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนมาและภาครัฐมาใช้ในการส่งเสริมเพื่ออนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งผืนป่าดอยสุเทพ					
๔. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหรือกิจกรรมที่ทางแกนนำและกลุ่มคนได้ดำเนินการส่งผลประโยชน์ให้เป็นเมืองมรดกโลกทางด้านวัฒนธรรม					
๕. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ผืนป่าให้คงอยู่ตราบนาน					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๖. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนกับแกนนำในการรับผลประโยชน์จากการปลูกฝังคุณค่าของผืนป่าเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผืนป่าดอยสุเทพที่ยั่งยืน					
๗. ท่านคิดว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ผืนป่า					
การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการประเมินผล ตามหลักการบริหารนิยธรรม					
๑. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมการประเมินผลตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนของกลุ่มแกนนำ					
๒. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาอนุรักษ์ผืนป่า					
๓. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมประเมินผลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย					
๔. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลความเสียหายของสภาพป่าดอยสุเทพเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ไว้ให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย					
๕. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและตรวจสอบประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของสภาพป่าดอยสุเทพให้เป็นการอนุรักษ์ต่อไป					
๖. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบประเมินผลสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่					
๗. ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลสังเกตการณ์ ติดตามกิจกรรมเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการตัดสินใจ ในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

๑.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการปฏิบัติ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

๒.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการรับผลประโยชน์ จากการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

๓.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

๔. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการประเมินผล การทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

๔.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอเจริญพร และขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ***

พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร (เตจ๊ะตี๋)

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๒

ภาคผนวก ช.

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑๑๐๑

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูพิสุทธิญาณศาสน์ รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหว่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขออนุมัติจากพระคุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(พระครูพิสุทธิญาณศาสน์)

รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่
๑๙ ธ. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทรติดตอ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๐๐

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร. รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหวง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระ
คุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยั่งยืนว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- ททท

ได้คนใดที่ข้อมูล
ตามคำสั่งแล้ว

(พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร.)
รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

๒๐ พ.ค. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทรติดต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๐๐

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูสุตพัฒน์โนดม, ผศ.ดร. รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหว่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขออนุมัติจากพระคุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- ทราบ

- แลในข้อความอนุเคราะห์
จึงขอรับข้อมูล

(พระครูสุตพัฒน์โนดม,ดร.)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

๑๑ / ๑๒ / ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

งานสารบรรณ 8022 สำนักงานวิทยาเขต	
วิทยาเขตเชียงใหม่	
สำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่	
เลขที่รับ	๐๓ ๖๒
วันที่	๙ ธ.ค. ๖๖ เวลา ๑๙.๑๖
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต	

สำนักงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๐๑

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูใบฎีกาทิพย์พนาภรณ์ รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระ
คุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยั่งยืนจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(พระครูใบฎีกาทิพย์พนาภรณ์ ชยาภินนโท)
รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ

๒๕ ธ.ค. ๒๕๖๖

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑ ๑๐๐

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูประวิตรวรานุกูล, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขออนุญาตจากพระ
คุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ขอความเห็นชอบจากพระคุณท่าน

๒๖-๑๒-๖๒

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๐๐

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูพิพิธสุตาทรร อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหว่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระ
คุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
 ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

พระคุณ

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๐๐

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระนคร ปัญญาวิชโร,ดร. เจ้าหน้าที่วิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหวง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขออนุมัติจากพระ
คุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยั้งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ฉันทให้พระนิสิต
สัมภาษณ์และ
จัดเก็บข้อมูล
จาก ดร. ๐๓๓๓๓๓๓
๒๒ ธ.ค. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร

โทรติดต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๒



หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมมวโร รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

วิมลทิพย์ มณีรัตน์
๐๕ ต.ค. ๕๖
วิมลทิพย์
๑๕ ต.ค. ๖๖

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร
โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๒



หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี่ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน รศ.ดร.สัญญา สะสอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมมวโร รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

รศ.ดร.ฉวีวรรณ วัฒนศิริ

ผอ.บัณฑิตศึกษา

150 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

อ.ว.บ.

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๒



หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน จำลิเบกทองศักดิ์ กุเมะนา ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสาร กองทัพบกเชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมฺมวโร รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ยินดีให้สัมภาษณ์

อ.ส.อ.

(ทนายอรรถสิทธิ์ กุเมะนา)

11/ธ.ค. 62

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๒



หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าหรง)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

หนังสือให้ข้อมูลครบ

๓๓ ธันว
23/12/25๖๒

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๒



หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎายุทธ ฉายา ธมมวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๐๙ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว)” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นิตินันท์ สัมภาษณ์

ผู้ประสานงาน: พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๑-๖๘๑๑๔๐๖

ภาคผนวก ซ.

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย



แบบสัมภาษณ์

เรื่อง : การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง)

คำชี้แจง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ นามสกุล

ตำแหน่ง / หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน

สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา.....

ส่วนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืน
ป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อนำไปสู่การถามเชิงลึก

๑. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจ เพื่อการทวงคืนป่าดอยสุเทพ
(ป่าแห่ง) อย่างไรบ้าง

๑.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๑.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อการปฏิบัติ ในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ
(ป่าแห่ง) อย่างไรบ้าง

๒.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๒.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรับผลประโยชน์ จากการทวงคืนป่าดอยสุเทพ
(ป่าแห่ง) อย่างไรบ้าง

๓.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๓.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๔. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประเมินผล การทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) อย่างไรบ้าง

๔.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

๔.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ให้สัมภาษณ์

*** ขอเจริญพร และขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ***

พระกฤษณายุทธ ธมมวโร (แต่จีระดี)
 นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 พุทธศักราช ๒๕๖๒



พระครูพิสุทธธัชยานุศาสน์
รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตเชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒



พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร.
รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่
สัมภาษณ์ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒



พระครูสุตพัฒน์โนดม, ผศ.ดร.
 รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่
 สัมภาษณ์ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒



พระครูใบฎีกาทิพย์พนารักษ์ ขยาภินนโท
 รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่
 สัมภาษณ์ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒



พระครูประวิตรวรานุกฤต, ผศ.ดร.
 อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่
 สัมภาษณ์ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒



พระครูพิพิธสุตาทรร, ดร.
 อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่
 สัมภาษณ์ วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒



พระนคร ปัญญาวิโร, ดร.
นักวิชาการศึกษา มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่
สัมภาษณ์ วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒



รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย
อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ มมร.วิทยาเขตล้านนา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒



รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง
อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒



จำลองเอกทนต์ศักดิ์ กุมนะนา
ผู้ช่วยชุดรวบรวมข่าวสาร กองทัพบกเชียงใหม่
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒



อาจารย์มงคล ชัยวุฒิ
เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ
สัมภาษณ์ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒



นายธีรศักดิ์ รูปสุวรรณ
เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ
สัมภาษณ์ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ประวัติผู้วิจัย



- ชื่อ ฉายา/นามสกุล : พระภิกษุญาณุฑธ ธมมวโร (เต๋จ๊ะดี)
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ อายุ ๒๓ ปี
- ภูมิลำเนาเดิม : ๖๒ หมู่ ๕ ตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๑๐
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านท้อ ๕๕ หมู่ ๕ ตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๑๐
- การศึกษา : - นักธรรมชั้นเอก
- รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่
- รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) รุ่นที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ประสบการณ์การทำงาน: - นิสิตปฏิบัติศาสนกิจสำนักงาน มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่
- นักจัดการงานทั่วไปสำนักงาน มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่
- อุปสมบท : ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
- สังกัด : มหานิกาย
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๑
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๒